

Motion till riksdagen 2017/18:3681

av **Ulf Kristersson m.fl. (M)**

Vi tror på Sverige – Moderaternas budgetmotion 2018

1 Sammanfattning

Moderaterna är partiet för de som jobbar, de som vill jobba och de som har jobbat. Budgetmotionen för 2018 innehåller därför reformer för att det alltid ska löna sig att arbeta, för alla. Det innebär bland annat den största skattesänkningen på arbete sedan 2007 – jobbskatteavdraget utökas med 22 miljarder kronor. Det handlar också om reformer för att öka jobbchanserna för att alla som vill jobba, men som av olika anledningar står utanför, ska få chansen på den svenska arbetsmarknaden. Ansträngningar ska löna sig och alla ska ha möjligheten att försörja sig själva. Denna utgångspunkt är också helt nödvändig om vi ska lösa vår tids stora utmaning – integrationen av alla dem som är nya i Sverige.

Det svenska samhällets framgång bygger på en ömsesidig tillit – mellan människor, men också mellan människor och stat. Denna tillit har möjliggjort ambitiösa reformer och att människor har accepterat att lägga ett långtgående ansvar på det offentliga. Detta förtroende kräver dock att staten lever upp till sin del av avtalet. Det måste vara tydligt vad medborgaren kan förvänta sig av staten. Men det måste också vara tydligt var gränsen för det statliga åtagandet går. Staten varken kan eller bör göra allt, men det staten gör ska staten göra väl.

De senaste åren har staten misslyckats med att hålla sin del av avtalet. Otryggheten växer och kriminella gäng äger i praktiken gator och torg i ett ökande antal utsatta områden. Polismyndigheten har rapporterat att det finns runt 5 000 kriminella aktörer och 200 kriminella nätverk runtom i landet. I dessa områden är det tydligt att staten inte uppfyller sin del av kontraktet utan därmed istället bidrar till tudelningen av samhället. Det kan Moderaterna inte acceptera. Därför genomför vi nu den största trygghetsåtgärden på över 20 år. Poliserna ska bli fler och deras löner ska höjas. Hela rättssystemet ska stärkas för att lag och ordning ska kunna återställas, i hela Sverige. Kriminaliteten kan slås tillbaka. Men det krävs ett målmedvetet arbete och en vilja att prioritera statens viktigaste kärnverksamheter.

Det mest grundläggande åtagande staten har är att försvara de yttre gränserna. Det får aldrig råda tvivel om att vi kan och vill försvara vårt territorium. I en orolig omvärld krävs att vår försvarsförmåga ökar. Moderaterna vill därför att försvarsutgifterna under

en tioårsperiod ökar till två procent av bnp. I denna motion inleds den ökningen: Totalt satsar vi 9,6 miljarder kronor mer än regeringen 2018–2020.

Välfärden är ett av samhällets centrala löften till medborgarna. Skolan ska ge kunskaper och utjämna livschanser. Vården ska finnas där när vi blir sjuka. Omsorgen ska se till att alla oavsett förutsättningar ges möjlighet till ett värdigt liv. Även om miljoner människor i vårt land varje dag gör stora insatser i välfärden syns tecken på brutna välfärdsloften.

Resultaten i skolan är mycket sämre än vad vi har rätt att kräva och de som behöver skolan mest får ofta den sämsta utbildningen. Då bidrar skolan till att cementera istället för att utjämna skillnader i livschanser. Att återupprätta kunskapsskolan är både en fråga om rättvisa och en fråga om Sveriges framtida välstånd. Därför gör Moderaterna i denna motion satsningar på mer undervisningstid, mer matematik, nolltolerans mot dåliga skolor och mer förskola för socialt utsatta.

Svensk vård håller ofta hög kvalitet, men Sverige har bland Europas längsta väntetider vilket gör att tillgången på vård brister. Därför satsar vi tre miljarder för att halvera köerna. Vi gör även en satsning för att stärka primärvården som också ökar tillgänglighet och effektivitet. Alla ska kunna lita på att vård av hög kvalitet finns om och när man behöver den.

En bidragande orsak till att statens kärnverksamheter är pressade är bristen på utbildad personal: lärare, sjuksköterskor, socialsekreterare, poliser med flera. Bristen beror på en snabbt ökande befolkning, stora pensionsavgångar och att många lämnar dessa yrken. För att lösa detta krävs ett stort antal åtgärder. För att fler ska välja att stanna kvar i arbetslivet lite längre förstärker Moderaterna det förhöjda jobbskatteavdraget för äldre, en åtgärd som gör det mer lönsamt att arbeta efter 65 år och som visat stora jobbskapande effekter tidigare. På sikt ska inga sjuksköterskor och lärare betala statlig inkomstskatt. Som ett steg mot detta höjer Moderaterna brytpunkten för statlig inkomstskatt med sex miljarder kronor till 2020. Många medarbetare i välfärden har också en stressig arbetsvardag med tuffa arbetsuppgifter och obekväma arbetstider. Moderaterna förstärker därför de generella statsbidragen till kommuner och landsting med 13 miljarder extra under budgetperioden, som ska gå till att förbättra arbetssituationen för människorna som skapar välfärden.

Samtidigt som det behöver löna sig bättre att jobba och samtidigt som statens kärnuppgifter måste stärkas behöver vi också rusta Sverige inför nästa lågkonjunktur. När den kommer ska Sverige kunna möta den med en aktiv stabiliseringspolitik som inte drabbar samhällets svagaste. Det kräver en mer återhållsam inriktning på politiken i dagens högkonjunktur. Moderaterna har därför ett finansiellt sparande som är tio miljarder starkare än regeringen varje år. Kombinationen av offensiva satsningar och en stramare finanspolitik blir möjlig genom tydliga prioriteringar, där jobb, trygghet och välfärd alltid går före bidrag och subventionspolitik. Moderaterna omprioriterar över 40 miljarder kronor för att skapa ytterligare utrymme för de reformer som Sverige behöver. En central del i detta är att minska bidragens samlade andel av den svenska ekonomin. Vi avskaffar också regeringens ineffektiva arbetsmarknadspolitik som mer går ut på att dölja arbetslöshet än att skapa jobb. Därutöver läggs klimatpolitiken om till att prioritera effektiva åtgärder. Så bedrivs en ansvarsfull politik som tar tag i samhällsproblem och värnar samhällets grundläggande åtaganden.

2 Innehållsförteckning

1 Sammanfattning.....	1
2 Innehållsförteckning	3
3 Förslag till riksdagsbeslut.....	6
4 Alliansens bedömning av svensk ekonomi.....	7
a. Starkare internationell återhämtning	7
b. Utanförskapet biter sig fast i Sverige trots högkonjunktur	9
c. Stark konjunktur men villkoren för långsiktig tillväxt utmanas	11
5 Alliansens syn på regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken	13
a. Risker för svensk ekonomi och Sveriges statsfinanser	13
b. Ekonomisk politik som minskar sysselsättning och arbetsutbud	15
c. Politik som slår mot svensk tillväxt och jobb	19
6 Alliansens riktlinjer för den ekonomiska politiken	21
a. Stora reformbehov i svensk ekonomi.....	21
b. Centrala reformområden för Alliansen	22
c. Ansvar för svensk ekonomi och hållbara offentliga finanser.....	24
d. Fler i arbete genom stärkta drivkrafter och sänkta trösklar in på arbetsmarknaden	27
e. Goda förutsättningar för fler och växande företag	29
f. En hållbar utveckling för framtiden	30
g. Stärk tryggheten	31
h. En trygg och tillgänglig välfärd	31
i. Migrationen till Sverige kräver nya reformer	33
7 Moderaternas inriktning på budgetpolitiken	35
a. Inledning.....	35
b. En förlorad högkonjunktur	36
c. Finanspolitikens övergripande inriktning.....	37
d. Reformerna för ett starkare Sverige	38
e. Tabell över föreslagna reformer	44
f. Fler jobb med Moderaternas förslag	46
g. En politik för rättvis fördelning och social rörlighet.....	48
8 Fler jobb för alla	50
a. Utmaningar på svensk arbetsmarknad.....	51
b. Det ska alltid löna sig att arbeta	52
c. Ökade jobbchanser för alla.....	58
d. Längre arbetsliv och fler arbetade timmar finansierar välfärden	61
e. Förbättrad omställning och matchning på arbetsmarknaden.....	63
f. En sjukförsäkring som stödjer återgång till arbete.....	64

g.	Stärkt arbetslinje i fler socialförsäkringssystem.....	67
h.	Bättre integration med fokus på jobben	68
i.	Ett jämställt arbetsliv.....	70
9	Bekämpa brott och otrygghet	71
a.	En stärkt och mer effektiv polis	73
b.	Fler verktyg mot brottsligheten	74
c.	Skärpta straff för allvarliga brott.....	76
d.	Ett starkt försvar i en orolig omvärld	77
e.	Bekämpa terrorismen	80
f.	Bekämpa fusk och missbruk i skatte- och bidragssystemen	81
10	Välfärd.....	83
	Mer kunskap i skolan för ett växande Sverige.....	84
a.	Fortsatta utmaningar för skolan.....	84
b.	Nolltolerans mot dåliga skolor	85
c.	Fler ska kunna lära sig mer i den svenska skolan	86
d.	Fler och skickligare lärare	87
e.	En mer tillgänglig förskola.....	89
f.	En gymnasieskola för jobben och den högre utbildningen	90
	En trygg välfärd och bättre sammanhållning.....	90
g.	En hälso- och sjukvård av hög kvalitet i rätt tid.....	91
h.	En trygg ålderdom och äldreomsorg av hög kvalitet	94
i.	Sänkt skatt för pensionärer	95
j.	En trygg social omsorg som sätter barnens uppväxtvillkor främst	95
11	Tillväxt i hela landet.....	96
a.	Svensk konkurrenskraft prövas	96
b.	Infrastruktur som binder ihop Sverige	97
c.	Fler bostäder och en effektivare bostadsmarknad	98
d.	Bättre villkor för entreprenörskap och företagande	101
e.	Stärk forskningen och den högre utbildningen	103
f.	Utnyttja kraften i delningsekonomi och digitalisering.....	104
g.	Goda villkor för landsbygden.....	104
h.	Tillgänglig kultur för alla	105
12	En ansvarsfull migrationspolitik.....	107
a.	En långsiktigt hållbar migrationspolitik.....	107
b.	Ett effektivt återvändande	109
13	Värna miljö och klimat med effektiva insatser.....	109
14	Finansiering	112
	Nedsatt rikthyra för myndigheter i Stockholms innerstad.....	113

Effektivisering av arbetsmarknadsutbildningen	113
Effektivisera Arbetsförmedlingen och Arbetsförmedlingens insatser	113
Höjd reducerad moms	114
Höj fastighetsskatten på obebyggd tomtmark	114
Slopad gruppreregistrering av moms	114
Höjd referensränta	114
Nej till ineffektiva byggsubventioner	114
Ansvarsfull uppräknig av biståndet mot 1 procent av bni	115
Nej till regeringens skatteförslag	115
Bilaga A	116
Bilaga B	117
Bilaga C	118
Bilaga D	120
Bilaga E	122

3 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som föreslås i motionen.
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget 2018–2020 enligt förslaget i bilaga E i motionen.
3. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för 2018 enligt förslaget i bilaga A i motionen.
4. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2019–2020 enligt förslaget i bilaga B som riktlinje för regeringens budgetarbete.
5. Riksdagen godkänner beräkningen av inkomsterna i statens budget för 2018 enligt förslaget i bilaga C i motionen och tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen ska återkomma med lagförslag i överensstämmelse med denna beräkning.
6. Riksdagen godkänner den preliminära beräkningen av inkomster i statens budget för 2019–2020 enligt förslaget i bilaga D i motionen som riktlinje för regeringens budgetarbete.
7. Riksdagen avslår regeringens förslag om sänkt skatt för personer med sjukersättning och aktivitetsersättning, vilket beskrivs i kapitel 6.3 i budgetpropositionen.
8. Riksdagen avslår regeringens förslag om höjd särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, vilket beskrivs i kapitel 6.4 i budgetpropositionen.
9. Riksdagen avslår regeringens förslag om ändrad beräkning av bilförmån, vilket beskrivs i kapitel 6.5 i budgetpropositionen.
10. Riksdagen avslår regeringens förslag om lättnader i beskattningen av personaloptioner i vissa fall, vilket beskrivs i kapitel 6.6 i budgetpropositionen.
11. Riksdagen avslår regeringens förslag om slopad skattefrihet för förmån av privat hälso- och sjukvård, vilket beskrivs i kapitel 6.7 i budgetpropositionen.
12. Riksdagen avslår regeringens förslag om återinförande av skattereduktion för fackföreningsavgift, vilket beskrivs i kapitel 6.8 i budgetpropositionen.
13. Riksdagen avslår regeringens förslag om utvidgat Växa-stöd, vilket beskrivs i kapitel 6.9 i budgetpropositionen.
14. Riksdagen avslår regeringens förslag om ett bonus–malus-system för nya lätta fordon, vilket beskrivs i kapitel 6.16 i budgetpropositionen.
15. Riksdagen avslår regeringens förslag om skatt på flygresor, vilket beskrivs i kapitel 6.21 i budgetpropositionen.
16. Riksdagen avslår regeringens förslag om sänkt mervärdesskatt på förevisning av naturområden, vilket beskrivs i kapitel 6.27 i budgetpropositionen.
17. Riksdagen avslår regeringens förslag om skattetillägg vid rättelse på eget initiativ, vilket beskrivs i kapitel 6.30 i budgetpropositionen.
18. Riksdagen avslår regeringens förslag om höjd skatt för sparande på investeringsparkonto och i kapitalförsäkring.
19. Riksdagen avslår regeringens förslag om indexering av miljöskatter.

4 Alliansens bedömning av svensk ekonomi

Svensk ekonomi går bra. Efter en ovanligt lång och djup nedgång råder det nu högkonjunktur. Som i varje högkonjunktur blir jobben fler och skatteintäkterna större. Samtidigt kan inte högkonjunkturen dölja att Sverige står inför en period med stora reformbehov. Trots den höga tillväxten präglas svensk ekonomi av flera långsiktiga problem och obalanser. Arbetsmarknaden kännetecknas av en stor och ökande tudelning, där en allt större andel arbetslösa står allt längre ifrån arbetsmarknaden. När många nyanlända nu etablerar sig i Sverige riskerar tudelningen att förstärkas. Trots högt tryck i ekonomin och en påtaglig arbetskraftsbrist är arbetslösheten därför fortsatt hög i många grupper och sysselsättningsgraden förväntas som helhet vända ned redan om ett par år. Det är tydligt att konjunkturuppgången inte kommer alla till del. Samtidigt dämpas bnp-tillväxten på grund av den ökande arbetskraftsbristen.

Parallellt med utvecklingen i Sverige är de ekonomisk-politiska riskerna i omvärlden betydande. Osäkerheten kring Donald Trumps politik i USA, förhandlingar om Storbritanniens utträde ur EU och utvecklingen på Koreahalvön skapar stor osäkerhet i prognoserna för den globala ekonomin. Dessutom finns frågetecken kring hur avtrappningen av de senaste årens mycket expansiva penningpolitik kommer att påverka både finansmarknaden och den reala ekonomin, samt hur länge USA:s mycket långa högkonjunktur kan hålla i sig.

För att Sverige ska klara utvecklingen krävs nya strukturreformer. För att konjunkturuppgången ska komma alla till del behöver arbetsutbudet öka, inträdet på arbetsmarknaden underlättas, efterfrågan på lågkvalificerad arbetskraft stärkas och matchningen fungera bättre. Med ökande risker för protektionism och populism krävs att Sverige genomför reformer för att säkra långsiktig tillväxt.

a. Starkare internationell återhämtning

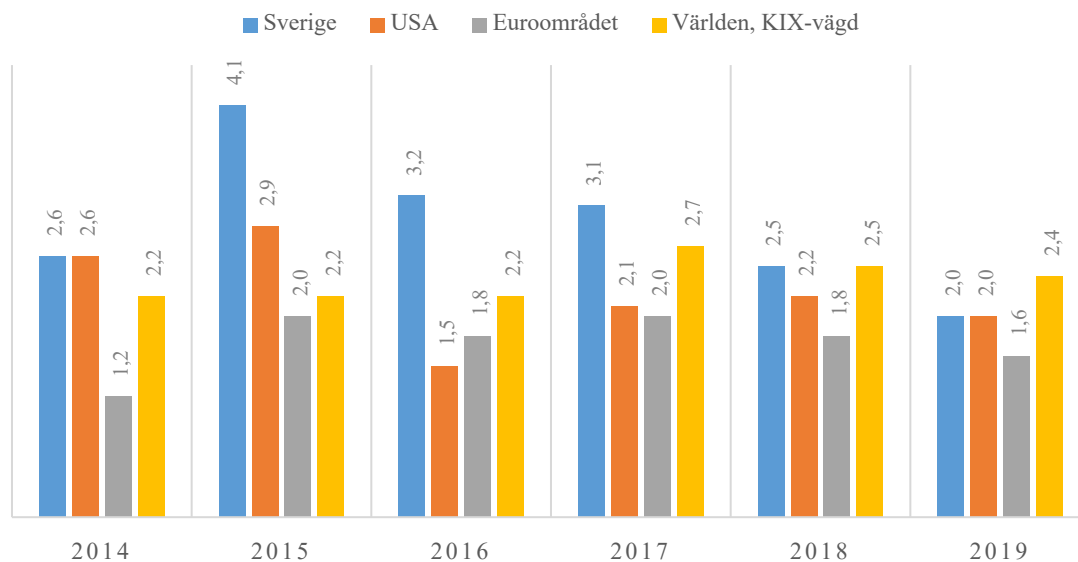
Efter finanskrisen och den efterföljande globala lågkonjunkturen har den internationella återhämtningen präglats av en förhållandevis långsam konjunkturuppgång. Under de senaste åren har dock en expansiv penningpolitik och en mindre åtstramande finanspolitik gynnat tillväxten i OECD-länderna. 2017 ser ut att bli det första året på ett decennium då ekonomierna i samtliga OECD-länder växer.

Många förtroendeindikatorer har fortsatt att förstärkas och ger stöd åt bilden av en bred fortsatt återhämtning inom OECD. Den amerikanska ekonomin är i nuläget nära fullt resursutnyttjande. Euroområdet går allt bättre och förväntas fortsätta växa stabilt tack vare en fortsatt expansiv penningpolitik och starka förtroendeindikatorer, samt på grund av att de politiska riskerna har minskat. För Storbritanniens del ser konjunkturen ut att mattas av 2017 och 2018. Utträdesförhandlingarna riskerar att bli komplicerade, vilket skapar en osäkerhet som påverkar investeringsbeslut redan på kort sikt. Samtidigt som utsikterna ser goda ut i de flesta länder har den ekonomisk-politiska osäkerheten ökat. Värderingarna på världens börser blir allt högre. I kombination med politiska risker, främst när det gäller den amerikanska finanspolitiken, svåra utträdesförhandlingar ur EU för Storbritannien vid brexit och ett fortsatt sårbart finansiellt system innebär det att riskerna för bakslag på medellång sikt inte är obetydliga.

I tillväxtländerna ses också en tydlig förstärkning, både för råvaruexportörer och råvaruimportörer. Kinas tillväxt har stabiliserats i linje med de kinesiska

myndigheternas tillväxtmål om 6,5–7,0 procent, som en konsekvens av att ekonomin i landet ombalanseras från investeringar till konsumtion. Kina lider dock av fortsatt hög skulduppbyggnad, som ännu inte mattats av.

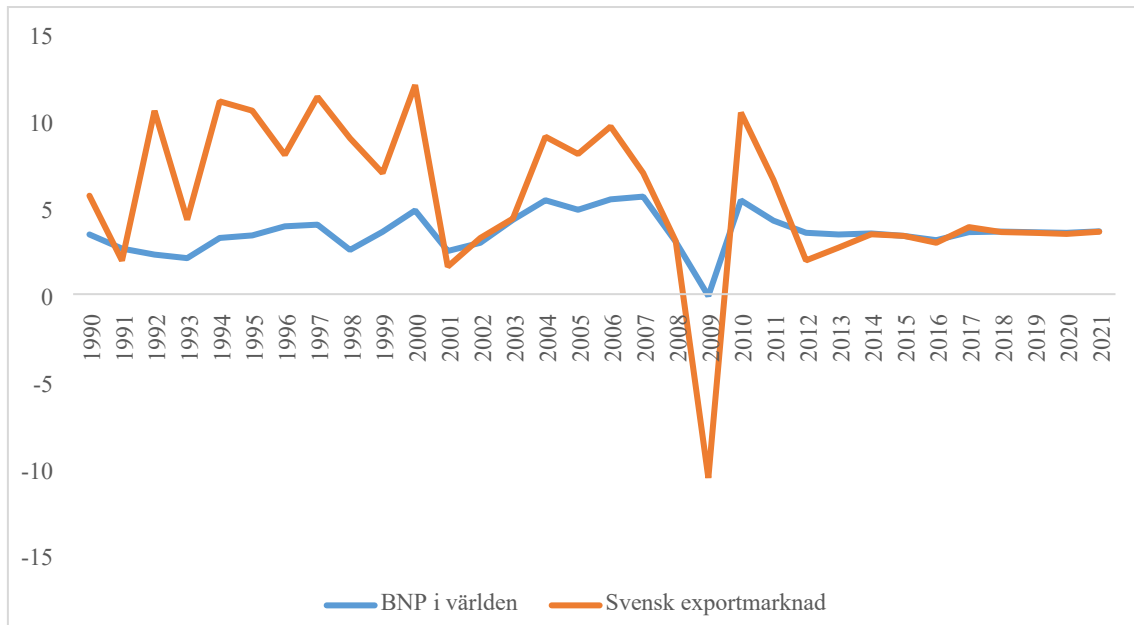
Figur 1 Bnp-tillväxt i ett antal ekonomier, prognos 2017–2020. Årlig tillväxttakt i procent (ej kalenderkorrigerad). Sverige, USA, euroområdet, världen KIX-vägd

Källa: Budgetpropositionen 2018.

Trots bättre tillväxtutsikter på ett par års sikt har den långsiktiga tillväxtpotentialen i många OECD-länder försvagats betydligt av låga investeringar efter finanskrisen. Tillväxten i potentiell bnp kommer långsamt att återhämta sig under åren 2017–2021, men när i euroområdet och USA inte upp till samma takt som före finanskrisen. I många länder bidrar en långsam ökning av den arbetsföra befolkningen och en låg tillväxt i produktiviteten till att den potentiella tillväxten blir fortsatt låg.

För Sveriges del indikerar det oväntat starka utfallet för andra kvartalet att högkonjunkturen är starkare än vad som tidigare förutsetts. Tillväxten drivs både av en robust inhemsk konsumtion och av den ökade tillväxten i omvärlden. Den svenska exportmarknaden stärks gradvis, men till lägre nivåer än historiskt. Världsmarknadsefterfrågan på svensk export bedöms växa långsammare än sitt historiska genomsnitt under kommande år, vilket är i linje med den globala inbromsningen av handelsutvecklingen. Förklaringar till detta är en försvagning i trenden mot ökad internationell specialisering, svag internationell investeringstillväxt och en snabb ökning av icke-tariffära handelshinder. Konjunkturinstitutet förväntar sig att den svenska exportmarknaden växer med i genomsnitt 3,5 procent per år 2019–2021. Det är högre än de senaste fem årens genomsnitt på 3 procent, men en lägre ökningstakt än genomsnittet 1995–2016 som uppgår till 5,9 procent per år.

Figur 2 Bnp i världen och svensk exportmarknad 1990–2020 (procentuell förändring)

Källa: Konjunkturläget juni 2017.

Sammanfattningsvis har den internationella återhämtningen stärkts, men präglas fortsatt av både osäkerhet och lägre tillväxtpotential på lång sikt. För att stärka tillväxtutsikterna krävs att både avancerade ekonomier och tillväxtekonomier genomför strukturreformer som stärker produktiviteten och tillväxten på medellång sikt. Samtidigt är det viktigt att EU-länderna tillsammans med Storbritannien reducerar de ökande politiska och ekonomiska riskerna som följer av Storbritanniens utträde ur EU. För Sveriges del är det av största vikt att, givet en global trend mot svagare handelsutveckling, genomföra reformer med syfte att stärka svensk jobbtillväxt och öka svenska exportmarknadsandelar.

b. Utanförskapet biter sig fast i Sverige trots högkonjunktur

Sverige befinner sig i en ovanlig högkonjunktur. Efterfrågan i svensk ekonomi har stärkts och bnp-tillväxten bedöms uppgå till 3,1 procent 2017 och 2,5 procent 2018. Det som skiljer denna konjunkturåterhämtning från andra är att Sverige samtidigt präglas av strukturella obalanser på arbetsmarknaden och bostadsmarknaden. En högkonjunktur är normalt det tillfälle då de som står längst ifrån arbetsmarknaden har en möjlighet att etablera sig. Men nu präglas i stället arbetsmarknaden av en växande tudelning där en allt större andel arbetslösa, till övervägande del bestående av utrikes födda och personer utan gymnasieutbildning, står allt längre ifrån arbetsmarknaden. Bostadsmarknaden präglas av bostadsbrist, trots ett historiskt stort byggande, som skapar stora svårigheter att få en bostad där jobben finns. Obalanserna innebär att utanförskap, arbetslöshet och bidragsberoende biter sig fast trots att Sverige befinner sig i en högkonjunktur.

Dessutom ser vi att bnp-tillväxten hålls tillbaka eftersom företag och myndigheter inte kan anställa i den omfattning de skulle behöva. Arbetskraftsbristen i den privata sektorn tangerar de nivåer som rådde precis innan finanskrisen 2008. Behovet av reformer är stort, men regeringen försitter chansen att genomföra dem trots det goda ekonomiska läget. Konjunkturinstitutets och Finanspolitiska rådets utvärderingar visar att regeringens politik saknar, eller endast har en mycket marginell, effekt på problemen.

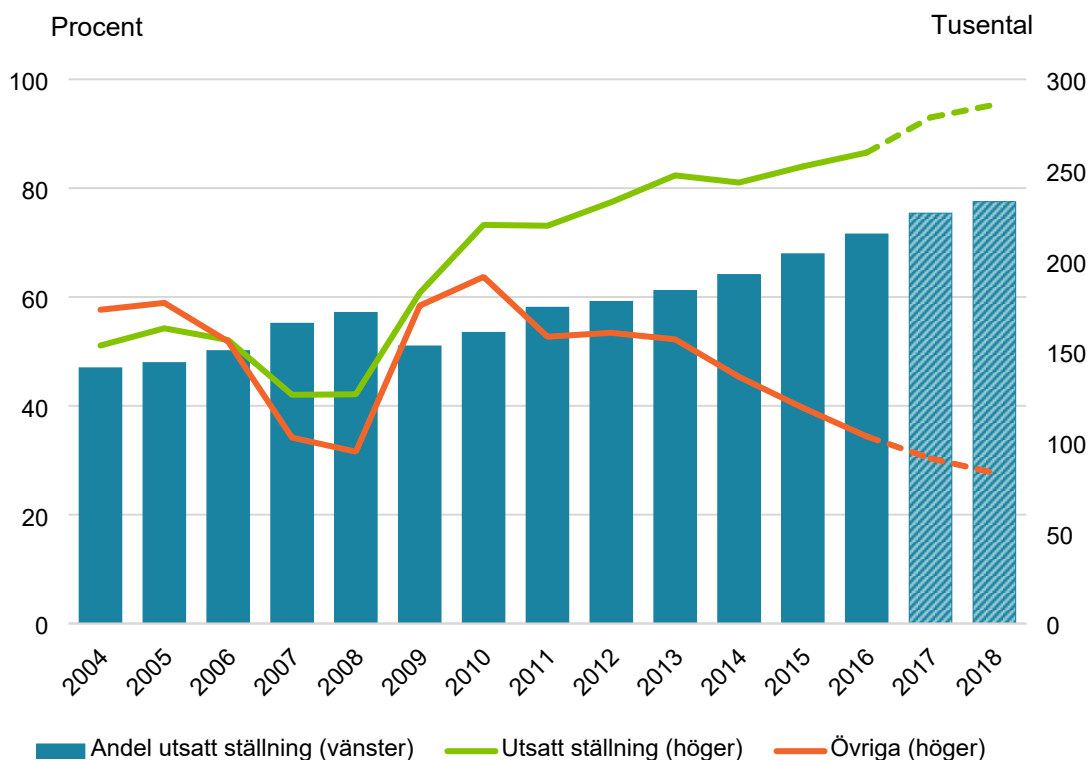
Som beskrivs i inledningen följer utvecklingen på hela arbetsmarknaden inte med, trots de goda utsikterna för svensk tillväxt. Arbetslösheten är fortsatt hög i många grupper, jämviktsarbetslösheten har inte minskat påtagligt och sysselsättningsgraden förväntas plana ut, enligt Konjunkturinstitutets prognos. Det är tydligt att konjunkturuppgången inte kommer alla till del. Regeringens arbetslöshetsmål uppnås inte, i stället är Sverige längre ifrån det än när det sattes 2013.

Utvecklingen på arbetsmarknaden påverkas i hög grad av att antalet nyanlända i Sverige ökat. Mellan 2012 och 2021 förväntas 490 000 nyanlända starta sin etablering, enligt Ekonomistyrningsverkets prognos. Men att en stor grupp nyanlända på kort sikt ökar antalet som står till arbetsmarknadens förfogande behöver i sig inte vara ett problem. Om dessa personer står nära arbetsmarknaden bör de på något års sikt hitta en sysselsättning.

Problemet i Sverige är dock att strukturella obalanser på både arbetsmarknaden och bostadsmarknaden håller både nyanlända och andra utsatta grupper utanför arbetsmarknaden mer permanent. En stor och ökande andel av de arbetslösa utgörs av särskilt utsatta grupper: utomeuropeiskt födda, personer med högst förgymnasial utbildning, äldre och funktionsnedsatta.

Dessa grupper har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden på grund av höga trösklar orsakade av låg flexibilitet på arbetsmarknaden, växande kompetenskrav, skatteklar och få jobb med lägre kvalifikationskrav, samt dålig tillgång på bostäder. Ett tydligt tecken på de nuvarande obalanserna är att matchningen mellan lediga jobb och arbetslösa försämras. Allt fler arbetslösa står allt längre ifrån arbetsmarknaden och arbetsgivarnas behov. Nettoökningen av antalet personer i utsatta grupper inskrivna hos Arbetsförmedlingen sedan finanskrisen beror till stor del på att fler utomeuropeiskt födda tillkommit. Med ett stort antal nyanlända som behöver ta sig in på arbetsmarknaden riskerar dessa strukturella obalanser att förstärkas ytterligare. Behovet av reformer är alltså akut. Enligt SCB har bara hälften av de nyanlända ett arbete efter nio år i Sverige. Endast 35 procent av gruppen utomeuropeiskt födda har en heltidsanställning, enligt Arbetsmarknadspolitiska rådet.

Figur 3 Arbetslösa inskrivna hos Arbetsförmedlingen, utsatta grupper, och övriga 16–64 år. Antal och andel i procent. Prognos för 2017 och 2018

Källa: Arbetsförmedlingen.

Oroväckande nog förväntas flera av regeringens åtgärder förstärka problemen. Konjunkturinstitutet har bedömt att förändringar av arbetslöshetsförsäkringen, omläggningar inom arbetsmarknadspolitiken samt högre anställningskostnader för unga och äldre gör att färre står till arbetsmarknadens förfogande och minskar sysselsättningen. Regeringen har bland annat ökat regelkrånglet för nystartsjobbet och därmed försvårat inträdet för grupper med svag förankring på arbetsmarknaden. En utveckling i denna riktning, med försämringar av förutsättningarna för jobb och ekonomisk tillväxt, är fel väg för Sverige.

c. Stark konjunktur men villkoren för långsiktig tillväxt utmanas

Ett starkt bnp-utfall för det andra kvartalet 2017 indikerar, tillsammans med positiva utfall för förtroendeindikatorer, att högkonjunktoren fortsätter starkare än vad som tidigare förutsagts. Tillväxten har reviderats upp till 3,1 procent för 2017 och 2,5 procent 2018. Investeringarna har ökat i Sverige sedan 2014 och har varit en viktig drivkraft för tillväxten. Bostadsinvesteringar och näringslivets övriga investeringar har ökat snabbt. Samtidigt är hushållens efterfrågan fortsatt en central del i återhämtningen. Många år av ökande disponibel inkomst, bland annat till följd av jobbskatteavdraget, samt låga räntor och en hög befolkningstillväxt leder till ökad efterfrågan hos hushållen och offentlig sektor. En alltmer robust uppgång i omvärlden bidrar också till tillväxten.

Under kommande år förväntas högkonjunktoren bestå, men utvecklingen dämpas. I takt med att resursutnyttjandet stiger begränsas de lediga resurserna i ekonomin och tillväxten hålls tillbaka. Arbetslösheten på 6,5 procent är under jämviktsarbetslösheten. Den sjunkande arbetslösheten beror alltså på högkonjunktoren, inte på att arbetsmarknaden fungerar bättre. Både Konjunkturinstitutet och

Ekonomistyrningsverket bedömer i stället att jämviktsarbetslösheten kommer att öka de kommande åren.

Tillväxten i svensk ekonomi har drivits av flera samverkande faktorer. För det första har Sverige, tack vare alliansregeringens strukturreformer och väl avvägda stabiliseringspolitik, i samverkan med en i huvudsak expansiv penningpolitik, klarat den utdragna lågkonjunkturen bättre än många jämförbara länder. Arbetskraftsdeltagandet har upprätthållits, och ökade jämfört med högkonjunkturåren 2001 och 2007. Hushållens disponibla inkomst har också ökat betydligt, med upprätthållen inhemsk konsumtion som följd. Sveriges goda utgångsläge har därmed skapat förutsättningar för en stark och bred återhämtning. Konjunkturinstitutet nämner till exempel i sin prognos från december 2016 att alliansregeringens ekonomiska politik fortfarande har en dämpande effekt på jämviktsarbetslösheten. För det andra har svensk penningpolitik gradvis blivit mer expansiv under de senaste åren. Denna expansiva penningpolitik, med låga eller negativa räntenivåer, gör att kronan förblir svag och att efterfrågan stärks. Den expansiva inriktningen ligger fast trots att Sverige går in i en högkonjunktur och den konjunkturrella arbetslösheten minskar.

För det tredje har regeringen förskjutit finanspolitiken i expansiv riktning med ökade och ofinansierade utgifter. Med nuvarande högkonjunktur finns inga skäl att föra finanspolitiken i expansiv riktning. Konjunkturinstitutet bedömer att det finns utrymme för 25 miljarder kronor i ofinansierade reformer; regeringen väljer i stället att spendera 40 miljarder, det största reformutrymmet sedan det finanspolitiska ramverket etablerades. Regeringens politik är felaktig ur både ett stabiliseringspolitiskt och ett budgetpolitiskt perspektiv. Den är procyklisk och förstärker konjunktursvängningarna. Med nuvarande prognoser kommer regeringen att minska det strukturella sparandet både 2017 och 2018 och därmed underblåsa högkonjunkturen.

På sikt finns flera skäl till oro för tillväxten. I många länder bidrar en långsam ökning av den arbetsföra befolkningen och en låg tillväxt av produktiviteten till att den potentiella tillväxten kommer vara låg under lång tid framöver. Också i Sverige syns tecken på denna utveckling – produktivitetstillväxten i svensk ekonomi förväntas vara fortsatt svag under kommande år, samtidigt som befolkningen åldras. Vad som är skälen till den lägre globala produktivitetstillväxten är inte fullt utrett, och olika teorier finns. Det kan vara en kvardröjande effekt av finanskrisen, eller en konsekvens av en pågående strukturomvandling från mer kapitalintensiva branscher till mindre, eller helt enkelt att innovationstempot minskat på allt mer reglerade marknader.

Samtidigt finns betydande ekonomisk-politiska risker framför oss, som gör den svenska ekonomin sårbar. Förhandlingarna om Storbritanniens utträde ur EU kan leda till osäkerhet och spänningar. Osäkerheten om den ekonomiska utvecklingen i USA har också ökat markant efter presidentvalet. Om USA skulle införa protektionistiska åtgärder riskerar det leda till att andra länder gör detsamma, vilket i sin tur dämpar världshandeln och leder till lägre global bnp-tillväxt. Även avvecklingen av skulduppbyggnaden i den kinesiska ekonomin medför risker för världskonjunkturen.

Slutligen kommer styrkan i den strukturomvandling som nu sker, och Sveriges anpassningsförmåga till den, vara avgörande för utvecklingen av svensk ekonomi. Under det kommande decenniet kommer automatisering och digitalisering leda vägen för strukturomvandlingar i ekonomin. Hur väl arbetskraften och övriga resurser klarar att ställa om och anpassa sig till en sådan utveckling kommer vara avgörande, både för svenskt välstånd men också för hur vårt samhälle kan hålla ihop.

För att understödja tillväxten framöver bör den ekonomiska politiken användas för att vidta åtgärder som frigör ytterligare produktionsresurser i ekonomin och stimulerar produktivitetstillväxten. Därmed ökar potentiell bnp och potentiell sysselsättning, och på sikt även Sveriges välstånd. Samtidigt måste omställningskapaciteten i svensk ekonomi öka ytterligare. För att värna Sveriges välståndsutveckling krävs att de strukturella reformer som genomfördes under alliansregeringen nu följs upp med nya åtgärder för att främja inträdet på arbetsmarknaden, investeringar och omställning.

5 Alliansens syn på regeringens riktlinjer för den ekonomiska politiken

Trots högkonjunkturen ser vi hur antalet och andelen arbetslösa som står långt ifrån arbetsmarknaden växer. Samtidigt väljer regeringen att föra en procyklisk finanspolitik. Med betydande obalanser på arbetsmarknaden och bostadsmarknaden är behovet av reformer påtagligt.

Det är mot denna bakgrund anmärkningsvärt att regeringen står utan en effektiv jobbpolitik och förefaller sakna ambitioner när det gäller att presentera en samlad strategi som kan leda till en varaktig höjning av sysselsättningen. Regeringen står tomhänt och handfallen när det gäller att hantera Sveriges långsiktiga problem.

a. Risker för svensk ekonomi och Sveriges statsfinanser

En stark offentlig ekonomi och en stabil makroekonomisk miljö är viktiga förutsättningar för att skapa tillväxt och välstånd. Det gör att människor och företag vågar konsumera och investera samt att banker och andra länder vågar låna ut pengar till Sverige på goda villkor. Det skapar också utrymme för viktiga satsningar på till exempel välfärd, trygghet och integration, i stället för att offentliga medel ska gå till räntor och amorteringar. I lågkonjunkturer och kriser ger starka offentliga finanser också handlingsutrymme att bedriva en kontracyklisk politik för att mildra nedgången och understödja återhämtningen.

Sverige har under många år haft en bred politisk samsyn kring de finanspolitiska spelregler som ska gälla för den ekonomiska politiken. Denna samsyn grundar sig i erfarenheterna från den finanskris som slog till på 1990-talet, då Sveriges ekonomi saknade motståndskraft. Det finanspolitiska ramverket med överskottsmål, utgiftstak, kommunalt balanskrav och en sammanhållen budgetprocess infördes efter krisen för att säkerställa att finanspolitiken framöver skulle vara långsiktigt hållbar. I och med 2008 års finanskris kom det finanspolitiska ramverkets effektivitet att prövas. Ramverket tjänade Sverige väl. Under krisåren ökade skuldnivåerna för jämförbara EU-länder i genomsnitt med cirka 30 procent av bnp. I Sverige var skuldnivån närmast oförändrad. Det berodde inte främst på att Sverige höll igen i krisens inledningsskede, utan på att Sverige till skillnad från de flesta andra länder gick in i krisen med betydande överskott. De höga skuldnivåerna i andra länder medför att dessa nu riskerar att ha uttömt sina möjligheter att stimulera ekonomin när nästa kris slår till, medan Sverige fortfarande står starkt.

Att regeringen ensidigt försökte avskaffa överskottsmålet bara sex månader efter valet och därmed äventyrade den politiska samsynen kring det finanspolitiska ramverket

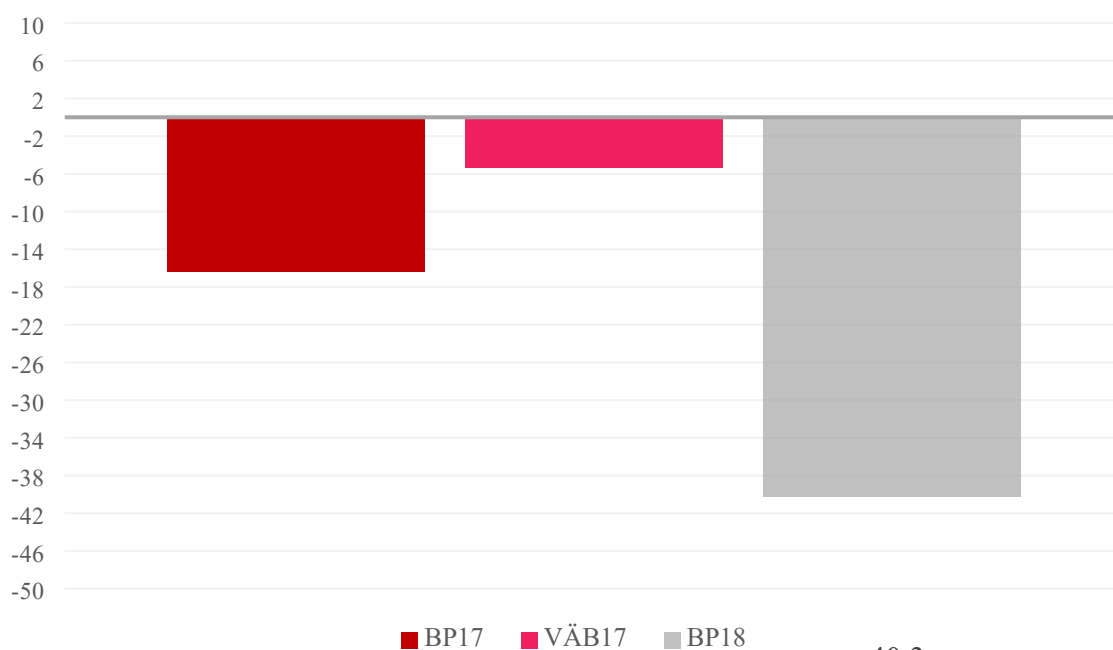
var därför dåligt för Sverige. Att se över ramverket kräver både djup analys och bred enighet. För att stoppa regeringens ensidiga agerande fattade riksdagen på Alliansens initiativ beslut om att en brett parlamentariskt förankrad utredning skulle föregå ett beslut om revidering av det finanspolitiska ramverket.

Alliansen välkomnar den överenskommelse som slutits mellan sju partier i riksdagen om ett nytt finanspolitiskt ramverk. Överenskommelsen innebär att Alliansen fått gehör för sin strama linje, med fortsatt fokus på ansvar för de offentliga finanserna och beredskap för nya kriser. Principen om överskott i de offentliga finanserna ligger fast, och kompletteras med ett nytt skuldankare, en tydligare och mer transparent budgetprocess samt en förstärkt uppföljning.¹ Med det nya finanspolitiska ramverket säkerställs dels att sparandet över en konjunkturcykel är positivt, dels att den totala skuldnivån är så pass låg att tillräckliga marginaler finns för att understödja ekonomin när nästa kris slår till. På så sätt säkras hållbara offentliga finanser på både kort och lång sikt.

Att de offentliga finanserna stärks i goda tider är den bärande principen för både det nya och det gamla överskottsmålet, för att skapa säkerhetsmarginaler inför framtida kriser. Det är därför uppseendeväckande att regeringen i stället för att stärka sparandet genomför ofinansierade reformer både i budgetpropositionen för 2017 och 2018.

Figur 4 Effekt på finansiellt sparande i offentlig sektor av reformerna i budgetpropositionen för 2017, vårändringsbudgeten 2017 och budgetpropositionen för 2018

Miljarder kronor

Källa: Vårpropositionen 2017, budgetpropositionen 2017, budgetpropositionen 2018, Konjunkturinstitutet, egna beräkningar.

Det finns betydande frågetecken om hållbarheten i regeringens budget. I konjunkturuppgången har skatteintäkterna blivit mycket större än förutsett, vilket har

¹ Det nya överskottsmålet innebär att det finansiella sparandet i offentlig sektor ska uppgå till en tredjedels procent av bnp över en konjunkturcykel. Konjunkturinstitutet bedömer att ett strukturellt sparande om 0,5 procent av potentiell bnp indikerar att det nya överskottsmålet är uppfyllt. Dessutom införs ett skuldankare. Nivån på detta har satts till 35 procent av bnp för Maastrichtskulden.

stärkt de offentliga finanserna. Detta är ett inte ovanligt mönster. När konjunkturen vänder ned är risken stor att storleken på skatteintäkterna överraskar på nedsidan i stället. Då kommer de kraftigt ökade utgifter regeringen vill genomföra att ha varit mer än vad de offentliga finanserna tål, och kraftiga åtstramningar i ett sämre konjunkturläge kan bli nödvändigt. Sammanfattningsvis visar regeringens hantering av finans- och budgetpolitiken på stora brister som riskerar att långsiktigt försvaga Sverige. Högkonjunkturen används inte för att motverka tudelningen på arbetsmarknaden. Dessutom försvagas Sveriges långsiktiga tillväxtförutsättningar. Vidare riskerar stimulanspolitiken att leda till överhettning, med farligt höga huspriser och ohållbar skuldsättning. Slutligen riskerar regeringens expansiva finanspolitik att försvaga offentliga finanser om de ökade skatteintäkterna visar sig vara tillfälliga snarare än permanenta.

b. Ekonomisk politik som minskar sysselsättning och arbetsutbud

Trots att Sverige befinner sig i en högkonjunktur växer antalet och andelen arbetslösa som står långt ifrån arbetsmarknaden. Den bästa chansen för dessa grupper att komma in på arbetsmarknaden är just nu, under högkonjunkturen. När tillväxten vänder nedåt kommer deras jobbchanser att försämras kraftigt. Behovet av reformer är därför påtagligt. Oroväckande nog bedömer både Konjunkturinstitutet och Finanspolitiska rådet att regeringens åtgärder inte har mer än en ytterst marginell effekt på sysselsättningen.

Strukturella problem på den svenska arbetsmarknaden gör att grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden, bland annat äldre, utomeuropeiskt födda, personer utan gymnasieutbildning och personer med en funktionsnedsättning, fortsatt har stora svårigheter att få ett jobb. Gruppen utgör en växande andel av de arbetslösa och förväntas 2017 uppgå till tre fjärdedelar av de inskrivna hos Arbetsförmedlingen. När gruppen arbetslösas sammansättning skiftar ser vi arbetskraftsbrist och hög arbetslöshet, samtidigt. Det bromsar både jobbtillväxten och bnp-tillväxten. Därtill kräver välfärdens långsiktiga finansiering en förlängning av arbetslivet för fler genom både tidigare inträde på, och senare utträde från, arbetsmarknaden. Viktiga strukturella reformer krävs för att få till stånd en positiv utveckling.

I skenet av de utmaningar som finns på arbetsmarknaden och det behov av åtgärder som därmed föreligger är regeringens politiska prioriteringar felaktiga. Regeringens politik riskerar i flera avseenden att förstärka problemen. I ett läge då fler reformer behövs för att stärka sysselsättningen och minska utanförskapet går regeringen åt motsatt håll och försvårar och fördyrar jobbskapande. Regeringen har under mandatperioden höjt skatter på jobb och företagande med 35 miljarder kronor. Det gäller bland annat minskade möjligheter till RUT-avdrag, höjda inkomstskatter för 1,4 miljoner svenskar, och höjda socialavgifter för unga och äldre. De satsningar regeringen gör på näringspolitik är försumbara jämfört med de höjda skatterna.

Regeringen försvårar för företagande och jobbskapande genom att öka kostnaderna för att anställa. Under regeringens två första år har en särskild löneskatt för dem som är över 65 år och jobbar införts, och arbetsgivaravgiften för unga har tredubblats. De höjda kostnaderna för att anställa försvårar både inträdet på, och tidigarelägger utträdet från, arbetsmarknaden. Det är särskilt problematiskt i ljuset av det stora samhällsekonomiska behov som finns av att förlänga yrkeslivet. Utöver att höja direkta anställningskostnader har regeringen också valt att försämra de ekonomiska förutsättningarna för ROT- och

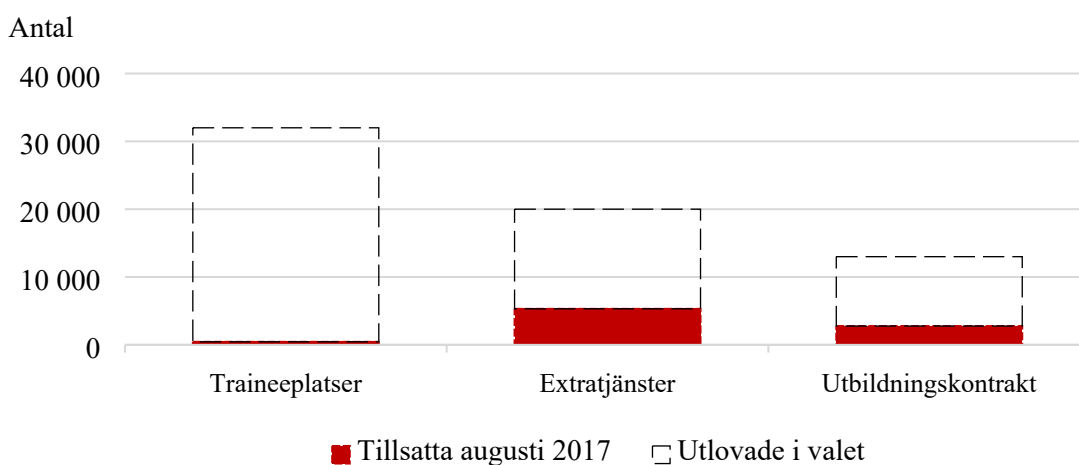
RUT-tjänster. Detta görs trots att finansministern beskriver RUT-reformen som en kostnadseffektiv åtgärd för att skapa jobb till de grupper som har en relativt svagare anknytning till arbetsmarknaden. Effekterna av detta skymms av den starka högkonjunkturen, men effekterna på några års sikt är allvarliga. Sammantaget kommer regeringens åtgärder att försämra förutsättningarna för de arbetsgivare som anställer och vill anställa de grupper som har svårast att komma in på arbetsmarknaden.

Vad gäller de förslag som utgör grunden i regeringens jobbpolitik, arbetsmarknadspolitiska åtgärder och utbildningssatsningar, finns flera invändningar. Särskilt allvarligt är att dessa åtgärder riskerar att få en begränsad effekt på de grupper som bör prioriteras mest. Det gäller de mest utsatta grupperna som står längst ifrån arbetsmarknaden och som för närvarande ökar som andel av arbetslösheten.

Arbetslösheten i Sverige ligger på 6,7 procent. Konjunkturinstitutet bedömer att den arbetslöshet som är förenlig med prisstabilitet, jämviktsarbetslösheten, uppgår till 6,8 procent i dag och ökar till 6,9 procent under åren framöver. Det grundläggande arbetsmarknadsproblemet är alltså inte att arbetslösheten temporärt är hög på grund av en svag inhemsk efterfrågan, det som kallas konjunkturell arbetslöshet, utan att jämviktsarbetslösheten är för hög och att stora grupper har mycket svag anknytning till arbetsmarknaden.²

Att under konjunkturedgångar, när den konjunkturella arbetslösheten är hög, bygga ut arbetsmarknadspolitiska program är en rimlig åtgärd för att jämna ut effekter av konjunkturcykeln på arbetslöshet, sysselsättning och inkomster. Men regeringen använder nu samma politik under en konjunkturuppgång, med mycket osäkra resultat. Erfarenheter från både Sverige och andra länder påvisar riskerna med att snabbt bygga ut arbetsmarknadspolitiska program när den konjunkturella arbetslösheten är liten. För det första är det tydligt att regeringen har stora problem med att bygga ut de program man sätter igång. Endast några hundra av de 30 000 utlovade traineeplatserna har tillsatts. Misslyckandet är så stort att regeringen nu väljer att skrota sitt kanske viktigaste löfte till väljarna i valet 2014. Det är rätt, men mycket lite talar för att det som kommer i stället kommer att få större effekt. För det andra riskerar åtgärderna att ha betydande undanträngningseffekter när de byggs ut under en högkonjunktur. En orsak är att deltagande i åtgärder ofta minskar sökbenägenheten bland de arbetslösa.

Figur 5 Antal utlovade och utnyttjade platser i regeringens arbetsmarknadspolitik

Källa: Arbetsförmedlingen.

² Se bland annat Arbetsekonomiska rådets rapport 2017.

Extratjänsterna och en stor del av traineejobben, som är eller har varit centrala delar av regeringens arbetsmarknadspolitiska program, är inriktade mot den offentliga sektorn. Erfarenheter från tidigare program visar att tillfälliga platser inom den offentliga sektorn har särskilt stora undanträngningseffekter eftersom det finns en möjlighet att temporärt ersätta vikarier med personal från dessa program. Om platserna är villkorade, och endast ska omfatta arbetsuppgifter som i dag inte utförs, minskar risken för undanträngning. Men då är risken stor att det kommer att handla om förhållandevis okvalificerade uppgifter som endast i liten utsträckning ger ökade yrkeskunskaper. Platserna kommer därmed att ha liten effekt på deltagarnas anställningsbarhet, och sannolikheten att deltagarna får ett reguljärt arbete efter att programtiden avslutats är därför låg.

De reguljära utbildningsinsatser som regeringen föreslår, och som till stor del bygger vidare på satsningar som alliansregeringen gjorde, kan förstärka matchningen på arbetsmarknaden genom att ge arbetssökande den kompetens som efterfrågas. Men även här riskerar åtgärderna att vara verkningslösa för de grupper som har den allra svagaste anknytningen till arbetsmarknaden, och som växer som andel av arbetslösheten. Åtgärder för att skapa vägar in på arbetsmarknaden för denna grupp, ofta personer utan gymnasieutbildning och utomeuropeiskt födda, är centrala för att bekämpa arbetslösheten i Sverige, och bör därför särskilt prioriteras. Exempelvis har 48 procent av de nyanlända som deltar i Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag 2017 endast en grundskoleutbildning eller mindre. För äldre deltagare är det svårt att sent i livet läsa in gymnasiekompetens, och andra åtgärder för att öppna vägar till arbete måste till. Utbildningssatsningar är en nödvändig del i de åtgärder som krävs för att minska arbetslösheten, men kommer inte ensamt räcka för att bryta utanförskapet i de växande grupper som står allra längst ifrån arbetsmarknaden. För att utbildningssatsningarna ska kunna ge en signifikant och positiv påverkan på arbetsmarknadens funktionssätt krävs också reformer som gör arbetsmarknaden mer flexibel.

Det som har fungerat för de svaga grupper som utgör de flesta arbetslösa är nystartsjobben. Nära en tredjedel av de som har fått nystartsjobb, över 14 000, har varit i Sverige kortare än fem år. Regeringen väljer dock av politiska skäl att försämra villkoren för dessa genom ökat regelkrångel, och nystartsjobben har minskat betydligt under 2017. Detta försvårar ytterligare inträdet på arbetsmarknaden.

Regeringen har, till skillnad från Alliansen, än så länge inte redovisat några siffersatta sysselsättningseffekter av sin politik. Att inte redovisa presenterade åtgärders inverkan på sysselsättning och arbetsutbud minskar transparensen, försvårar för medborgarna att granska regeringens politik och har kritiserats av Finanspolitiska rådet, den myndighet som har i uppgift att granska regeringens politik. I avsaknad av bedömningar från Finansdepartementet har regeringens egna expertmyndigheter dock granskat de förslag som lagts.

Sysselsättningseffekterna av regeringens politik är, i skenet av de utmaningar som finns på svensk arbetsmarknad, mycket nedslående. Skatte- och bidragshöjningar försämrar arbetsmarknadens funktionssätt, och de utbildningssatsningar som görs har begränsad effekt. De arbetsmarknadspolitiska åtgärderna har mycket begränsad effekt och utbyggnaden är kraftigt försenad; endast några hundratal traineetjänster har tillsatts. Konjunkturinstitutet bedömde 2015 att regeringens politik minskade den varaktiga sysselsättningen med 15 000–20 000 personer. Samtidigt ledde åtgärderna till att arbetsutbudet minskar med minst 15 000 personer.³ I ESV:s utvärdering av

³ Konjunkturläget juni 2015.

budgetpropositionen 2016 bedömdes sysselsättningseffekterna vara obefintliga, och i Konjunkturinstitutets utvärdering av budgetpropositionen 2017 bedöms de vara små.⁴ I stället konstaterar Konjunkturinstitutet att det är alliansregeringens reformer som fortfarande dämpar jämviktsarbetslösheten.

En lång rad remissinstanser har också pekat på negativa effekter av regeringens enskilda förslag. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, LO, TCO, Svenskt Näringsliv och Pensionsmyndigheten är exempel på myndigheter och organisationer som är kritiska till vilka effekter regeringens skatthöjningar får för jobben. Flera instanser är också kritiska till förändringarna av skattereduktionen för RUT-tjänster. Arbetsförmedlingen anser att förändringarna i RUT-avdraget bör vägas mot att personer som står långt ifrån arbetsmarknaden riskerar att hamna i långtidsarbetslöshet. Ekobrottsmyndigheten avstyrker förslaget då myndigheten bedömer att det finns risk för att svartarbete och ekonomisk brottslighet kommer att öka väsentligt.

Effekterna av regeringens arbetsmarknadspolitik kan kontrasteras med de utvärderingar av Alliansens jobbpolitik som gjorts. Riksbanken beräknade 2012 att alliansregeringens samlade politik ledde till att jämviktsarbetslösheten blir 2,1–0,6 procentenheter lägre. Konjunkturinstitutets bedömning 2013 kom fram till att jämviktsarbetslösheten sänktes med 1,2 procentenheter medan arbetskraftsutbudet och potentiell sysselsättning ökade med 2,7 respektive 3,9 procent.⁵

Tabell 1 Analyser av de långsiktiga effekterna av regeringens ekonomiska politik

Källa	Bedömning
Konjunkturinstitutet, kommentar till budgetpropositionen för 2017, 20 september 2016	”De nya reformer som presenteras inom arbetsmarknadsområdet bedöms sammantaget ha begränsade effekter på sysselsättning och arbetslöshet.”
Ekonomistyrningsverket, prognos november 2015	”Den samlade bedömningen är att effekterna av alla reformer tar ut varandra vad gäller antalet sysselsatta under prognosperioden. Arbetskraften sänks dock med nästan 0,5 procent, motsvarande cirka 25 000 personer. Jämviktsarbetslösheten är därmed 0,5 procentenheter lägre 2019 än vad den skulle varit utan reformerna. Även medelarbetstiden och produktiviteten, och därmed bnp, blir lägre.”
Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget juni 2015	”I 2015 års ekonomiska vårproposition presenterade regeringen en rad åtgärder som bedöms påverka arbetsmarknaden, och fler förslag väntas i den kommande budgetpropositionen för 2016. Konjunkturinstitutets samlade bedömning är att åtgärderna visserligen minskar jämviktsarbetslösheten något. Men åtgärderna minskar samtidigt arbetsutbudet. De sammantagna effekterna på sysselsättningen på längre sikt är därmed något negativa.”
Finanspolitiska rådet, Svensk finanspolitik 2015, april 2015	”Sammantaget menar rådet att de åtgärder som regeringen har presenterat hittills sannolikt inte kommer att ha mer än ganska små effekter på arbetslösheten, framför allt i förhållande till vad målet för arbetslösheten kräver.”

Källa: ESV, Konjunkturinstitutet, Finanspolitiska rådet.

⁴ Ekonomistyrningsverkets prognos november 2016, Konjunkturinstitutets prognos december 2016.

⁵ Riksbanken, fördjupning av den penningpolitiska rapporten, 2012-07-04, Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget december 2013.

De jobb som riskerar att slås ut med regeringens politik kommer sannolikt i stället att ersättas av platser i arbetsmarknadspolitiska åtgärder och tillfälliga utbildningsinsatser. Breddade ersättningssystem väntas samtidigt minska arbetskraftsutbudet när drivkrafterna till arbete minskar. Detta innebär en nedmontering av arbetslinjen som riskerar att låsa ute många ur arbetskraften samtidigt som trösklarna in till arbetsmarknaden höjs.

Utöver sysselsättningseffekter slår skattehöjningarna samt begränsningarna i RUT- och ROT-avdragen också direkt mot hushållens ekonomi. Regeringens inkomstskattehöjningar slår mot 1,4 miljoner löntagare. Skattehöjningarna slår brett: Fyra av tio barnmorskor och poliser berörs av minskade uppräkningsgränser av skiktgränsen för statlig inkomstskatt.⁶

c. Politik som slår mot svensk tillväxt och jobb

Sveriges välbefinnande kan inte tas för givet. För att Sverige också fortsatt ska vara ett av världens mest framgångsrika länder krävs att de långsiktiga förutsättningarna för tillväxt och jobb i Sverige hela tiden ses över och förbättras. Fler behöver utbilda sig, anstränga sig och driva företag. Först och främst behöver kompetensförsörjningen stärkas på kort och lång sikt, bostadsmarknaden reformeras och infrastrukturen moderniseras.

Regeringens politik går i motsatt riktning. De sammantagna skattehöjningarna uppgår till över 40 miljarder kronor. Det finns tydliga tecken på att regeringens politik minskat drivkrafterna för entreprenörskap. Skatteverkets statistik visar till exempel att antalet RUT-företag ökade med endast två procent mellan 2014 och 2016, medan de ökade med 13 procent mellan 2012 och 2014.

Den växande arbetskraftsbristen i Sverige – nu på den högsta nivån sedan it-boomen för snart 20 år sedan – och företagens problem med kompetensförsörjning riskerar att få stora konsekvenser för svensk tillväxt och välbefinnande på sikt. Om utbildad arbetskraft och bostäder inte finns tillgängliga riskerar företag att förlägga sin verksamhet till andra länder. Regeringens passivitet vad gäller både arbetsutbudsfrämjande åtgärder, utbildningspolitiken och bostadspolitikerna är oroande i ett läge då företagens behov av kvalificerad arbetskraft kommer fortsätta att växa på både kort och lång sikt.

För att säkra kompetensförsörjningen på både kort och lång sikt krävs också ett välfungerande utbildningssystem. På kort sikt vill både regeringen och Alliansen göra viktiga satsningar på vuxenutbildning. Men på längre sikt är regeringens skolpolitik inte tillräckligt ambitiös. Andelen obehöriga lärare är nu högre än under alliansregeringen, andelen elever som inte erhåller gymnasiebehörighet allt större och stöket i klassrummet fortsätter. Trots det har regeringen inte presenterat några förslag för att öka elevernas studiero eller skärpa kunskapskraven.

För att förbättra möjligheterna att attrahera nyckelkompetens till mindre företag diskuterar många forskare behovet för entreprenörer att kunna erbjuda kvalificerade personaloptioner till sina anställda. Även här är regeringens politik otillräcklig. Förslaget som regeringen presenterat är för litet och begränsat för att få någon effekt. Allianspartierna vill gå längre och vill se över ytterligare lättnader.

Att människor kan flytta och bosätta sig där det finns jobb och utbildning ökar möjligheterna för företag att anställa den kompetens de behöver. Att regeringen endast

⁶ Fall, Johan och Ericson, Peter (2015), Perspektiv på marginalskatter, sidan 525, Skattenytt.

förlitar sig på högkonjunkturen och ineffektiva stimulanser för att motverka bostadsbristen är därför allvarligt. Det räcker inte med att det byggs, det måste också byggas på rätt ställen och till rätt pris. Dessutom utgör det nybyggda beståndet endast någon procent av hela stocken. Rörligheten på bostadsmarknaden måste därför öka om bostadsbristen ska kunna motverkas i någon större utsträckning. Här saknar regeringen svar. I stället införs byggsubventioner, som enligt forskningen är ett ineffektivt och kostsamt verktyg som också riskerar att öka pristrycket i bostadssektorn. Om regeringen nu inte på egen hand agerar kraftfullt och snabbt, riskerar bostadsbristen att leda till ökande matchningssvårigheter på svensk arbetsmarknad och att svensk tillväxt hämmas.

Inom ramen för infrastrukturpolitiken har regeringen försenat centrala infrastrukturprojekt samt öppnat upp för nedläggningar av regionala och stadsnära flygplatser, åtgärder som riskerar att få långtgående negativa konsekvenser för tillväxten i hela Sverige. Också åtgärder som det tidigare rått relativ enighet om mellan Socialdemokraterna och Alliansen, som till exempel behovet av satsningar på vägnätet för tung trafik, har skalats ned betydligt i ambitionsnivå. För att underlätta för transporter och företagsamhet, än tätare knyta samman alla delar av Sverige samt fullt ut tillvarata tillväxtpotentialen i våra storstäder behövs fortsatta infrastrukturinvesteringar och utbyggnad av kollektivtrafiken. Att skapa osäkerhet kring centrala infrastruktursatsningar riskerar att hämma tillväxten på kort och lång sikt. Regeringens sena och otillräckliga besked om förutsättningar för miljöbilar och förnybara drivmedel kan dessutom vara en viktig orsak till att trenden med minskade klimatutsläpp från transportsektorn brutits.

6 Alliansens riktlinjer för den ekonomiska politiken

Alliansen sätter människan i centrum. Vår politik syftar till att bygga ett samhälle som tar tillvara varje människas förmåga, där alla får förutsättningar att växa och skapa sin egen väg och där vi gemensamt skapar trygghet och sammanhållning. Det kräver en ansvarsfull ekonomisk politik som bygger upp motståndskraft mot kriser och det kräver reformer som leder till att fler kommer i arbete. Med fler sysselsatta i näringslivet ökar välståndet i samhället. Dessutom ökar det skatteintäkterna som finansierar välfärden. Bara genom att fler kommer i arbete kan vi säkerställa mer kunskap i skolan, högre kvalitet i välfärden och ett starkare Sverige.

a. Stora reformbehov i svensk ekonomi

Efter en ovanligt lång och djup ekonomisk nedgång råder det nu högkonjunktur. Utvecklingen förstärks av en mycket expansiv penningpolitik och en likaledes expansiv finanspolitik. Samtidigt kan inte högkonjunkturen dölja de strukturella problem och obalanser som präglar svensk ekonomi. Klyftorna växer mellan dem som har ett arbete och dem som fastnar i bidragsberoende. En ny underklass växer fram i Sverige, samtidigt som regeringen nöjer sig med att dra nytta av högkonjunkturen. Det är uppenbart att Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet saknar både vilja och förmåga att hantera svensk ekonomis strukturella problem och de överhettningriskerna som nu byggs upp. Därför behöver Alliansen nytt förtroende från svenska folket. Alliansen ser i huvudsak fem områden där regeringen styr Sverige i fel riktning.

För det första lever en av sju svenskar i arbetsför ålder på bidrag i stället för på arbete. En ökad tudelning av arbetsmarknaden utestänger utsatta grupper. Främst utrikes födda och personer utan gymnasieutbildning har i dag mycket svårt att få ett första jobb. I många fall leder de höga trösklarna in på arbetsmarknaden till ett långvarigt utanförskap. Problemen riskerar att öka när stora grupper nyanlända ska etableras i Sverige och på den svenska arbetsmarknaden. Denna utveckling måste vändas.

För det andra måste finanspolitiken utformas utifrån den högkonjunktur som nu råder och de risker som byggs upp. Detta särskilt som penningpolitiken är expansiv. När både finans- och penningpolitiken är expansiv riskerar det att leda till överhettning och en ohållbar skulduppbyggnad. Även om inflationen fortsatt är låg, syns tydliga tecken på att resursläget är ansträngt på såväl bostads- som arbetsmarknaden. Den finanspolitiska inriktning regeringen lägger fram i budgetpropositionen för 2018 kommer inte att dämpa utvecklingen, utan snarare förvärra problemen.

För det tredje har Sverige flera problem som hotar vår långsiktiga förmåga att skapa jobb och välbefinnande. Produktivitetens utvecklingen, som på sikt är det som ökar Sveriges välbefinnande, har varit svag under det senaste decenniet. En utbredd bostadsbrist runtom i landet försvårar för människor att flytta till jobben och minskar företagets möjlighet att rekrytera. Skolresultaten och kunskapsnivån i den svenska skolan är otillräckliga. Sverige är det land i hela OECD där det lönar sig allra minst att utbilda sig. Miljö- och klimatutmaningarna kräver kraftfulla och effektiva svar.

För det fjärde ser vi hur en allt mer utbredd otrygghet minskar tilltron till samhället och till varandra. I dag är tryggheten inte jämnt fördelad – i vissa delar av Sverige är den fortfarande hög, i andra låg och sjunkande. Vi måste kunna garantera alla människors trygghet.

För det femte måste samhället hålla ihop. Med stora grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden riskerar Sverige att glida isär. Alla barn och vuxna måste få samma chans att lyckas. Det kräver att välfärdens kärna – skola, vård, omsorg och rättsstat – är av så hög kvalitet att den ger alla möjlighet till trygghet och utveckling. Dessutom måste flit, ambition, studier och hårt arbete alltid löna sig.

b. Centrala reformområden för Alliansen

Sveriges nuvarande regering saknar det politiska ledarskap som krävs för att ta sig an Sveriges utmaningar. Alliansen vill ta det ansvaret. Med utgångspunkt i det betydande reformbehov som Sverige står inför ser Alliansen ett antal ekonomisk-politiska reformområden som särskilt viktiga framöver.

Det nya överskottsmålet ska respekteras och styrkan i de offentliga finanserna ska värnas. Det är nödvändigt för att Sverige ska ha det stabiliseringspolitiska utrymme som krävs nästa gång vi går mot sämre tider.

När en allt större andel av de arbetslösa står långt ifrån arbetsmarknaden och ofta har svag utbildningsbakgrund och låg produktivitet krävs nya reformer. Det måste bli enklare och billigare att anställa arbetskraft med lägre kvalifikationer. Möjligheterna till vuxenutbildning bör samtidigt förbättras.

Som Alliansen enats om bör Arbetsförmedlingen läggas ned i sin nuvarande form. Det är nödvändigt för att kunna fördela myndighetens resurser på ett mer effektivt och ändamålsenligt sätt. De som står allra längst ifrån arbetsmarknaden får i dag inte det stöd de behöver. Därför måste myndighetens fokus läggas om. Samtidigt bör andra, mer

framgångsrika, matchningsaktörer ta vid för att matchningen mellan arbets sökande och arbetsgivare ska bli mer effektiv.

För att bryta utanförskapet och bidragsberoendet och lyfta människor ur fattigdom är det viktigt att det lönar sig bättre att arbeta vid låga inkomster i Sverige. När de samlade inkomsterna för en trebarnsfamilj där föräldrarna inte arbetar riskerar att minska om en förälder får ett jobb är drivkrafterna för arbete fortfarande för svaga.⁷ Situationen för utrikes födda kvinnor är särskilt alarmerande – i åldrarna 16 till 64 år är arbetskraftsdeltagandet och sysselsättningsgraden 10 respektive nära 18 procentenheter lägre än för inrikes födda kvinnor. Alliansen vill se starka drivkrafter att arbeta, med låg skatt på arbetsinkomster och strama bidragsnivåer som främjar arbetslinjen och ett mer jämställt arbetsliv.

I takt med att utanförskapet ändrat karaktär befinner sig en allt större andel av de arbetslösa i andra transfereringssystem än arbetslöshetsförsäkringen. Ett viktigt steg för att stärka arbetslinjen är därför att reformera systemet för ekonomiskt bistånd. Det är viktigt med tydliga krav på aktivitet och motprestation för att få bidrag. Ett grundläggande krav på den som uppbär ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet är att den arbets sökande aktivt söker jobb och står till arbetsmarknadens förfogande.

För att skapa långsiktiga förutsättningar för tillväxt och jobbskapande behöver drivkrafterna för utbildning och entreprenörskap hela tiden förbättras. Tyvärr går utvecklingen åt fel håll – den statliga inkomstskatten omfattar allt fler och företagsskatterna har höjts. Den statliga inkomstskatten bör betalas av färre än i dag och företagsskatterna bör värna drivkrafterna för entreprenörskap. Samtidigt bör kraven på aktiekapital sänkas, samtidigt som mer offentligt riskkapital bör riktas om mot tidiga faser, för att underlätta för mindre företag att växa.

För att företag ska kunna växa måste tillgången till kompetens vara god. Svenska företag vittnar om stora problem med rekrytering. För att förbättra tillgången på kompetens krävs en bättre fungerande bostadsmarknad. Alliansen har enats om att kraftigt reducera dagens plan- och byggregler och öka marktillgången genom att reformera reglerna för naturreservat, riksintressen och strandskydd. Alliansen vill också att hyresmarknaden reformeras genom att hyresregleringen ses över främst i nyproduktion, och mer flexibla regler införs för andrahandsuthyrning. För snabbväxande globala bolag krävs också bättre villkor för internationella rekryteringar. Därför vill vi se bättre regler för personaloptioner i tillväxtföretag. Regeringens förslag i budgetpropositionen för 2018 är otillräckligt. Alliansen har dessutom enats om att se över systemet för arbetskraftsinvandring, för att förenkla och snabba på rekryteringarna av arbetskraft.

Att marknader under ordnade former och med tydliga spelregler öppnas upp för innovation, entreprenörskap och konkurrens främjar produktivitetsutvecklingen och tillväxten. Alliansen vill se över och förenkla regelverken för att främja delningsekonomin. Möjligheterna för framgångsrika och ansvarsfulla privata aktörer att arbeta med matchning på arbetsmarknaden bör också öka.

Sverige behöver kraftfulla och effektiva styrmedel för att minska klimathotet och kunna agera föredöme för världen. Samtidigt bör vi i EU och UNFCC verka för effektiva insatser för klimatet i vår omvärld. Varje satsad klimatkrona ska göra största möjliga nytta. Genom att förorenaren betalar kan skatten i gengäld sänkas på jobb och företagande.

⁷ Riksdagens utredningstjänst dnr 2016:940.

Tryggheten är den grund som samhället vilar på. När otrygghet breder ut sig måste samhället reagera. Alliansen har krävt en snabb ökning av antalet poliser och skärpta straff för grova brott. Samtidigt måste samhällets förebyggande insatser utvecklas. Sveriges försvar behöver stärkas.

Alliansens mål för skolan är att Sverige inom tio år bör ligga på topp tio i PISAMÄTNINGARNA. För att nå dit har Alliansen enats om att öka antalet timmar i skolbänken, införa fler karriärlärartjänster och tillföra mer resurser till utsatta skolor och svaga elever. Dessutom har vi föreslagit reformer av lärarutbildningen, med ökat fokus på kunskap och praktiska lärarfärdigheter.

En tillgänglig välfärd av bra kvalitet är en viktig grundpelare för den sammanhållning vi har i Sverige. Alliansen vill införa ett nytt ramverk för kvalitet i välfärden. All kommunal och fristående välfärdsverksamhet ska kräva tillstånd och styras med tydliga kvalitetskrav och sanktionsmöjligheter.

Alliansen vill stärka sjukvården och korta vårdköerna. Incitament för landstingen att stärka vårdgarantin måste återinföras. Det är också viktigt att mer resurser går till de verksamheter som behöver det mest, till exempel primärvården.

Alliansen vill att äldreomsorgen ska präglas av hög kvalitet, valfrihet och ett värdigt bemötande. Med tydligare kvalitetskrav och skarpare sanktioner vid misskötsel blir äldreomsorgen mer likvärdig över hela landet och kvaliteten i verksamheten säkras. Alla svenskar ska ha rätt till en värdig ålderdom med god livskvalitet.

Alliansen anser att Sverige ska bedriva en långsiktigt hållbar migrationspolitik som inom ramen för den reglerade invandringen värnar asylrätten, underlättar rörlighet över gränser och främjar möjligheterna till arbetskraftsinvandring. För att uppfylla ett sådant åtagande krävs genomgripande reformer som skapar hållbara förutsättningar för migration och integration på både kort och lång sikt. På kort sikt måste det först och främst säkerställas att mottagandet fungerar. På medellång sikt krävs genomgripande strukturella reformer av arbetsmarknaden, utbildningssystemet och bostadsmarknaden för att alla människor som kommer till Sverige ska ha en möjlighet att få ett arbete, egenförsörjning och frihet över sitt eget liv.

c. Ansvar för svensk ekonomi och hållbara offentliga finanser

Sverige har klarat den ekonomiska nedgången bättre än de flesta andra länder. Trots en ihållande lågkonjunktur har Sverige haft en jämförelsevis god bnp-tillväxt och sysselsättningen har fortsatt att öka. Ett avgörande skäl till att vi klarade krisen väl var dels det finanspolitiska ramverket, inklusive överskottsmålet, dels alliansregeringens återhållsamhet, med överskott på över 3 procent av bnp år 2007. Det medförde att Sverige, till skillnad från många andra EU-länder, gick in i finanskrisen med tillräckliga säkerhetsmarginaler i de offentliga finanserna. Det var nödvändigt för att kunna stimulera ekonomin under lågkonjunkturen utan att uthålligheten i de offentliga finanserna ifrågasattes. I kombination med en effektiv stabiliseringspolitik innebar dessa säkerhetsmarginaler att Sverige klarade sig bättre än de flesta andra länder. En försiktig och återhållsam inriktning på finanspolitiken i högkonjunktur ger ett land större möjligheter att klara den efterföljande lågkonjunkturen.

Det är nu centralt att visa politiskt ledarskap och även fortsättningsvis värna svensk ekonomi. Även om den svenska statsskulden är låg har finanskrisen visat att skuldkvoten snabbt kan ändras om ett land inte har tillräckliga säkerhetsmarginaler. Medan Sveriges statsskuld fortsatt ligger på en låg nivå, har skuldnivåerna i eurozonen

skenat och ligger nu på över 90 procent av bnp. Statsskuldräntorna riskerar då att tränga ut viktiga investeringar samtidigt som den ekonomiska nedgången medfört nedskärningar och åtstramningar i ett flertal länder.

Alliansen välkomnar därför den överenskommelse som slutits mellan sju partier i riksdagen om ett nytt finanspolitiskt ramverk. Överenskommelsen innebär att Alliansens strama linje, med fortsatt fokus på ansvar för de offentliga finanserna och beredskap för nya kriser, har fått gehör. Principen om överskott i de offentliga finanserna ligger fast, och kompletteras med ett nytt skuldankare. Överskottet i offentliga finanser ska uppgå till i genomsnitt en tredjedels procent av bnp över en konjunkturcykel, och nivån på Maastrichtskulden ska på sikt nå 35 procent av bnp. För att nå överskottsmålet bör därmed det strukturella sparandet över en konjunkturcykel uppgå till cirka 0,5 procent av bnp.⁸ Det ska dock konstateras att bedömningen av strukturellt sparande är mycket osäker och att olika prognosmakare gör olika bedömningar av nivån. Både regeringen och andra gör stora revideringar av storleken på det strukturella sparandet, inte sällan med uppemot en procentenhet.⁹ Med det nya finanspolitiska ramverket säkerställs dels att sparandet över en konjunkturcykel ska vara positivt, dels att den totala skuldnivån ska vara så pass låg att tillräckliga marginaler finns för att understödja ekonomin när nästa kris slår till. Att överskottsmålet är formulerat över en konjunkturcykel innebär att det finansiella sparandet bör ligga under en tredjedels procent av bnp när resursutnyttjandet är lågt, och över en tredjedels procent när resursutnyttjandet är högt. Därigenom är överskottsmålet förenligt med en finanspolitik som motverkar konjunktursvängningar. Då säkras hållbara offentliga finanser på både kort och lång sikt, samtidigt som finanspolitiken har utrymme att dämpa konjunktursvängningar i ekonomin.

Tack vare kraftigt uppreviderade intäktsprognoser till följd av ökade skatteintäkter ser regeringen, enligt prognoserna i budgetpropositionen för 2018, ut att närma sig det nya överskottsmålet. Trots högkonjunkturen väljer regeringen att försvaga det strukturella sparandet mellan åren 2016 och 2018, vilket gör politiken omotiverat expansiv.

För 2017 var budgeten underfinansierad med 16 miljarder, och 2018 väljer regeringen att göra ofinansierade reformer på 40 miljarder kronor. Regeringen framhåller också att inriktningen med höjda bidrag i stället för sänkta skatter på arbete på kort sikt kan vara mer stimulerande. Detta är anmärkningsvärt i ett läge med arbetskraftsbrist i många branscher och kraftigt stigande bostadspriser över hela landet. I stället för att förstärka tillväxtpotentialen i svensk ekonomi används reformutrymmet till ökade utgifter.

Alliansen väljer en annan inriktning på den ekonomiska politiken. Mot bakgrund av det starka konjunkturläget som svensk ekonomi befinner sig i finns inte några stabiliseringspolitiska skäl att, som regeringen, fortsätta att föra en expansiv finanspolitik. I stället vill Alliansen se permanenta budgetförstärkningar på motsvarande 0,2 procent av bnp, eller 10 miljarder kronor, från och med 2018.

⁸ Konjunkturinstitutet, konjunkturläget augusti 2016.

⁹ Finanspolitiska rådet, 2015.

Tabell 2 Bana för offentliga finanser. Procent av bnp om inte annat anges

% av bnp om inte annat anges	2016	2017	2018	2019	2020
Finansiellt sparande regeringen	0,9	1	0,9	1	1,5
Strukturellt sparande regeringen	1	0,8	0,6	0,7	1,1
Budgetförstärkningar under prognosperioden i nivå (mdkr)			10	10	10
Budgetförstärkningar under prognosperioden (% av bnp)			0,2	0,2	0,2
Finansiellt sparande inklusive budgetförstärkningar	0,9	1,0	1,1	1,2	1,7
Strukturellt sparande inklusive budgetförstärkningar	1,0	0,8	0,8	0,9	1,3

Källa: Budgetpropositionen 2018 och egna beräkningar.

Det ska dock understrykas att de offentliga finansernas utveckling är svårbedömd. Konjunkturen har ett betydande genomslag på finanserna, men även den potentiella produktionsförmågan och efterfrågans sammansättning i jämvikt är av avgörande betydelse. En mindre justering av prognosen för exempelvis den potentiella produktivitetstillväxten kan få ett betydande genomslag på bedömningen av både det faktiska och det strukturella saldot i de offentliga finanserna på några års sikt. Även penningpolitikens utveckling är osäker. Konsekvensen av detta är att finanspolitiken måste utformas efterhand i ljuset av ny information. Om en ny allvarlig störning drabbar svensk ekonomi och ekonomin hamnar längre från balans bör de budgetförstärkande åtgärderna skjutas längre fram i tiden. Omvänt kan budgetförstärkningarna behöva utökas om återhämtningen sker snabbare.

Alliansen är enig om att budgetförstärkningarna bör ske genom såväl intäktsökningar som utgiftsminskningar framöver. Det är också centralt att budgetförstärkningarna samt finansieringen av reformer inte sker genom att skatten på jobb och företagande höjs. En lika viktig utgångspunkt är att budgetförstärkningarna inte ska påverka välfärdens kärnverksamheter.

Utgiftstaket utgör en övre gräns för statsbudgetens utgiftsnivå. Genom utgiftstaket ges riksdag och regering förbättrade möjligheter till kontroll och styrning av utgifterna. Alliansen vänder sig emot regeringens mycket kraftiga höjning av utgiftstaken, som möjliggör den expansiva ekonomiska politiken. Om de kraftigt ökade skatteintäkterna som finansierar de ökade utgifterna skulle visa sig vara tillfälliga kommer det att kräva åtstramningar längre fram. Dessa riskerar att leda till neddragningar i välfärden eller skattehöjningar som slår mot jobb och företagande.

Enligt de riktlinjer som finns bör en buffert för oförutsedda händelser lämnas obudgeterad under utgiftstaket för nästkommande budgetår. Hur stort budgetutrymmet för reformer på utgiftssidan slutligen blir beror bland annat på hur stor del av budgeteringsmarginalen som under de kommande åren tas i anspråk av oförutsedda utgiftsökningar, t.ex. till följd av ökning av volymer i de rättighetsbaserade transfereringssystemen eller den makroekonomiska utvecklingen. Regeringens utgiftstak har kritiserats av bland annat Finanspolitiska rådet för att vara så högt satta i slutet av prognosperioden att den styrande effekten av taken helt gått förlorad. Alliansens utgiftstak är betydligt lägre än regeringens, och minskar som andel av bnp.

Tabell 3 Förslag till utgiftstak. Miljarder kronor om inte annat anges

	2018	2019	2020
Utgiftstak	1 285	1 320	1 365
Takbegränsade utgifter, maximum	1 266	1 294	1 324
Budgeteringsmarginal, minimum	19	26	41
Budgeteringsmarginal, % av takbegränsade utgifter	1,5 %	2,0 %	3,0 %
Utgiftstak som andel av bnp	26,7 %	26,4 %	26,2 %

Källa: Budgetpropositionen 2018, Alliansens budgetmotioner 2018 samt egna beräkningar.

d. Fler i arbete genom stärkta drivkrafter och sänkta trösklar in på arbetsmarknaden

Sverige byggs starkt genom fler i arbete. När fler arbetar skapas såväl välstånd som mer resurser till den gemensamma välfärden. Att ha ett arbete och en inkomst ger människor makt över sitt liv, liksom en känsla av gemenskap och av att vara behövd.

Målsättningen kan därför inte vara annat än att alla som vill och kan arbeta ska ha ett jobb att gå till. Vi vill skapa förutsättningar för ett mer jämlikt och jämställt samhälle och stärka sammanhållningen i vårt land. Regeringen vill att människor ska anpassa sig efter arbetsmarknaden. Vi vill förändra arbetsmarknaden så att den kan rymma även dem som i dag står långt ifrån att få ett jobb. Jobben och kampen mot utanförskapet är fortsatt grunden för Alliansens politik.

Alliansens reformer i regeringsställning bidrog till att över 300 000 fler människor kom i arbete 2006–2014, trots den största internationella ekonomiska krisen sedan depressionen. En betydande del av det breda utanförskapet som präglade svensk arbetsmarknad under 2000-talet kunde brytas. Under 2000-talets första år trycktes människor, som varit inne på arbetsmarknaden, ut ur arbetskraften. Detta skedde på grund av bland annat höga skatter på låga inkomster och höga ersättnings- och bidragsnivåer med för dålig kontroll. Det resulterade i att arbete lönade sig alldeles för dåligt. Sedan 2006 har en stor del av det breda utanförskapet minskat som en effekt av alliansregeringens politik. Färre människor förtidspensioneras, och fler får behålla mer när de jobbar. Det har varit en framgångsrik politik både ur ekonomisk och fördelningspolitisk synvinkel – andelen som försörjs av bidrag eller ersättningar har minskat med ungefär en fjärdedel.

I takt med att utanförskapet minskat i de grupper som står relativt nära arbetsmarknaden har utmaningarna på arbetsmarknaden förändrats. Risken att grupper som står nära arbetsmarknaden återigen pressas ut i utanförskap kvarstår, men den mest betydande utmaningen på svensk arbetsmarknad i dag är att bryta utanförskapet och bidragsberoendet för människor som står längre ifrån arbetsmarknaden, och som har svårare att komma in. Särskilt utrikes födda, personer med funktionsnedsättning och personer utan gymnasiekompetens drabbas av utanförskap i större utsträckning än andra grupper, delvis på grund av de trösklar som finns i form av höga skatter på arbete och höga bidragsnivåer, men också för att många saknar de kunskaper och erfarenheter som krävs på den svenska arbetsmarknaden. Denna utmaning har förstärkts betydligt av det stora flyktingmottagande som Sverige haft under de senaste åren. Bland nyanlända personer i etableringsfasen har nästan 50 procent endast grundskoleutbildning eller lägre utbildningsnivå. För denna grupp är trösklarna in till den svenska arbetsmarknaden mycket höga.

Konsekvenserna av detta utanförskap är stora både för den enskilde och för samhället. Motsvarande var sjunde person i arbetsför ålder lever fortfarande helt på offentliga sociala ersättningar eller försäkringar. Varje människa i utanförskap nekas möjligheten att bygga en framtid utifrån sin egen vilja och förmåga. Det skapar otrygghet och ofrihet. Samtidigt är konsekvenserna för samhället också betydande. Företagen har svårt att hitta personal, trots att fler än någonsin står till arbetsmarknadens förfogande. När gruppen arbetslösa har en allt svagare anknytning till arbetsmarknaden och mer begränsad utbildning och erfarenhet minskar möjligheten att matcha arbets sökande med de arbetsuppgifter som företagen efterfrågar.

De grupper som befinner sig i utanförskap eller riskerar att hamna där måste få ett jobb att gå till. Det kommer att kräva olika former av åtgärder. Hur hög sysselsättning vi uppnår i Sverige beror på samspelet mellan företagets efterfrågan på arbetskraft, hushållens utbud av arbetskraft och hur väl lönesättningen och andra institutioner fungerar på arbetsmarknaden. Prioriteringen bör i första hand vara att skapa jobb på den ordinarie arbetsmarknaden, inte temporära platser i arbetsmarknadsåtgärder.

Trösklarna in på svensk arbetsmarknad är höga, i form av låg flexibilitet på arbetsmarknaden, höga ingångslöner och höga kompetenskrav. När en allt större andel av de arbetslösa står långt ifrån arbetsmarknaden och ofta har låg utbildningsnivå och låg produktivitet krävs nya reformer. Trösklarna måste sänkas dels för dem som klarar att ta steget till vidareutbildning, men också för dem som av olika skäl inte klarar av eller vill studera. Anställningskostnaderna måste sänkas för att öka efterfrågan på arbetskraft med lägre kvalifikationer. Alliansen vill därför införa inträdesjobb, en förenklad anställning för nyanlända och unga upp till 23 år utan gymnasieexamen. Anställningsformen kommer göra det möjligt för fler att få in en fot på arbetsmarknaden, få värdefull erfarenhet och därmed kunna gå vidare i arbetslivet. Den kommer göra det billigare för företagen att anställa och gör att fler vågar satsa på en tidigare oprövad person. I anställningsformen ska lönen uppgå till 70 procent av rådande ingångslön i branschen, upp till ett tak om 21 000 kronor i bruttolön per månad. 30 procent av arbetstiden anses därmed gå till att lära sig arbetet eller utbildning. Arbetsgivaravgiften slopas i tre år inom ramen för anställningsformen. Därutöver måste LAS ses över i syfte att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden.

RUT-avdraget ska utvecklas så att fler jobb med enklare kvalifikationer blir möjliga. Därför vill Alliansen tredubbla taket i RUT till 75 000 kr per person och år, samt vidga RUT till att också omfatta flyttjänster, tvättjänster och trygghetstjänster. Dessutom bör möjligheten att bredda RUT ytterligare för dem över 70 år ses över.

Möjligheterna till vuxenutbildning måste förbättras. Ambitionen måste vara att alla som vill och kan också har möjlighet att vidareutbilda sig.

Som Alliansen enats om bör Arbetsförmedlingen läggas ned i sin nuvarande form. Det är nödvändigt för att kunna fördela myndighetens resurser på ett mer effektivt och ändamålsenligt sätt. De som står allra längst ifrån arbetsmarknaden får i dag inte det stöd de behöver. Därför måste myndighetens fokus läggas om. Samtidigt bör andra, mer framgångsrika, matchningsaktörer ta vid för att matchningen mellan arbets sökande och arbetsgivare ska bli mer effektiv.

Det är fortsatt viktigt att det lönar sig att arbeta vid låga inkomster i Sverige. Drivkrafterna för att arbeta måste vara starkare än drivkrafterna att vara frånvarande från arbetsmarknaden. Om en arbetstagare är sjuk eller av andra skäl inte kan arbeta ska det finnas ett trygghetssystem som fungerar. Men det ska alltid vara lönsamt att ta ett jobb och bidra till det gemensamma. Alliansen vill se starka drivkrafter att arbeta med

låg skatt på arbetsinkomster och strama bidragsnivåer som främjar arbetslinjen och ett mer jämställt arbetsliv.

I takt med att utanförskapet ändrat karaktär befinner sig en allt större andel av de arbetslösa i andra transfereringssystem än arbetslöshetsförsäkringen. Ett viktigt steg för att stärka arbetslinjen är därför att reformera systemet för ekonomiskt bistånd. Det är viktigt med tydliga krav på aktivitet och motprestation för att få bidrag.

e. Goda förutsättningar för fler och växande företag

Företagsamhet är grunden för Sveriges välstånd. För att skapa långsiktiga förutsättningar för tillväxt, jobbskapande och högre reallöner måste villkoren för att starta, driva och utveckla företag förbättras. Det är dessutom viktigt för att kunna öka antalet sysselsatta och minska utanförskapet. En stark efterfrågan på arbetskraft, från växande företag, är en förutsättning för att fler människor ska komma i arbete.

Ett gott företagsklimat i allmänhet, och ett mycket gott små- och nyföretagarklimat i synnerhet, är nödvändigt för att vi ska kunna dra nytta av de möjligheter som globaliseringen ger, och möta de utmaningar globaliseringen ställer oss inför. Villkoren för företagen måste vara minst lika goda i Sverige som i andra länder.

Alliansregeringen förbättrade tillväxtförutsättningarna avsevärt. Bolagsskatten och socialavgifterna sänktes, och de ekonomiska drivkrafterna för att driva företag förbättrades. Regeringens politik går däremot i motsatt riktning, med höjda kostnader på arbete och ökat regelkrångel. För att stimulera tillväxten krävs i stället att villkoren för att starta, driva och utveckla företag kontinuerligt förbättras.

Sveriges välstånd vilar ytterst på att människor anstränger sig, driver företag och tar risker. Drivkrafterna för utbildning och entreprenörskap måste därför hela tiden värnas. Den statliga inkomstskatten bör omfatta färre än i dag och företagsskatterna bör värna drivkrafterna för entreprenörskap. Högre marginalsatser och högre skatter på fåmansbolag bör motverkas. Att regeringen, efter hård kritik från Alliansen, valde att dra tillbaka förslaget om högre skatt för entreprenörer är därför bra för företagsklimatet, men mycket återstår att göra.

För att företag ska kunna växa måste tillgången till kompetens och kapital vara god. Svenska företag vittnar om problem med rekrytering och tillgång till kapital i tidiga faser. För att förbättra tillgången på kompetens krävs en bättre fungerande bostadsmarknad. Alliansen har enats om att genomföra ett genomgripande regelförenklingsarbete. Byggvänliga bullerregler bör införas och tekniska egenskapskrav och utformningskrav förändras så att trösklarna för byggande sänks. För det andra krävs skarpa reformer för att frigöra mer attraktiv mark att bygga på. Alliansen vill reformera systemen för riksintressen, naturreservat och strandskydd så att bostadsbyggande prioriteras högre. För det tredje krävs att överklagandeprocessen kortas. Till exempel bör länsstyrelsen tas bort som första instans för överklaganden och det bör övervägas om sakägarkretsen – vilka som över huvud taget har rätt att överklaga – kan begränsas ytterligare. För det fjärde måste resurserna inom bostadspolitiken användas effektivt. Därför bör de av regeringen införda byggsubventionerna avskaffas. För det femte måste rörligheten på bostadsmarknaden tydligt öka. Alliansen har gemensamt drivit att taket för uppskov av reavinstskatten ska slopas permanent för att minska dagens inlåsnings effekter. Det måste också bli enklare att hyra ut sin bostad i andra hand och dagens hyresreglering måste ses över, framförallt i nyproduktion.

För snabbväxande globala bolag krävs också bättre villkor för internationella rekryteringar. Därför vill Alliansen se bättre regler för personaloptioner i tillväxtföretag. Det förslag regeringen presenterar i budgetpropositionen är otillräckligt. Alliansen vill gå längre. Alliansen har dessutom enats om att se över systemet för arbetskraftsinvandring för att förenkla och snabba på internationella rekryteringar.

Tillgången på kapital är också en nyckelfråga för att företag ska kunna växa. För att effektivisera det offentliga riskkapitalet bör fond-i-fond-lösningar användas brett, där statligt riskkapital samverkar med privata fonder för att nå mindre och växande företag. De statliga fondernas inriktning bör också främst inriktas på tidiga utvecklingsfaser för att undvika undanträngning av privat kapital. Det är också viktigt att riskkapital finns tillgängligt i hela landet. Därtill stänger dagens regelverk för aktiebolag ute många potentiella företagare. Reglerna bör anpassas till det behov av aktiekapital som faktiskt föreligger, och som i exempelvis många tjänsteföretag kan vara relativt begränsat. Därför bör kravet på aktiekapital sänkas från 50 000 till 25 000 kronor.

Att marknader under ordnade former och med tydliga spelregler öppnas upp för innovation, entreprenörskap och konkurrens främjar produktivitetens utvecklingen och tillväxten. Alliansen vill se över och förenkla regelverken för att främja delningsekonomin. Vi vill också vidareutveckla möjligheterna för dagens framgångsrika privata aktörer att arbeta med matchning på arbetsmarknaden.

f. En hållbar utveckling för framtiden

För Alliansen är det en självklarhet att Sverige måste vara pådrivande i omställningen till en klimatneutral ekonomi och ett giftfritt samhälle. Lika självklart är det för Alliansen att detta inte står i motsats till tillväxt och jobbskapande utan att både miljö och tillväxt kan gå hand i hand. För detta krävs väl utformade och effektiva styrmedel. Förorenaren ska betala för sin miljöpåverkan samtidigt som förnybar och miljövänlig teknik kan växa fram. På så sätt ger våra åtgärder största möjliga resultat för miljön.

Inte minst krävs att den svenska fordonsflottan blir mer hållbar och att utsläppen från transportsektorn minskar. Beroendet av fossila bränslen är både en belastning på miljön och en säkerhetspolitisk risk. Nya styrmedel för att minska användningen av gifter i vår vardag krävs också. Därtill måste vi ta krafttag för att värna havsmiljön. Sverige måste också arbeta oförtröttligt på den internationella arenan för att bidra till att de globala utsläppsreduktioner som behövs uppnås.

Under sin tid vid makten har regeringen inte förmått ta ledningen för minskade utsläpp och en giftfri vardag. Tvärtom har många beslut om styrmedel förskjutits och i stället har nya skatter aviserats på förnybar energi. Regeringens snabba och dåligt förberedda skatteförändringar på exempelvis solel och biodrivmedel har minskat förutsägbarheten och därmed försämrat förutsättningarna för stabila och långsiktiga villkor för aktuella branscher. Dessutom döms regeringens politik ut som ineffektiv av regeringens egna expertmyndigheter, som Finanspolitiska rådet och Konjunkturinstitutet. Det finns tecken på att de senaste årens nedgång i klimatutsläpp nu bromsas. Nya initiativ krävs både i Sverige och på EU-nivå för att den ekonomiska politiken och miljöomställningen ska understödja varandra.

Det är akut att möta klimatförändringarna. Därför är det ytterst viktigt att våra insatser gör största möjliga skillnad. Sverige behöver kraftfulla och effektiva styrmedel för att minska klimathotet och kunna agera föredöme för världen. Samtidigt som vi i EU och UNFCCC bör verka för att effektiva insatser för klimatet också görs i vår omvärld.

Varje satsad klimatkrona ska göra största möjliga nytta. Genom att förorenaren betalar kan skatten i gengäld sänkas på jobb och företagande.

g. Stärk tryggheten

Tryggheten är en förutsättning för människors frihet och välmående. Men den är också grunden för vår ekonomi och vårt välstånd. Utan säkerhet och trygghet bryts förtroendet människor emellan ned. Utan tillit, en stark äganderätt och starka institutioner hotas själva fundamenten för vår välståndsutveckling.

Vi ser hur otryggheten ökar i delar av Sverige. Stenkastning mot polis och räddningspersonal, bilbränder och våldsbrott och framväxten av parallella samhällen i några av våra mest brottsutsatta förorter är exempel på att utvecklingen går åt fel håll. Världen är samtidigt mer osäker och orolig än på länge och därmed också alltmer oförutsägbar. Rysslands aggression mot Ukraina visar inga tecken på att avta och spänningen i vårt närområde är fortsatt hög, med ett allt mer auktoritärt och aggressivt Ryssland. I Mellanöstern och Nordafrika ökar radikaliserings och den har kommit att följas av terror, också i Sverige. Säkerhetsläget är i dag mer problematiskt än på mycket länge.

När tryggheten utmanas både på hemmaplan och i omvärlden krävs kraftfulla åtgärder. Alla invånare – oavsett var man bor – ska känna trygghet att rättsväsendet och Försvarsmakten står starka.

När otrygghet breder ut sig måste samhällets svar vara tydligt – det kommer inte att accepteras. Alliansen har krävt en snabb ökning av antalet poliser och skärpta straff för grova brott. Samtidigt måste samhällets förebyggande insatser utvecklas. Den ryska militära upprustningen fortsätter med i princip oförminskad styrka och med ett stort fokus på Östersjöregionen. Inte minst våra baltiska grannar känner av detta. Sverige utsätts dessutom dagligen för påverkanskampanjer och cyberhot. Därtill ökar underrättelsehotet mot Sverige för varje år, och den samlade hotbilden mot vårt land är mer allvarlig än på mycket länge. Sveriges försvar behöver stärkas.

h. En trygg och tillgänglig välfärd

Alliansen står för en trygg och tillgänglig välfärd. Välfärdslandet Sverige byggdes på idén om att alla ska ha likvärdiga möjligheter till ett gott liv. En tillgänglig välfärd av bra kvalitet är en viktig grundpelare för den sammanhållning vi har i Sverige. Men med stora grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden riskerar Sverige att glida isär. Alla barn och vuxna måste få samma chans att lyckas. Därför måste skola, vård, och omsorg värnas och utvecklas.

Alliansregeringens ekonomiska politik och välfärdspolitik resulterade i att resurserna till skola, sjukvård och omsorg ökade med mer än 100 miljarder kronor i fasta priser. Resurserna ökade per invånare, per elev och per slutenvårdspatient. Också antalet läkare, barnmorskor och sjuksköterskor per invånare ökade. Men välfärden kan stärkas och utvecklas ytterligare. Vi måste bland annat förbättra resultaten i skolan, minska ojämlikheten som fortfarande finns i vården och svara upp mot behoven hos en åldrande befolkning.

Utbildningen i Sverige ska hålla hög kvalitet och vara tillgänglig för alla – för elevernas skull men också för jobben, välfärden och sammanhållningen i samhället.

Föräldrarna ska veta att barnen, när de kommer hem från skolan, har lärt sig något nytt i en trygg miljö. Alla elever ska mötas av höga förväntningar och ges det stöd och den stimulans som krävs för att de ska kunna leva upp till dem. Skolan ska också ge bildning och lära för livet – inte bara arbetslivet – oavsett bakgrund eller var du går i skolan.

Många nyanlända barn som flytt från krig och förtryck har i år haft sin allra första skoldag runtom i Sverige. Deras väg in i det svenska samhället kommer i stor utsträckning att gå genom skolan. Den svenska skolan står inför stora utmaningar när antalet nyanlända elever ökar snabbt samtidigt som skolresultaten fortfarande är för låga. Under åren framöver kommer det att krävas särskilda ansträngningar för att alla barn i Sverige, oavsett bakgrund, ska få en bra start i livet och en rivstart i vårt skolsystem. Som ett resultat av Alliansens politik vände skolresultat uppåt efter en lång tids nedgång – den positiva utvecklingen måste fortsätta.

Alliansens utgångspunkt är att sjukvården ska präglas av kvalitet och tillgänglighet för alla. Svensk vård och omsorg uppvisar i ett internationellt perspektiv goda resultat. Men i takt med att vi lever längre och kan behandla allt fler sjukdomar förändras kraven på hälso- och sjukvården. Alliansregeringen satsade mer resurser än vad som någonsin tidigare satsats på vården. Köerna kortades, antalet vårdcentraler ökade och öppettiderna blev generösare. Kvaliteten i sjukvården stärktes och patienterna blev mer nöjda med vården.

Tyvärre har utvecklingen nu vänt, med växande köer och försämrade tillgänglighet. Långa väntetider och otillräcklig tillgänglighet är återigen ett växande problem i delar av vården. Fördelningen av resurser mellan de med större och de med mindre behov fungerar inte optimalt. Brist på kompetens i vissa vårdyrken, till exempel sjuksköterskor, är vanligt. Vården är fortfarande inte jämlik – såväl gällande kvalitet och kontinuitet, som väntetider. Alliansen vill återuppta arbetet med att utveckla vården med patientens behov i fokus. Kvalitet, tillgänglighet och valfrihet ska prägla den svenska sjukvården, och alla patienter ska känna sig väl omhändertagna på vårdcentraler och sjukhus i hela Sverige.

Att åldras innebär ofta ett ökat behov av hjälp i vardagen. Hur hjälpen utformas påverkar i hög grad livskvaliteten. Alliansens utgångspunkt är att varje människa har egna önskemål och intressen. Rätten till självbestämmande är lika viktig oavsett ålder. Äldreomsorgen ska präglas av stor valfrihet, hög kvalitet och ett värdigt bemötande och finnas tillgänglig för alla som behöver den.

En mångfald av aktörer är en förutsättning för valfrihet. Alliansens välfärdspolitik sätter eleven, patienten och brukaren i centrum. Rätten att själv få välja var och hur man tar del av vård, skola och omsorg är en viktig del i att kunna utforma sitt eget liv och sin egen tillvaro. Välfärden finns till för medborgarna, och medborgarna har rätt att påverka dess utformning. Därför måste möjligheten att välja, och välja bort, värnas.

Mångfalden av aktörer inom välfärden bidrar också till att utveckla nya idéer och hitta nya, smartare och effektivare arbetssätt, till gagn för alla som använder välfärden. Den svenska lösningen, med en offentligt finansierad välfärd som alla medborgare har rätt till, och där många olika typer av utförare tillåts bidra, är viktig att värna. Välfärdens verksamheter gynnas av att nya privata och ideella aktörer har möjlighet att etablera sig för att bidra till innovation och värdeskapande.

Vi har dock sett att den svenska välfärden inte alltid fördelas jämlikt, och att kvaliteten i vissa fall brister hos både offentliga och fristående verksamheter. För att säkerställa en jämlik välfärd av hög kvalitet finns därför anledning att se över kraven på

och regleringen av både offentlig och fristående välfärdsverksamhet. Riksdagen har därför beslutat att en utredning bör se över möjligheten att införa tillståndsplikt med ägar- och ledningsprövning, ett tydligare kravställande och bättre uppföljning avseende kvalitet samt skarpare sanktioner vid misskötsel inom välfärden. Regeringen väljer i stället att, trots massiv kritik från remissinstanserna, inte minst kommunerna, föreslå vad som i praktiken blir ett vinststopp för de företag som erbjuder sina tjänster i välfärdssektorn. Det riskerar, om förslaget genomförs, att skapa stor osäkerhet när skolor tvingas lägga ner och ett stort antal mindre företag i exempelvis hemtjänsten inte längre kan verka. Förlorare blir de hundratusentals människor som i dag har valt att använda sig av dessa företag. Alliansen kommer att agera för att stoppa ett sådant förslag. Utgångspunkten bör i stället vara hur vi på bästa sätt kan säkerställa både kvalitet, trygghet, effektivitet, innovation, valmöjligheter och öppenhet på ett sätt som gagnar elever, föräldrar, patienter, brukare och anhöriga i alla välfärdens verksamheter.

För att åstadkomma detta vill Alliansen införa ett nytt ramverk för kvalitet i välfärden. All kommunal och fristående välfärdsverksamhet ska kräva tillstånd och styras med tydliga kvalitetskrav och sanktionsmöjligheter. Verksamheter som inte klarar kvalitetskraven ska snabbt vändas eller stängas ned.

Alliansens mål för skolan är att Sverige inom tio år bör ligga på topp tio i Pisa-mätningarna. För att nå dit har Alliansen enats om att öka antalet timmar i skolbänken, införa fler karriärlärartjänster och tillföra mer resurser till utsatta skolor och svaga elever. Dessutom vill vi reformera lärarutbildningen med ökat fokus på kunskap och inläring.

Alliansen vill stärka sjukvården och korta vårdköerna. Incitament för landstingen att stärka vårdgarantin måste återinföras. Det är också viktigt att mer resurser går till de verksamheter som behöver det mest, till exempel primärvården.

Alliansen vill att äldreomsorgen ska präglas av valfrihet, hög kvalitet och ett värdigt bemötande. Med tydligare kvalitetskrav och skarpare sanktioner vid misskötsel blir äldreomsorgen mer likvärdig över hela landet och kvaliteten i verksamheten säkras. Alla svenskar ska ha rätt till en värdig ålderdom med god livskvalitet.

i. Migrationen till Sverige kräver nya reformer

Under de senaste åren har Europas närområde präglats av flera svåra väpnade konflikter. I Syrien, Irak, Eritrea, Sydsudan och Afghanistan har krig och förföljelse lett till att människor tvingats fly för att söka skydd inom det egna hemlandet, i närområdet eller på andra kontinenter. FN:s flyktingorgan uppskattar att uppemot 65 miljoner människor var på flykt i världen under 2015, den högsta siffran som någonsin uppmätts. Under samma år sökte 1,2 miljoner människor skydd i EU. Hela 160 000 personer sökte asyl i Sverige. Mellan 2010 och 2020 bedömer Ekonomistyrningsverket att knappt en halv miljon nyanlända kommer etableras i Sverige.

Alliansen anser att Sverige ska bedriva en långsiktigt hållbar migrationspolitik som inom ramen för den reglerade invandringen värnar asylrätten, underlättar rörlighet över gränser och främjar en behovsstyrd arbetskraftsinvandring. För att uppfylla ett sådant åtagande krävs genomgripande reformer som skapar hållbara förutsättningar för migration och integration på både kort och lång sikt.

På kort och medellång sikt måste regeringen först och främst säkerställa att mottagandet fungerar. Under hösten 2015 kom allianspartierna överens med regeringen om en rad åtgärder för att hantera migrationskrisen inom ramen för

migrationsöverenskommelsen. Allianspartierna fick igenom avgörande förslag för att skapa ordning och reda i mottagandet, en bättre etablering och dämpa kostnadsökningarna. Bland annat innebär uppgörelsen att tillfälliga uppehållstillstånd blir huvudregel med rätt till familjeåterförening, tydligare försörjningskrav vid anhöriginvandring och ett stärkt återvändande. Vidare föreslås en stärkt kostnadskontroll i mottagandet och etableringen genom bland annat tydligare krav för att erhålla försörjningsstöd. Samtidigt beslutades om viktiga alliansförslag för att stärka integrationen, som ett breddat RUT-avdrag och lärlingsanställningar för nyanlända samt att utreda lagliga vägar för att söka asyl i EU.

På längre sikt måste den ekonomiska politiken ha beredskap för att på bästa sätt tillvarata de möjligheter som en betydande befolkningsökning innebär, och minimera de utmaningar som det stora mottagandet under de senaste åren kan medföra. Sverige har inte i tillräckligt hög utsträckning fått in utrikes födda och nyanlända på arbetsmarknaden. Först efter nio år har hälften av dem som kommit till Sverige som flyktingar eller anhöriga till flyktingar någon form av jobb. Att allt för många utrikes födda saknar jobb och i stället blir beroende av bidrag är först och främst skadligt för varje enskild människa som riskerar att hamna i långvarigt utanförskap. Men med ett växande och utbredd utanförskap riskerar också kostnaderna för samhället att öka.

Alliansens politik syftar till att bygga ett samhälle som tar tillvara varje människas förmåga, där alla får förutsättningar att växa och stå på egna ben, och där vi gemensamt skapar trygghet och sammanhållning. Att ha ett arbete och en inkomst ger människor makt över sina liv, liksom en känsla av gemenskap och av att vara behövd. Det är grunden i Alliansens politik. Därför krävs också att den ekonomiska politiken utvecklas för att på bästa sätt hjälpa de människor som flytt till Sverige att komma in på arbetsmarknaden, få sitt första jobb och bli en del av Sverige.

Det första och främsta skälet för att se till att människor i utanförskap och bidragsberoende kommer i arbete är att ge människor frihet över sitt eget liv. Men att fler kommer i arbete är också mycket viktigt för svensk ekonomi som helhet. Den ekonomiska politiken ska genom hög sysselsättning, långsiktigt hållbara finanser och stabila makroekonomiska förhållanden skapa välstånd för alla som bor i Sverige. Huruvida invandring bidrar positivt eller negativt till dessa mål är i mycket stor grad avhängigt om de människor som kommer till Sverige kommer i arbete, precis på samma sätt som för befolkningen i övrigt. Om tillräckligt många kommer i arbete kan invandringen, som innebär en förnyring av Sveriges befolkning, vara en viktig del i att klara finansieringen och bemanningen av vård och omsorg för allt fler äldre. Dessutom kan utrikes födda bidra till att öka svensk handel. Om för få tar steget in på arbetsmarknaden blir utvecklingen den motsatta – då belastas den offentliga ekonomin av ökade bidragsutbetalningar. För den enskilde blir konsekvenserna ännu större med risk för ett djupt utanförskap och grusade drömmar.

För Sverige är utmaningen betydande – historiskt har etablering och integration inte fungerat tillräckligt bra. Det har resulterat i att Sverige under en längre tid sett en utveckling mot ett nytt och djupt utanförskap hos svenskar som har låg utbildningsbakgrund eller som är utrikes födda. Tre av fyra av de inskrivna på Arbetsförmedlingen tillhör särskilt utsatta grupper, som till exempel utomeuropeiskt födda och personer utan gymnasieutbildning. Arbetslösheten är nästan fem gånger högre för en person född utanför Europa som för en person född i Sverige. Detta mönster måste brytas.

Alliansens främsta uppdrag under åren 2006 till 2014 var att bryta det breda utanförskap som drabbade människor som förtidspensionerades och sjukskrevs bort från arbetsmarknaden. För att bryta den negativa utvecklingen krävdes genomgripande strukturreformer som ökade arbetsutbudet och gjorde det mer lönsamt att arbeta än att gå på bidrag. Som ett resultat av Alliansens reformer minskade utanförskapet med en fjärdedel.

I dag har utmaningen delvis skiftat. Hög arbetslöshet bland utomeuropeiskt födda och stora grupper nyanlända som behöver ett första jobb kommer vara en av Sveriges största strukturella utmaningar under åren framöver. Under de kommande åren är det därför helt avgörande att politiken tar nästa steg och genomför nödvändiga reformer för att hantera det nya läget. En bättre integration och lägre trösklar in till arbetsmarknaden för att nyanlända ska komma i arbete är nödvändigt och kan bara ske genom strukturellt riktiga reformer. De utbudsreformer som Alliansen genomförde under sin regeringstid ledde till att utrikes föddas arbetskraftsdeltagande ökade från 65 till 70 procent. Det är ett steg i rätt riktning, men mer krävs. En av Alliansens främsta uppgifter är att bryta det utanförskap som växt fram bland utrikes födda och unga som saknar gymnasieutbildning. Det kommer kräva genomgripande strukturella reformer av arbetsmarknaden, utbildningssystemet och bostadsmarknaden.

Sverige ska bedriva en långsiktigt hållbar migrationspolitik som inom ramen för den reglerade invandringen värnar asylrätten, underlättar rörlighet över gränser och inte ställer byråkratiska hinder för arbetskraftsinvandring. För att uppfylla ett sådant åtagande krävs genomgripande reformer som skapar hållbara förutsättningar för migration och integration på både kort och lång sikt. På kort sikt måste först och främst säkerställas att mottagandet fungerar och är kostnadseffektivt. På medellång sikt krävs genomgripande strukturella reformer av arbetsmarknaden, utbildningssystemet och bostadsmarknaden så att alla människor som ska etableras i Sverige har en möjlighet att få ett arbete, egenförsörjning och frihet över sitt eget liv.

7 Moderaternas inriktning på budgetpolitiken

a. Inledning

Sverige befinner sig i en högkonjunktur. Många gynnas av de goda tiderna, och för stora grupper råder nästintill full sysselsättning. Men det går inte bra för alla i Sverige. Allt större grupper ställs utanför välståndsutvecklingen. En högkonjunktur är normalt ett tillfälle då möjligheterna ökar för dem med små jobbchanser, och fler kan ta det första steget in på arbetsmarknaden. Det sker inte i dag. I stället står de svagare grupperna längre bort ifrån arbetsmarknaden än tidigare och utgör en majoritet av de inskrivna på Arbetsförmedlingen. En allt större andel av de som anställs har redan ett annat jobb. Antalet personer med försörjningsstöd sjunker inte trots den goda tillväxten, och inkomstklyftorna sluts inte. Globaliseringen har gett konkurrenskraftiga svenska företag och människor oanade möjligheter att växa och utvecklas. Samtidigt har många tidigare blomstrande orter främst sett globaliseringens baksidor med nedläggningar och svag framtidstro.

Att skillnader uppstår när människor har frihet att göra olika val och utforma sina liv är oundvikligt. Vad vi däremot aldrig kan acceptera är en politik som leder till att

människors möjligheter blir ojämnt fördelade. Arbetslöshet och bidragsberoende riskerar att gå i arv i Sverige i dag. När den gemensamma välfärden är som bäst skapar den möjligheter för alla att försörja sig själva och sina familjer, samtidigt som det finns ett skyddsnet och tydliga spelregler. När det lönar sig att arbeta blir jobben fler. En förskola och skola som ger alla elever kunskaper och möjligheter att utvecklas bidrar till klassresor och till ett samhälle för alla. Ett socialförsäkringssystem utformat för omställning ger människor en andra chans och en väg tillbaka. En effektiv brottsbekämpning är särskilt viktig för tryggheten för människor i socialt utsatta områden.

När välfärdsstaten däremot misslyckas med sitt uppdrag försvagas förtroendet både för staten och för samhället i stort. Där staten misslyckas träder andra aktörer in och skuggsamhällen uppstår. För många är otryggheten alltför närvarande och rättsväsendets olika delar alltför frånvarande. Samhället markerar inte tillräckligt hårt mot de som bryter mot lagar och regler samt står inte tillräckligt tydligt upp för de som följer dem. Känslan av exkludering och maktlöshet förstärks om föräldrar upplever att en skola med otillräckligt kunskapsfokus inte ger barnen rätt förutsättningar att lyckas.

b. En förlorad högkonjunktur

I många delar följer den nuvarande högkonjunkturen det normala mönstret. Arbetslösheten sjunker när exportmöjligheterna för svenska företag ökar och den inhemska konsumtionen är stark. Utanförskapet stabiliseras och utgifterna för bland annat a-kassa ökar långsammare. Skatteinkomsterna ökar snabbare än förväntat; inkomsterna för 2018 väntas nu bli nästan 40 miljarder kronor högre jämfört med prognoserna för ett år sedan. Fastighetspriserna stiger och skuldsättningen ökar. Byggandet stärks och nybilsförsäljningen slår rekord. Augusti var den bästa månaden någonsin för nya bilar, och 2017 ser ut att bli det bästa året någonsin.

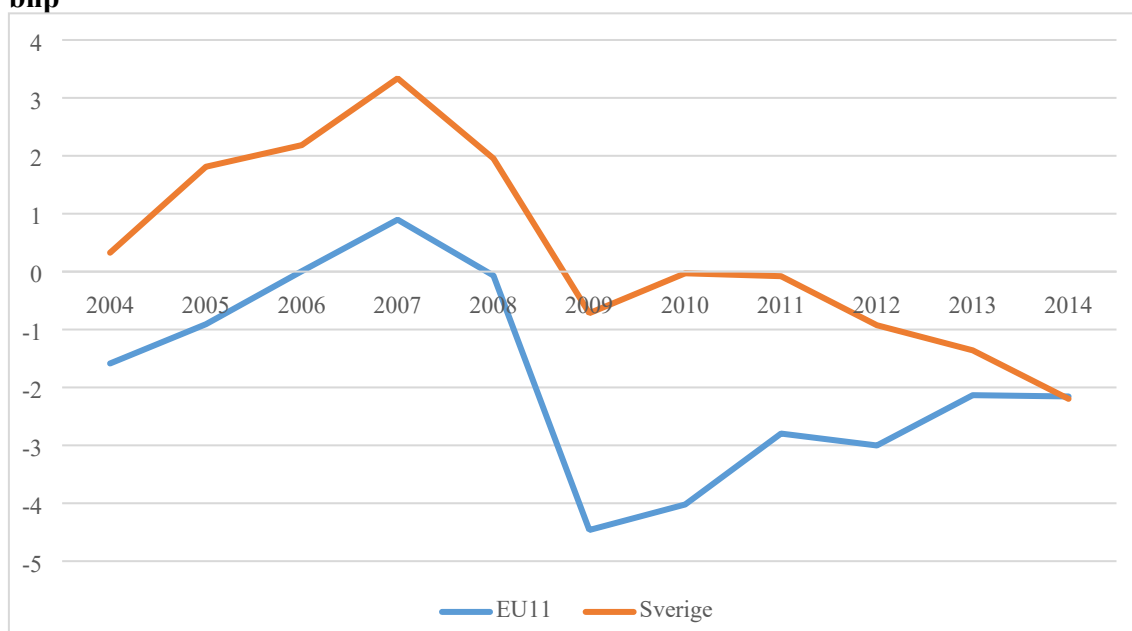
Nuvarande högkonjunktur avviker dock i vissa avseenden från tidigare högkonjunkturer. Penningpolitiken är unikt expansiv, med minusräntor och stödköp både av Riksbanken och Europeiska centralbanken. Finanspolitiken är expansiv; både 2017 och 2018 försvagas det strukturella sparandet jämfört med året innan. Arbetslösheten för utomeuropeiska invandrare är kvar på över 20 procent, på samma nivå som under finanskrisens djupaste fas. Detta är särskilt oroväckande då högkonjunkturer normalt är den enda möjligheten för de grupper som brukar betecknas som utsatta att få in en fot på arbetsmarknaden. När konjunkturen vänder ned tvingas de i stället att konkurrera med människor som redan är fast etablerade på arbetsmarknaden, personer med både utbildning, kontakter och erfarenheter. Då minskar chansen att få ett jobb betydligt.

Även på andra områden syns stora brister som normalt inte förknippas med högkonjunkturer. Polisen är i kris och hinner inte utreda våldtäkter när gängskjutningarna blir allt fler och allt grövre. Trots högkonjunkturen är skjutningar med dödlig utgång fyra till fem gånger så vanliga i Sverige som i Norge eller Tyskland. Sverige ligger mer i paritet med södra Italien. Trots högkonjunkturen kommer det larmrapporter från socialtjänsten om ett kraftigt ökat tryck. Mitt under högkonjunkturen växer köerna kraftigt i vården. Väntetiden för att få en tandläkartid blir allt längre. Klasserna i skolan blir inte mindre, och skillnaderna mellan bra och dåliga skolor ökar.

c. Finanspolitikens övergripande inriktning

Regeringen föreslår i budgetpropositionen ofinansierade åtgärder på 40 miljarder kronor 2018. Dessa växer sedan med ytterligare 33 miljarder kronor de närmaste två åren. Det är den största medvetna försvagningen av offentliga finanser sedan det nuvarande finanspolitiska ramverket infördes. Detta motiverar regeringen med att ungefär lika mycket sparas, alltså att offentliga finanser visar ett överskott på 0,9 procent av bnp. En jämförelse med den förra högkonjunkturen kan då vara illustrativ. I budgetpropositionen för 2008 ställdes alliansregeringen inför en liknande utmaning. Tillväxten var stark både i Sverige och internationellt, tillgångspriserna steg snabbt och skatteintäkterna ökade. Offentliga finanser uppvisade då ett överskott på nära 90 miljarder kronor. Med motsvarande tumregel som regeringen nu använder hade de ofinansierade satsningarna i den budgeten uppgått till 45 miljarder kronor. Alliansregeringen valde i stället att lägga under 4 miljarder kronor på ofinansierade reformer och valde att spara nära 90 miljarder kronor. Detta hade två effekter. Dels motverkades en befarad överhettning när både finanspolitik och penningpolitik verkade åtstramande. Dels gjorde det stora överskottet, när Sverige gick in i krisen, att vi till skillnad från övriga EU-länder kunde motverka nedgången med aktiva åtgärder som kraftiga tillskott till kommuner och arbetsmarknadsåtgärder utan att äventyra uthålligheten i offentliga finanser.

Figur 6 Finansiellt sparande 2004–2014 i Sverige och EU15 exkl. PIGS. Procent av bnp

Källa: EU-kommissionens makroekonomiska databas Ameco.

Finanspolitikens övergripande inriktning som läggs fram i budgetpropositionen är därför fel och potentiellt skadlig om de optimistiska prognoserna inte skulle bli verklighet. Ju mindre överskotten är i högkonjunktur, desto större behöver åtstramningarna vara när konjunkturen försvagas. En av statens viktigaste uppgifter i en lågkonjunktur är att skydda samhällets svagaste – barn, äldre, socialt utsatta – från alltför stora negativa konsekvenser. Med vidlyftiga utgiftsloften i goda tider minskar statens möjligheter att göra detta. Det finns uppenbara risker att en framtida regering kommer behöva sanera statens finanser och genomföra tuffa besparingar när vi går in i nästa lågkonjunktur. Moderaterna väljer därför att spara 30 miljarder kronor mer än regeringen under prognosperioden. Det innebär en finanspolitik som är betydligt bättre

avvägd, både för att minska obalanser och överhettningstendenser i dag och för att förbättra Sveriges utgångsläge de kommande åren.

d. Reformerna för ett starkare Sverige

Den största skillnaden mellan Moderaterna och regeringen är dock att vi vill använda högkonjunkturen för reformer. För att lösa problemen med integrationen, trygghetsutmaningen och för att förbättra välfärden krävs ett målinriktat arbete och beslutsfattare som har bestämt sig för vilka åtgärder som ska prioriteras och vad som i så fall inte kan prioriteras. Regeringen gör bland annat utgiftsökningar på över 40 miljarder kronor 2018 och (närmare) 80 miljarder kronor 2020. Samtidigt klarar den bara av att göra besparingar på tre miljarder kronor 2018 och nio miljarder kronor 2020. Moderaterna väljer en annan väg – vi genomför besparingar och omprioriteringar på 40 miljarder kronor redan 2018, på både bidrag och ineffektiva arbetsmarknadsåtgärder samt genom effektiviseringar. Då får vi råd med både de jobsatsningar som krävs för att lösa integrationen samt de trygghets- och välfärdssatsningar som måste till för att samhället ska hålla ihop. Våra viktigaste reformer för jobb, trygghet och välfärd beskrivs nedan.

Jobb

Moderaterna är ett parti för de som jobbar, för de som vill jobba och de som har jobbat. Att så många som möjligt arbetar är centralt för vårt nuvarande och framtida välstånd, men det är mer än så. Det är också en fråga om vilket samhälle vi vill ha. Att det lönar sig att arbeta är också ett uttryck från samhällets sida att flit, förkovran och företagsamhet uppmuntras och uppskattas, att det är rätt att anstränga sig för att skapa en bättre tillvaro för sig själv och för andra samt att denna ansträngning också är värdefull för samhället i stort.

Att det lönar sig att arbeta är också en tydlig signal på att vi tror att alla, om de ges rätt verktyg, har möjlighet och förutsättningar att förbättra sin egen situation och ta ansvar för sin egen tillvaro. Det gäller oavsett om du är född här eller kommer till Sverige senare i livet. Ett samhälle där det alltid lönar sig att ta ett arbete eller att arbeta mer är därför inte bara ett ekonomiskt mer framgångsrikt samhälle, det är också ett mer inkluderande och rättvist samhälle.

För att vägleda jobbpolitiken har Moderaterna satt upp två jobb mål: Halvera jobbklyftan mellan inrikes och utrikes födda och skapa 500 000 nya jobb. Båda målen gäller fram till 2025. Med förslagen i denna motion tas flera steg mot att nå dessa mål.

Stärkta drivkrafter till arbete

Alliansregeringens kanske viktigaste reform var att det nu lönar sig bättre att arbeta för vanliga löntagare. Undersköterskor och förskolelärare får behålla över 2 000 kronor mer varje månad tack vare jobbskatteavdraget. Arbetet måste dock gå vidare – drivkrafterna till arbete måste fortsatt stärkas. Moderaterna vill därför ytterligare sänka skatten för de som arbetar med 22 miljarder kronor. För de allra flesta som arbetar heltid innebär vår skattesänkning nära 500 kronor mer i månaden, eller 6 000 kronor mer per år.

Genom skattesänkningen blir det mer lönsamt att ta ett jobb. Skattesänkningen är tydligt fokuserad på dem med låga inkomster, för att det alltid ska löna sig att gå från bidrag till arbete, oavsett lönenivå eller omfattning på arbetet.

Inte minst gäller det de inträdesjobb som Alliansen vill införa för nyanlända och ungdomar utan gymnasieutbildning. För dem innebär det en skattesänkning på över tio procent. Det blir också mer lönsamt att gå från deltid till heltid, vilket är viktigt inte minst för att minska inkomstklyftorna mellan kvinnor och män. I en situation av kraftig brist på lärare, sjuksköterskor, socialsekreterare och andra nyckelkompetenser i välfärden är det dessutom centralt att de som jobbar där ges starkare drivkrafter att arbeta mer.

För att stärka drivkrafterna till arbete krävs att betydande skattelättnader också kombineras med en förstärkt arbetslinje i de svenska bidragssystemen. Därför föreslår Moderaterna en *omfattande bidragsreform för stärkt arbetslinje*. De svenska bidragssystemen ska alltid hjälpa den som behöver stöd, men ska samtidigt uppmuntra till arbete. Arbetslinjen i bidragssystemen behöver stärkas. Bidragsreformen består av följande huvudsakliga delar:

Inför ett bidragstak i försörjningsstödet och etableringsersättningen. Vi vill säkerställa principen att ingen som kan jobba ska tjäna mer på bidrag än på arbete. När bidrag staplas på varandra kan den samlade bidragsinkomsten dock i dag bli så hög att steget in på arbetsmarknaden försenas eller helt uteblir. I dag kan till exempel de samlade bidragen för en familj med tre barn uppgå till 27 700 kronor efter skatt.¹⁰ Moderaterna vill därför införa ett bidragstak i försörjningsstödet och etableringsersättningen. Utgångspunkten ska vara att ett hushåll utan skattepliktig inkomst maximalt ska kunna erhålla 75 procent av lägstalönen och bostadsbidrag i samlade bidrag, exklusive barnbidrag och underhållsstöd.

Korta a-kassa och aktivitetsstöd. Många personer kan i dag vara arbetslösa under mycket lång tid med bibehållen ersättningsnivå och ofta utan någon större reell avtrappning. För att värna a-kassans roll som omställningsförsäkring vill vi korta a-kassan från 13,5 till 12 månader och begränsa aktivitetsstödet så att det upphör vid en arbetslöshet som är längre än tre år. Därmed begränsas tiden under vilken en arbetslös person kan få en inkomstbestämd ersättning, och a-kassan återgår till att vara en omställningsförsäkring.

Öka aktivitetskraven i försörjningsstödet. Fler arbetslösa får i dag försörjningsstöd och det har för många blivit en långvarig försörjning. Därmed behöver en tydlig arbetslinje också finnas i försörjningsstödet. Socialtjänstlagen bör skärpas så att alla kommuner ska ställa krav på motprestation, normalt på heltid, för den som får försörjningsstöd. Det ska vara ett krav att söka jobb i hela landet. Alla kommuner ska också göra regelbundna hembesök. Sanktionerna ska skärpas för de som inte deltar i de aktiviteter som krävs. Inga kommuner ska betala ut försörjningsstöd till personer som fått avslag på sin asylansökan, eller till EU-medborgare som befinner sig här tillfälligt utan att arbeta eller studera. Krav på att som nyanländ delta i etableringsinsatser bör även vara en förutsättning för att erhålla permanent uppehållstillstånd om man står utanför arbetsmarknaden. En integrationsplikt för nyanlända vuxna bör införas.

Kvalificering till bidrag ska ske genom arbete eller genom permanent och laglig bosättning i Sverige. I ett läge där stora grupper nyanlända ska etablera sig på svensk arbetsmarknad är behovet av en tydlig arbetslinje i bidragssystemen större än tidigare. Att omedelbart och automatiskt få tillgång till hela det svenska socialförsäkringssystemet riskerar dels att minska drivkrafterna att arbeta, dels att legitimiteten i bidragssystemen ifrågasätts. Moderaterna vill därför att människor som

¹⁰ Riksdagens utredningstjänst, dnr 2016:940.

kommer till Sverige får en grundläggande generell trygghet och välfärd, men att full tillgång till svenska bidrag och ersättningar endast bör fås genom eget arbete eller genom permanent och laglig bosättning i Sverige.

En sjukförsäkring som stödjer återgången till arbete. Den som är sjuk eller skadad och inte kan arbeta ska självklart ha rätt till ersättning, vård och rehabilitering. Men den som har eller får tillbaka sin arbetsförmåga ska alltid få stöd och hjälp att komma tillbaka i arbete. Moderaterna vill därför reformera sjukförsäkringen så att den i högre utsträckning stödjer återgången till arbete. För att stärka incitamenten att komma tillbaka till arbete tidigare än i dag vill Moderaterna öka avtrappningen av sjukpenningen och införa en karenstid vid övergången från sjuklön till sjukpenning, det vill säga vid dag 15.

För personer med försörjningsstöd eller etableringsersättning kan marginaleffekterna om de går från bidrag till arbete vara stora. För att egna ansträngningar för att få det första jobbet ska löna sig bättre *bör jobbstimulansen i försörjningsstödet utökas*. För en ensamstående tvåbarnsförälder som får ett halvtidsjobb som vårdbiträde skulle detta kunna innebära ytterligare 1 000 kronor i ökad inkomst varje månad.

Ökade jobbchanser för alla

Drivkrafterna till arbete stärks genom en kombination av sänkta skatter och förstärkt arbetslinje brett i bidragssystemen. Problemen i dag är dock också att många av de människor som kommer hit inte har tillräckliga kunskaper och förmågor för att kunna göra sig gällande på den svenska arbetsmarknaden, med kanske världens mest sammanpressade lönestruktur och mycket få jobb av enklare karaktär. Ungefär 150 000 personer med endast grundskoleutbildning eller mindre kommer behöva ta steget in på arbetsmarknaden under kommande år. Ökade satsningar på utbildning är ett viktigt verktyg, men ska vi lösa integrationsproblemen behöver vi också sänka anställningskostnaderna för denna grupp, så att de har en chans att få in en fot på arbetsmarknaden. Moderaterna föreslår därför ett paket för *ökade jobbchanser för alla*.

För att förbättra integrationen, ungas möjligheter och se till att fler kan gå från bidrag till arbete vill Alliansen gemensamt införa en förenklad anställning för nyanlända och unga upp till 23 år utan gymnasieexamen, en anställningsform som vi kallar inträdesjobb. Anställningsformen kommer göra det möjligt för fler att få in en fot på arbetsmarknaden, få värdefull erfarenhet och därmed kunna gå vidare i arbetslivet. Den kommer göra det billigare för företagen att anställa och gör att fler vågar satsa på en tidigare oprövad person. Anställningen kommer att regleras i lagstiftning. Lönen uppgår till 70 procent av rådande ingångslön i branschen, upp till ett tak om 21 000 kronor i bruttolön per månad. 30 procent av arbetstiden anses därmed gå till att lära sig arbetet eller utbildning. För att ytterligare sänka anställningskostnaden slopas arbetsgivaravgiften de tre första åren.

Tack vare RUT-avdraget har en marknad för fler enkla tjänster växt fram, som i sin tur skapat jobb för de grupper som står längst ifrån arbetsmarknaden. I RUT-sektorn anställs mer än dubbelt så många utrikes födda jämfört med arbetsmarknaden i stort. Hälften av de anställda i RUT-sektorn har en utbildningsbakgrund som är kortare än en treårig gymnasieutbildning. Alliansen vill gemensamt gå vidare med RUT-reformen. RUT-avdraget breddas med möjlighet till avdrag för trygghet, tvätt och flytt. Dessutom tredubblas avdragets storlek, från 25 000 till 75 000 kronor per person och år. Sammantaget leder detta till ökad efterfrågan på RUT-tjänster och därmed ökade

jobbchanser för de med svagare kvalifikationer. Dessutom vill Alliansen utreda möjligheten att utvidga RUT till ett bredare hemavdrag för de över 70 år.

Moderaterna föreslår också att de många varianterna av subventionerade anställningar slås ihop till ett, baserat på nystartsjobben. Nystartsjobben har varit det mest effektiva stödet för att få in svaga grupper på arbetsmarknaden, och med denna reform blir stöden både enklare och mer generösa för arbetsgivaren. På så sätt kan fler få in en fot på arbetsmarknaden.

Längre arbetsliv och fler arbetade timmar finansierar välfärden

Integrationen är vår största utmaning här och nu, men långsiktigt måste vi liksom hela västvärlden hantera det faktum att befolkningen blir allt äldre och att allt färre i arbetsför ålder måste försörja allt fler äldre. Det kräver att fler jobbar längre, men också att de som arbetar jobbar fler timmar. Exempelvis behöver andelen heltidsarbetande kvinnor öka ytterligare.

Det finns ett brett stöd för ett progressivt skattesystem, där den som tjänar mer betalar mer i skatt. Att breda yrkesgrupper i normala lönelägen, lärare, sjuksköterskor med flera, ska betala hälften av en löneökning i skatt är dock inte rimligt. Särskilt i en tid när det råder akut brist på utbildad personal i vården och skolan är det skadligt att avskräcka dessa yrkesgrupper från att arbeta mer. Moderaterna har därför som mål att befria så många lärare eller sjuksköterskor som möjligt från att betala statlig skatt. Det första steget tas genom att *brytpunkten för statlig skatt höjs* från dagens knappa 38 000 kronor per månad till drygt 43 000 kronor per månad.

De kommande åren förutses betydande pensionsavgångar både i välfärden och i privat sektor. Samtidigt finns det en stor efterfrågan på kompetenta och erfarna medarbetare. Kan fler av de som nu närmar sig pensionen förmås att arbeta längre minskar bristen på arbetskraft på kort sikt samtidigt som välfärdens finansiering stärks också på längre sikt när fler arbetar högre upp i åldrarna. För att åstadkomma detta vill Moderaterna *förstärka det förhöjda jobbskatteavdraget för äldre* ytterligare. Dessutom ska detta avdrag gälla redan från 64 års ålder. Utvärderingar av det nuvarande jobbskatteavdraget för äldre visar på betydande jobbeffekter av reformen, och en förstärkning kan också förväntas ge goda effekter.

Trygghet och säkerhet

Människor måste kunna lita på grundläggande samhällsfunktioner. Det yttre skyddet, i form av försvar och terrorbekämpning, liksom det inre skyddet, i form av polis och rättsväsende måste fungera. En allt mer utbredd otrygghet behöver mötas med kraftfulla svar – annars kommer vi se hur tilltron till både medmänniskor och samhällets institutioner gradvis försvagas. I dag är tryggheten ojämnt fördelad. I 61 utanförskapsområden är narkotikahandel och organiserad brottslighet en del av vardagen. Samtidigt ser vi hur tryggheten också hotas brett. Dels av terrorism som också drabbat Sverige. Dels av yttre hot när ett allt mer auktoritärt och aggressivt Ryssland präglar vårt närområde. I budgetpropositionen för 2018 gör regeringen satsningar på både försvar och polis, vilket är välkommet. För 2019 och 2020 finns det dock endast små satsningar på polisen, 0,8 miljarder kronor, och inga ytterligare på försvaret, trots att regeringen gör satsningar på en mängd andra områden på 38 miljarder kronor dessa år. Att två procent av reformutrymmet de kommande åren ska läggas på polis och försvar går i linje med hur motvillig regeringen hittills har varit till att skjuta

till de medel som behövs. Det är dock en både kortsiktig och farlig prioritering. För att stärka tryggheten vill Moderaterna se en helt annan inriktning och prioritering.

I vårt budgetförslag satsar vi därför närmare 12 miljarder kronor för att bekämpa brott i Sverige. Det är den största satsningen på lag och ordning på över 20 år och 3,4 miljarder kronor mer än vad regeringen avsatt i sin budget. Framför allt handlar det om resursförstärkningar till polisen; 10 000 fler polisanställda till 2025 och ordentligt höjda löner för att både behålla erfarna poliser och locka fler att söka sig till yrket. Vi satsar även på att trygghetskameror ska komma på plats i samtliga särskilt utsatta områden över hela landet. Vi stärker också Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Kriminalvården, Tullverket och Sveriges domstolar samt prioriterar insatser för att förebygga extremism.

Svenskt försvar är den yttersta garanten för att vi i Sverige ska kunna leva i ett demokratiskt samhälle där respekten för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer upprätthålls. Det försämrade säkerhetsläget i Sveriges närområde ställer helt nya krav på Sveriges försvarsförmåga. Vi står inför en rysk militär upprustning och en krigföring där civila och militära medel används i en gråzon mellan krig och fred. Dessutom ser vi en orolig omvärld där vedertagna institutioner som EU och Nato utmanas. Vidare leder sönderfallet och radikaliseringsen i Europas södra grannskap till terrorism. Moderaterna har genom att vara en del av 2017 års försvarsuppgörelse medverkat till att Försvarsmakten får extra resurser för 2018 i linje med de äskanden som myndigheten har gjort. Vårt ansvarstagande gör att den operativa förmågan i krigsförbanden stärks och att den samlade förmågan i totalförsvaret kan säkerställas. Detta är tredje gången sedan 2015 som vi har drivit fram substantiella tillskott till försvaret, i förhandlingar som nått bred uppslutning.

Men det försämrade säkerhetsläget kräver ytterligare förstärkningar av det svenska försvaret. Därför satsar Moderaterna under perioden 2018–2020 sammanlagt 17,7 miljarder kronor på försvaret, 9,6 miljarder kronor mer än regeringen. Det är ett första steg mot Moderaternas långsiktiga mål att försvarsutgifterna under en tioårsperiod ska närma sig två procent av bnp.

Välfärd

Staten kan aldrig överta det ansvar som åligger kommunerna att tillse att medborgarnas vilja genomförs beträffande de kommunala skatterna och den kommunala servicen. Skatteintäkterna utgör mer än två tredjedelar av de totala inkomsterna, resten utgörs av kommunala avgifter och av statsbidrag. Därför är långsiktigt ökade skatteinkomster som uppstår genom tillväxt och ökad sysselsättning viktigare för kommunernas ekonomi än ökade statsbidrag. En god utveckling av Sveriges ekonomi innebär att kommunernas inkomster ökar. En ökad privat sysselsättning bidrar till en direkt och kraftig förstärkning av kommunernas och landstingens resurser. Därför är de jobbförslag som beskrivs ovan centrala för att välfärdens resurser ska öka. Jobbskatteavdraget ökar både sysselsättningen och antalet arbetade timmar, och den höjda brytpunkten leder till att det lönar sig bättre att arbeta mer. Det ger två effekter för kommunerna. Dels ökar skatteintäkterna när fler arbetar mer, dels ökar tillgången på kvalificerad arbetskraft som lärare, sjuksköterskor och socialsekreterare när det lönar sig bättre för dem att gå upp i arbetstid och arbeta mer.

Dessutom presenterar Moderaterna omfattande satsningar på välfärdens kärnområden i denna motion. Satsningarna på skolan motsvarar 4,4 miljarder kr 2018,

det är 1,2 miljarder mer än vad regeringen lägger. Samtidigt som vården får 6,1 miljarder kr, vilket motsvarar vad regeringen lägger. För varje krona vi satsar för att få färre att betala statlig inkomstskatt 2020 satsar vi mer än två kronor för att stärka välfärdens kärna.

Satsningarna är bland annat:

Fler behöver lära sig mer i den svenska skolan. Vägen in i det svenska samhället börjar i skolan och därför måste den ge tillräckliga kunskaper. Sett till undervisningstid går grundskoleelever i Sverige i snitt ett år mindre i skolan än elever i jämförbara länder. Vi vill öka undervisningen med en timme mer per dag med start i lågstadiet och vi vill att lärare ska få utrymme och möjlighet att vara just lärare.

Förskola för dem som behöver det mest. Förskolan är en mycket betydelsefull del av utbildningsväsendet. Den är särskilt viktig för de barn som av olika anledningar ges en sämre start i livet, inte minst när det gäller svenskkunskaper. Vi vill att barn till föräldrar med långvarigt bidragsberoende ska få särskilt stöd genom 30 timmars avgiftsfri förskola från ett års ålder.

Nolltolerans mot dåliga skolor. I dag når var fjärde elev inte godkänd nivå i samtliga ämnen i årskurs nio. Fler än 17 000 elever når inte gymnasiebehörighet och det finns skolor där mer än hälften inte når gymnasiebehörighet. Ofta är skolor i utanförskapsområden värst drabbade. Vi kan inte acceptera ett skolsystem som dras isär. Moderaterna vill se ett tydligare nationellt ansvar för att vända utvecklingen på de skolor som brister. Därför behövs reformer som snabbt identifierar de skolor som inte klarar kunskapsuppdraget och genomför de åtgärder som krävs för att lyfta resultaten. De skolor som inte når tillräckligt hög nivå ska då åläggas att teckna ett kunskapskontrakt med Skolverket.

Kunskapskontrakten innehåller krav på åtgärder och resurser för att vända resultaten. Åtgärderna för att höja kunskapsresultaten ska utgå från evidens och beprövad erfarenhet. Kunskapskontraktet gäller till dess att en tydlig förbättring av kunskapsresultaten kan fastställas. Kunskapskontraktet gäller både offentliga och fristående huvudmän. Kontrakten avser att skydda elever från dåliga skolor.

Tre miljarder kronor för att korta köerna i vården. Vi ska vara stolta över svensk sjukvård, men det finns också betydande problem. Sverige har bland Europas längsta väntetider. Därför vill Moderaterna satsa tre miljarder kronor årligen för att korta köerna. Förslaget bygger på den kömiljard som infördes under alliansregeringen och som var framgångsrik i att minska väntetiderna.

Primärvårdsreform. För att stärka primärvården och göra den till förstahandsvalet för de allra flesta satsar Moderaterna en miljard kronor årligen på en primärvårdsreform. Syftet är att svensk sjukvård ska få en mer effektiv struktur där primärvården får ökad betydelse.

Förlossningsmiljard. För att säkerställa en trygg och säker förlossningsvård för alla kvinnor satsar Moderaterna en miljard kronor årligen på att förstärka kvaliteten i förlossningsvården och förbättra barnmorskornas arbetsvillkor.

Prioritera vårdkedjan av de mest sjuka äldre. För att vården för de mest sjuka äldre och multisjuka kroniker ska kunna fungera bättre satsar Moderaterna på sammanhållna vårdkedjor, tidigt insatt proaktiv vårdplanering, försök med till exempel mellanvårdsplatser, hemtagningsteam, mobila hemvårdsteam och ett utökat samarbete mellan landsting, regioner och kommunerna som har ansvar för äldreomsorg och hemtjänst.

e. Tabell över föreslagna reformer

Tabell 4 I detta avsnitt beskrivs Moderaternas reformer, finansiering och budgetförstärkningar i förhållande till budgetpropositionen 2018

Moderaternas reformer	2018	2019	2020
Fler jobb för alla	32,26	35,11	37,99
Det ska alltid löna sig att arbeta	22,03	22,03	22,03
Sänkt skatt på arbete	21,80	21,80	21,80
Jobbstimulans i bidragssystemen	0,23	0,23	0,23
Ökade jobbchanser för alla	2,86	3,84	4,91
Inträdesjobb – för fler i arbete	0,55	1,11	1,66
Förstärkt och förenklat anställningsstöd	0,40	0,40	0,40
Utvidgat RUT-avdrag	0,73	0,73	0,73
Yrkesutbildning	1,17	1,60	2,11
Längre arbetsliv och fler arbetade timmar	5,86	7,86	9,86
Förstärkt jobbskatteavdrag från 64 år	2,60	2,60	2,60
Höjd brytpunkt för statlig inkomstskatt	2,00	4,00	6,00
Bättre omställning och matchning	0,26	0,26	0,26
Sjukförsäkringsreform	1,00	1,00	1,00
Integration som fungerar	1,52	1,39	1,20
Integrationsplikt	0,42	0,59	0,50
Förlängd etableringstid för åldersgruppen 28–54	1,10	0,80	0,70
Trygghet att lita på	5,43	10,13	13,99
Ett stärkt och mer effektivt rättsväsende	2,61	3,98	4,82
Fler poliser med bättre utrustning	1,95	2,75	3,15
Höjda polislöner	0,30	0,66	1,10
Stärk de rättsvärdande myndigheterna	0,31	0,52	0,52
Bekämpa fusk med skatt och bidrag	0,05	0,05	0,05
Säkerhet i en orolig omvärld	2,82	6,15	9,17
Stärk försvaret	2,70	6,00	9,00
Bekämpa terrorismen	0,12	0,15	0,17
Välfärd	19,82	28,94	35,13
Mer kunskap i skolan	3,02	6,43	8,32
Nolltolerans mot dåliga skolor och kunskapskontrakt	1,20	3,25	4,50
Mer undervisningstid i skolan, lovskola och läxhjälp	1,21	2,13	2,58
Fler karriärlärare och höjd kvalitet på lärarutbildningen	0,61	0,75	0,94
Yrkesskola	0,00	0,30	0,30
Hälso- och sjukvård av hög kvalitet i rätt tid	6,07	6,47	6,47
Korta vårdköerna	3,00	3,00	3,00
Bättre förlossningsvård och fler barnmorskor	1,02	1,02	1,02
Primärvård, multisjuka äldre, m.m.	1,78	2,08	2,08
Kvalitetskontrakt och ökad samordning av högspecialiserad vård	0,28	0,38	0,38
Trygg ålderdom	4,42	8,62	12,93
Sänkt skatt på pension	4,39	8,59	12,90
Måltidslyft inom äldreomsorgen	0,03	0,03	0,03
Ungas uppväxtvillkor	6,31	7,41	7,41
Avgiftsfri förskola för långvarigt bidragsberoende	1,60	1,60	1,60
Höjt barnbidrag	4,46	5,56	5,56
Nationell handlingsplan för socialtjänsten	0,25	0,25	0,25

Moderaternas reformer	2018	2019	2020
Tillväxt i hela landet	4,20	4,30	4,40
Infrastruktur som binder ihop Sverige	1,51	1,51	1,51
Bättre villkor för innovation och nyföretagande	1,51	1,61	1,71
Personaloptioner	0,60	0,60	0,60
Slopat uppskovstak på bostäder och sänkt ränta	0,50	0,60	0,70
Forskning och innovation	0,32	0,32	0,32
Ung företagsamhet, drivhuset m.m.	0,09	0,09	0,09
Goda villkor för landsbygden	0,97	0,97	0,97
Stärk de gröna näringarna	0,17	0,17	0,17
Frys överindexeringen av drivmedel	0,80	0,80	0,80
Kultur för alla	0,22	0,22	0,22
Barn och unga behöver kultur och idrott	0,15	0,15	0,15
Underlätta för enskilda kulturskapare	0,07	0,07	0,07
En ansvarsfull migrationspolitisk	0,15	0,25	0,08
Ett effektivt återvändande	0,15	0,25	0,08
Värna miljö och klimat med effektiva åtgärder	1,67	3,44	3,49
Effektiva klimatinvesteringar	0,69	0,69	0,64
Insatser för rent hav	0,35	0,43	0,46
Omställning av transportsektorn	0,63	2,32	2,39
Generella statsbidrag till kommunerna	0,00	5,00	8,00
Övriga reformer	0,23	0,22	0,23
Summa	63,76	87,38	103,31
Nej till regeringens skattehöjningar	3,07	4,34	4,67
Nej till flygskatt	1,02	1,37	1,37
Nej till höjd skatt på investeringssparkonton	0,79	0,79	0,79
Nej till höjd skatt på privata sjukförsäkringar	0,59	1,17	1,17
Nej till överfinansiering bonus-malus	0,13	0,38	0,62
Nej till ytterligare skattehöjningar	0,54	0,63	0,72
Summa reformer	66,83	91,72	107,98

Finansiering och budgetförstärkningar	2018	2019	2020
Förslag där moderaterna ligger i nivå med BP18	9,06	17,02	22,88
Nej till regeringens utgiftsökningar och skattesänkningar i BP18	27,64	39,03	48,71
Moderaternas inkomstökningar	5,29	8,41	7,93
Höjd livsmedelsmoms från 12 % till 14 %	3,30	6,40	5,90
Höjt skatte- och tulltillägg	0,45	0,45	0,45
Höjd fastighetsskatt för obebyggd tomtmark	0,40	0,40	0,40
Övriga skattehöjningar	1,14	1,16	1,18
Moderaternas utgiftsminskningar	34,84	37,32	38,46
Bidragsreform för att stärka drivkrafterna till arbete	9,86	10,37	10,73
Besparingar på arbetsmarknadspolitiken	6,64	9,29	11,51
Nej till byggsubventioner m.m.	4,24	4,11	5,90
Nej till regeringens ineffektiva miljöpolitik	3,57	3,65	3,28
Omprioritering vård och skola	2,48	2,67	1,67
Ansvarsfull uppräknings av biståndet mot 1 % av bni	3,42	3,03	1,43
Övriga utgiftsminskningar	4,63	4,20	3,94
Summa	76,83	101,78	117,98
Effekt offentliga finanser	10,00	10,06	10,00

f. Fler jobb med Moderaternas förslag

Inriktningen för Moderaternas finanspolitik är att genomföra reformer för att varaktigt öka sysselsättningen och pressa ned utanförskapet. Nedan beskrivs sysselsättningseffekterna av de prioriterade reformer som Moderaterna föreslår i budgetmotionen för 2018. Sammantaget bedöms sysselsättningseffekterna uppgå till över 70 000 fler sysselsatta.

En politik för högre sysselsättning måste stimulera utbudet av arbetskraft. Det finns inte en fast mängd arbetstillfällen i ekonomin, utan det beror på lång sikt av hur många människor som vill och kan arbeta och på hur väl arbetsmarknaden fungerar. Enligt Långtidsutredningen 2011 anpassar sig sysselsättningen på sikt nästan exakt proportionellt efter arbetskraften, det vill säga om arbetskraften ökar med en procent, ökar sysselsättningen med en procent. Moderaternas större utbudsstimulerande reformer är följande:

- Sänkt skatt på arbetsinkomster minskar trösklarna, eller marginaleffekterna, för dem med låga inkomster att träda in på arbetsmarknaden. Erfarenheterna av skattelättnader riktade mot dem med låga inkomster är positiva och kan på goda grunder förväntas öka arbetskraftsutbudet och sysselsättningen. Liknande skattelättnader finns exempelvis i Danmark, Finland, Frankrike, Storbritannien, Kanada, Nederländerna och USA. Vi satsar därför 22 miljarder kronor på ett nytt jobbskatteavdrag med en förstärkning för låga inkomster, som innebär sänkt skatt för alla som jobbar, men särskilt för dem som tar steget in på arbetsmarknaden från utanförskap. Reformen beräknas öka sysselsättningen med 14 000 fler sysselsatta. På lång sikt förväntas antalet arbetade timmar öka med motsvarande 17 000 årsarbetskrafter.

- Ett förhöjt jobbskatteavdrag för äldre ökar drivkrafterna för äldre att arbeta, vilket är centralt med en åldrande befolkning. När alliansregeringen införde åtgärden bedömdes den leda till 6 000 fler sysselsatta. Vi satsar 2,6 miljarder kronor för att införa det förhöjda jobbskatteavdraget för äldre än mer fördelaktigt och även gälla de som har fyllt 64 år vid beskattningsårets ingång. Sammantaget beräknas reformen öka den varaktiga sysselsättningen med 12 000 fler sysselsatta.
- Sverige har efter regeringens skattehöjningar återigen världens högsta marginalsatser. Det minskar drivkrafterna att arbeta mer. Moderaterna vill att så få lärare eller sjuksköterskor som möjligt ska betala statlig skatt, och höjer som ett första steg brytpunkten till drygt 43 000 kronor fram till 2020. Förändringen beräknas kosta sex miljarder kronor och förväntas öka antalet helårsarbetskrafter med 4 500 när redan sysselsatta ökar sin arbetstid.
- För att säkra att arbetslöshetsförsäkringen förblir en försäkring som ger tillfälliga ersättningar under perioder då människor drabbas av arbetslöshet bör den präglas av en tydlig arbetslinje. Moderaterna föreslår därför en stramare arbetslöshetsförsäkring som upprätthåller drivkrafterna att gå från bidrag till arbete.
- Sjukfrånvaron har under de senaste åren ökat markant, trots att svenskarnas allmänna hälsotillstånd inte har försämrats. Också i sjukförsäkringssystemet bör det finnas tydliga drivkrafter och stöd för att återvända till arbete. Därför återinför Moderaterna den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen som regeringen tog bort och föreslår flera reformer för att stärka dagens rehabiliteringskedja och möjliggöra fler förebyggande insatser.

Moderaterna föreslår också åtgärder för att öka efterfrågan på arbetskraft genom att bland annat sänka anställningskostnaderna för grupper som står längre ifrån arbetsmarknaden och stimulera efterfrågan på hushållsnära tjänster som också är viktiga för personer med svag förankring på arbetsmarknaden. Moderaternas större efterfrågestimulerande reformer är följande:

- Utvärderingar visar att nystartsjobben leder till att arbetslösa lämnar arbetslöshet för arbete fortare än de annars skulle ha gjort. Därför vill Moderaterna att fler företag ska kunna använda nystartsjobben. Antalet nystartsjobb har sjunkit med 15 procent det senaste året, bland annat på grund av ökade krav på arbetsgivare att inte bara erbjuda kollektivavtalad lön utan också kollektivavtalade villkor. Moderaterna vill återgå till de regler som gällde tidigare, nämligen att det krävs lön i nivå med kollektivavtal, men inte övriga villkor. Reformen bedöms öka sysselsättningen med 8 000.
- För att stärka integrationen och för att fler ska kunna lämna utanförskap för jobb vill vi tillsammans med Alliansen införa en ny förenklad anställning för nyanlända och unga upp till 23 år utan gymnasieexamen: inträdesjobb. Anställningsformen kommer göra det billigare för företagen att anställa och gör att fler vågar satsa på en tidigare oprövad person. Anställningsformen kommer göra det möjligt för fler att få en fot in på arbetsmarknaden, få värdefull erfarenhet och kunskap och därmed kunna gå vidare i arbetslivet. Reformen beräknas att öka sysselsättningen med över 10 000 fler sysselsatta.

Tabell 5 Varaktiga effekter av Moderaternas politik på sysselsättning och årsarbetskrafter jämfört med budgetpropositionen

Reformer	Årsarbetskraft	Sysselsatta
<i>Utbudsreformer</i>		
Jobbskatteavdrag	17 000	14 000
Brytpunkt	4 500	
Sänkt åldersgräns för förhöjt jobbskatteavdrag för äldre	1 500	2 000
Förhöjt jobbskatteavdrag äldre	3000	10 000
Jobbincitament i arbetslöshetsförsäkringen	19 000	21 000
Jobbincitament i sjukförsäkringen	5 000	5 000
<i>Efterfrågereformer</i>		
Inträdesjobb	10 500	10 500
Nystartsjobb utanför kollektivavtal	8 000	8 000
Summa	68 500	70 500

g. En politik för rättvis fördelning och social rörlighet

Välfärdssamhällets kanske viktigaste framgångar handlar om reformer som har gett ökade livschanser till breda grupper som tidigare inte fått samma möjligheter. Det handlar bland annat om enhetsskolan och utbyggnaden av högskolan på 1960- och 1970-talen som gav också begåvade barn med fattiga föräldrar möjlighet att utbilda sig och göra klassresor. På samma sätt gjorde reformer som individuell beskattning, föräldraledighet och utbyggd förskola att kvinnors förutsättningar för arbete och egen försörjning förbättrades kraftigt. Dessa reformer var inte bara moraliskt rätt utan också klok ekonomisk politik. Att kvinnor sedan dess jobbar i högre grad än i andra länder är fortfarande huvudförklaringen till att Sverige har högst sysselsättningsgrad i EU.

De kommande åren kommer återigen pröva det svenska samhällets förmåga att ge människor möjlighet till ett bättre liv för sig och sina barn. Under ett decennium tar vi emot en halv miljon människor till Sverige, människor som i genomsnitt har sämre förutsättningar att åtminstone initialt bli framgångsrika här än de som är födda här och har utbildning och erfarenheter som är mer anpassade för den svenska arbetsmarknaden. Hur stora möjligheter dessa människor, och deras barn, ges är en helt central fråga för Sverige framöver.

Här utgör det svenska välfärdssamhället både möjligheter och problem. En uppenbar möjlighet är att Sverige i dag tack vare omfattande marknadsekonomiska reformer på många sätt har en välfungerande ekonomi. De jobb som tillkommer kommer främst i privat sektor, inte som tidigare genom en ohållbar utökning av den offentliga sektorn. Reformerna av arbetsmarknaden har bidragit till att 400 000 jobb har tillkommit sedan finanskrisen, huvuddelen till följd av att fler personer födda i andra länder har fått arbete.

Samtidigt är det uppenbart att Sveriges höga bidragsnivåer, reglerade arbetsmarknad och stela lönestruktur försvårar integrationen och minskar möjligheterna att ta det första steget in på svensk arbetsmarknad. För låga incitament till arbete för framför allt låga inkomster riskerar att skapa fattigdomsfällor för stora grupper, särskilt när det kombineras med låga jobbchanser. Till det ska läggas de brister i välfärden, inte minst i skolan, som har blivit allt tydligare de senaste åren. Sammantaget finns det risk för ett

utanförskap som både är långvarigt och som kan gå i arv till efterkommande generationer. Insatserna för Sverige som helhet är stora och ingen uppgift är viktigare än att se till att så många som möjligt kan få ett jobb.

Moderaternas politik för rättvis fördelning och social rörlighet består av tre delar. Den första och viktigaste är en politik för jobb. Den stora klyftan finns mellan de som har ett jobb och de som inte har ett, och det viktigaste vi kan göra är att förbättra jobbmöjligheterna – för alla. I denna budgetmotion presenterar vi förslag som förbättrar integrationen och på sikt skapar nära 70 000 nya jobb. I tabell 7 nedan framgår också att effekterna på några års sikt är som störst för de med lägst inkomster.

Den andra delen är trygghet och välfärd för alla. Det handlar om en förskola som utjämnar förutsättningar, en skola som förmedlar kunskaper, ett rättsväsende som utjämnar trygghetsklyftorna och en sjukvård för alla, med kortade köer. Moderaterna föreslår i denna motion reformer på åtskilliga miljarder kronor för att stärka välfärdens kärnverksamhet. Dessa satsningar gynnar alla, men i högre grad de med låga inkomster.

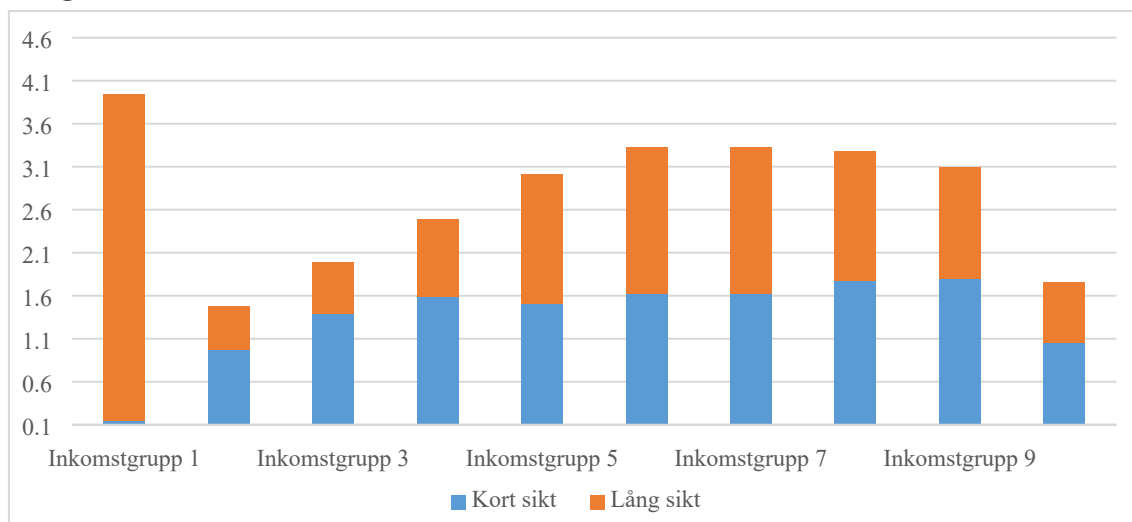
Den tredje är en fördelningspolitik för utjämning utan att skapa fattigdomsfällor eller incitament för passivitet. I ett samhälle som håller ihop måste alla få ta del av välståndökningen, och klyftorna får inte växa sig för stora. I figur 7 visas fördelningseffekterna på kort och lång sikt på den justerade disponibla inkomsten av de förslag som presenteras i denna budgetmotion:

- Jobbskatteavdrag som framförallt riktas mot låga inkomster
- Utökad jobbskatteavdrag för äldre
- Höjd brytpunkt för statlig skatt
- Avskaffad kvalificeringsregel för flyktingar i sjuk- och aktivitetsersättningen och avskaffad kvalificeringsregel för flyktingar i garantipensionen
- A-kassan sänks till 760 kronor dag 1–100 och till 680 kronor därefter samt en maxgräns på 3 år för aktivitetsstödet
- Sänkt sjuk- och aktivitetsersättning från 64,7 till 64 procent
- En ny karensdag införs dag 15, när den sjukskrivne går från sjuklön till sjukpenning
- Sjukpenningen minskar från 80 procent till 75 procent från dag 90 och från 75 procent till 70 procent vid dag 365
- Jobbstimulans i försörjningsstödet ökar från 25 till 40 procent.
- Sänkt uppskovsränta till 1,05 procent.

För att visa de samlade effekterna av Moderaternas politik så att denna kan jämföras på ett rättvisande sätt med regeringens fördelningseffekter, inkluderas också de beräkningsbara förslag som Moderaterna accepterar i regeringens budgetproposition 2018:

- sänkt skatt för pensionärer
- höjt barnbidrag
- höjt bostadstillägg för pensionärer och personer med sjuk- och aktivitetsersättning.

Figur 7 Fördelningseffekter av Moderaternas förslag, procentuell förändring av disponibel inkomst för olika inkomstnivåer av de beräkningsbara förslagen i budgetmotioner

Källa: Riksdagens utredningstjänst och egna beräkningar.

Not. Decil 1 är den tiondel med lägst inkomst, decil 10 är den tiondel med högst inkomst.

8 Fler jobb för alla

Trots högkonjunkturen fördjupas utanförskapet. Närmare var sjunde svensk i arbetsför ålder lever i dag i utanförskap, och situationen riskerar att förvärras om inte en rad stora reformer genomförs. En viktig förklaring till det fördjupade utanförskapet är den bristande integrationen. Bland invandrare är sysselsättningen låg och arbetslösheten hög, detta gäller i synnerhet personer som är födda utanför Europa. Särskilt allvarig är situationen bland kvinnor.

Moderaternas politik för jobb och sysselsättning styrs utifrån två mål som vi ska uppfylla till 2025: Vår politik ska leda till att vi halverar jobbklyftan mellan inrikes och utrikes födda, och vi ska skapa förutsättningar för 500 000 nya jobb att växa fram. Det handlar framför allt om att minska bidragsberoendet och att se till att arbete alltid lönar sig mer än att leva på bidrag. Varje krona som går till bidrag är också en krona som i stället hade kunnat gå till skolan, polisen, vården eller omsorgen.

För att åstadkomma detta krävs en politik som sätter jobben främst. Moderaternas politik syftar till att ta till vara varje människas förmåga att växa av egen kraft. Vi vill att människor ska ha ett arbete, en lön, arbetskamrater och en chans att forma sina egna liv. Eget arbete ger gemenskap och skapar en känsla av att vara behövd, samtidigt som det ger självständighet genom egen inkomst. Att människor arbetar lägger också grunden för hela samhällsekonomin. Fler i arbete innebär att efterfrågan i ekonomin ökar och att fler arbetsuppgifter därmed finns att utföra, men också ökade resurser till vår gemensamt finansierade välfärd genom att skattebasen växer. Att utanförskapet minskar är också viktigt för framtiden. Många barn ärver sina föräldrars utanförskap och det finns ett positivt samband mellan, framför allt, mödrarnas situation på arbetsmarknaden och barnens framtida möjligheter att arbeta.

a. Utmaningar på svensk arbetsmarknad

I takt med att bidragsberoendet minskat bland dem som står relativt nära arbetsmarknaden ser vi hur utanförskapet förändras. Det blir djupare. Risken att människor som står nära arbetsmarknaden återigen pressas ut i utanförskap kvarstår visserligen, men den största utmaningen på svensk arbetsmarknad i dag är att bryta det nya och fördjupade utanförskapet som drabbar dem som står längre ifrån arbetsmarknaden.

Utanförskapet i Sverige idag kan beskrivas med att många människor aldrig får sitt första jobb och över huvud taget inte kommer in på arbetsmarknaden. Det beror på att höga skatter på låga inkomster kombinerat med höga bidragsnivåer ofta gör det mindre lönsamt att arbeta. Till detta läggs nu också att många saknar de kunskaper och erfarenheter som krävs på den svenska arbetsmarknaden. Antalet jobb som kan utföras med endast grundskoleutbildning minskar samtidigt som kraven på att förvärvsarbetande ska kunna byta arbetsplats, yrke eller bransch ökar. Inom flera branscher, både inom offentlig och privat sektor, råder det arbetskraftsbrist. Samtidigt är arbetslösheten hög bland personer som saknar gymnasieutbildning. Statistiska centralbyrån visar att efterfrågan på arbetskraft med förgymnasial utbildning kommer sjunka med närmare 40 procent fram till 2035. Personer som inte fått med sig tillräckliga kunskaper från gymnasiet riskerar därför att få det än svårare i framtiden.

När kunskapskraven på arbetsmarknaden ökar, och jobben med lägre utbildningskrav blir allt färre, drabbas i synnerhet invandrare som har liten erfarenhet av den svenska arbetsmarknaden och ofta har begränsad utbildning. Bland de nyanlända som befann sig i etableringsuppdraget i juni 2017 hade hälften högst förgymnasial utbildning.

I Sverige är sysselsättningsgapet mellan utrikes och inrikes födda bland de största i Europa. Visserligen kan variationen delvis förklaras av att gruppen utrikes födda ser olika ut i olika länder, men det ändrar inte slutsatsen att kvaliteten och effektiviteten i integrationsarbetet måste förbättras.

Arbetslöshetens sammansättning och dess förändring över tid är tydlig. Jobbklyftan, skillnaden i sysselsättningsgrad mellan personer födda i och utanför Sverige, ökar i många åldersgrupper. Utrikes födda utgör en allt större del av de som är arbetslösa, och en majoritet av de långtidsarbetslösa är nu födda i andra länder. Låg utbildningsnivå är sannolikt en av de starkaste förklaringarna till svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Men sysselsättningen bland utrikes födda är även lägre för de med högre utbildning. Det gäller särskilt utomeuropeiskt födda kvinnor. Bland högutbildade kvinnor födda i Asien och Afrika står dessutom så många som var fjärde kvinna helt utanför arbetskraften. Svårigheterna på arbetsmarknaden bland invandrare är således inte ett problem som begränsas till personer med låg utbildningsnivå. För att öka sysselsättningen inom denna grupp krävs nya insatser.

Att skapa fler jobb och att bekämpa det nya utanförskapet betyder att personer utan utbildning och utrikes födda utan svenska erfarenheter måste få betydligt större möjligheter att ta klivet in på arbetsmarknaden. När människor inte får sitt första jobb ger det svåra följd effekter för den enskilde. Det riskerar att låsa in människor i utanförskap från mycket ung ålder och därmed skapa ett långvarigt och ibland livslångt utanförskap. Varje människa i utanförskap nekas möjligheten att bygga en framtid utifrån sin egen vilja och förmåga. Det skapar otrygghet och ofrihet. Särskilt allvarligt är att utanförskapet många gånger går i arv. Möjligheterna att skapa en bättre framtid för sina barn hämmas alltså också av utanförskapet.

b. Det ska alltid löna sig att arbeta

För alltför många i Sverige lönar det sig alltför dåligt att arbeta. Det bidrar till att färre söker jobb och att färre får ett jobb. Höga skatter på låga inkomster medför tillsammans med den kombinerade effekten av de olika bidragssystemen att det för många inte lönar sig tillräckligt att arbeta. Det medför att det blir svårare att komma in på arbetsmarknaden och att antalet arbetade timmar i ekonomin riskerar att bli färre. Den enskilt viktigaste reformen för att skapa bättre jobbchanser för alla är därför att se till att det alltid ska löna sig att arbeta. Det vill Moderaterna göra både genom att sänka skatten ytterligare för de som arbetar och genom en bidragsreform som stärker arbetslinjen i flera olika bidragssystem.

Sänkt skatt på arbete

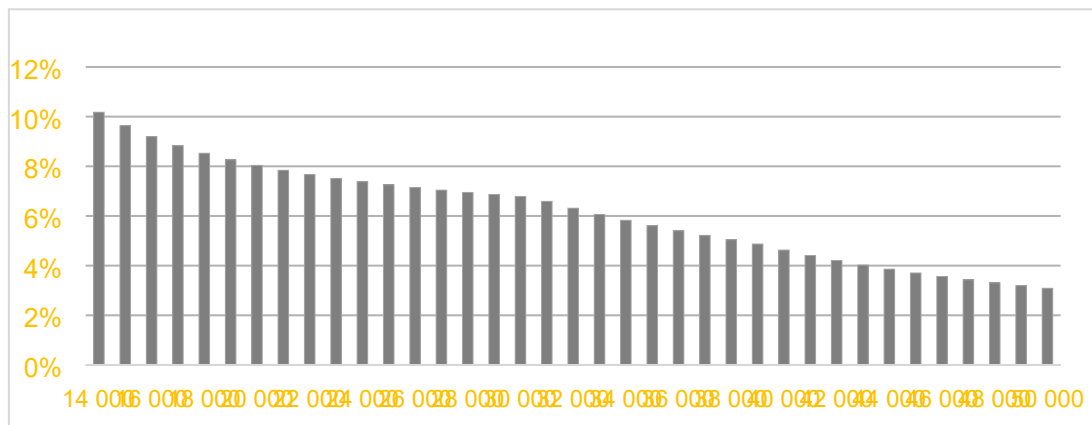
Trösklarna in till arbetsmarknaden är fortsatt höga för personer med låga inkomster, för ensamstående är de bland de högsta bland OECD-länderna. Exempelvis har en ensamstående kvinna med två barn tre gånger så höga skatteklivar – det vill säga summan av inkomstskatt och arbetsgivaravgift minus familjeförmåner – i Sverige än om hon bott i Danmark. I flera anglosaxiska länder har personer med lägre inkomster negativa skatteklivar. För att nå målet om halverad jobbklyfta och 500 000 fler jobb till 2025 är det nödvändigt att fler ska kunna få jobb, också sådana med lägre lön. Därför behöver skatterna bli lägre för de som arbetar och särskilt för de med låga inkomster. Moderaterna föreslår ett nytt jobbskatteavdrag med en förstärkning för låga inkomster, som innebär sänkt skatt för alla som jobbar, men särskilt för dem som tar steget in på arbetsmarknaden från utanförskap. För en lokalvårdare innebär det en genomsnittlig skattesänkning på nästan 400 kronor i månaden, för en bussförare närmare 500 kronor.

Tabell 6 Skattesänkning vid olika lönenivåer

Månadslön	Skattesänkning per månad, kronor
15 000	266
20 000	336
25 000	407
30 000	478
35 000	484
40 000	484

Källa: Riksdagens utredningstjänst.

Skattelättnader för dem som arbetar, särskilt riktat mot dem som har låga inkomster, är en internationellt sett vanlig och väl utvärderad reform för att bidra till ökad sysselsättning. Enligt OECD finns liknande skattelättnader exempelvis i Danmark, Finland, Frankrike, Storbritannien, Kanada, Nederländerna och USA.

Figur 8 Procentuell skattesänkning vid olika månadsinkomster

Källa: Riksdagens utredningstjänst och egna beräkningar.

Skattesänkningen leder både till att människor kan lämna utanförskap och komma i arbete, och till att det blir mer lönsamt att arbeta mer. Sammantaget beräknas skattelättnaden ge motsvarande 17 000 nya jobb på sikt. Med inriktningen mot låga inkomster kan effekten förväntas vara större för framför allt de invandrare som står långt ifrån arbetsmarknaden. Därmed bidrar skattesänkningen också till att nå målet om att halvera jobbklyftan mellan inrikes och utrikes födda svenskar.

- Moderaterna satsar 22 miljarder kronor per år från 2018 och framåt för att sänka skatten för alla som jobbar med särskild förstärkning för dem med låga inkomster.

Jobbstimulans i försörjningsstödet

Länge var försörjningsstödet sådant att för varje krona man fick genom egen ansträngning trappades stödet av med en krona. Detta skapade hinder och belönade inte egna ansträngningar. Under 2013 införde alliansregeringen en jobbstimulans för att göra det mer lönsamt att gå från bidrag till arbete. Stimulansen innebär att för den som har fått försörjningsstöd under sex månader i följd kan 25 procent av nettoinkomsten från arbete undantas från att räknas med vid beräkningen av rätten till ekonomiskt bistånd. Men fortfarande är trösklarna höga. Att exempelvis gå från försörjningsstöd till ett deltidsjobb lönar sig ofta dåligt.

Därför föreslår Moderaterna att jobbstimulansen som i dag finns i försörjningsstödet förstärks från 25 procent till 40 procent. Samtidigt bör aktivitetskraven i socialtjänstlagen skärpas.

Den ökade jobbstimulansen kan ha betydande effekter på hushållsekonomin för dem med de allra lägsta inkomsterna. För en ensamstående tvåbarnsförälder som får ett halvtidsjobb som vårdbiträde skulle jobbstimulansen kunna innebära ytterligare tusen kronor i ökad inkomst varje månad.

- Moderaterna satsar 200 miljoner kronor per år på ökad jobbstimulans i försörjningsstödet.

Jobbstimulans i asylsökandes dagersättning

Drivkrafterna för jobb bland asylsökande är i dag svaga eftersom det finns tydliga margineffekter när en person arbetar under asylytiden. Om en asylsökande tar ett arbete avräknas hela dagersättningen för varje intjänad krona. Då dagersättningen är låg är konsekvenserna begränsade vid heltidsjobb, men kan vara betydande om det gäller

kortare uppdrag och deltidsjobb som ofta är den första vägen in på arbetsmarknaden under asyltiden. För att det ska löna sig bättre att arbeta bör en jobbstimulans införas för de asylsökande som börjar arbeta så att de kan tjäna upp till 60 000 kronor per år innan dagersättningen börjar trappas ner.

- Moderaterna satsar 25 miljoner kronor per år för att införa en jobbstimulans för asylsökande som går från bidrag till arbete.

Bidragsreform för stärkt arbetslinje

Det finns många orsaker till att människor hamnar i utanförskap, men oavsett anledning får det negativa effekter för individen och för samhället. Varje människa i utanförskap nekas möjligheten att bygga en framtid utifrån sin egen vilja och förmåga. Det skapar otrygghet och ofrihet. Utanförskapet kommer även med ett högt pris för hela samhället då varje krona som går till bidrag är en krona som hade kunnat gå till skolan, polisen, vården eller omsorgen.

Många delar av de svenska bidragssystemen har reformerats under de senaste åren för att öka drivkrafterna att arbeta och minska risken att människor pressas ut i utanförskap. Men det finns starka indikationer på att mer behöver göras, särskilt vad gäller de grupper som står längst ifrån arbetsmarknaden. För att säkra att de sociala ersättningssystemen förblir system som ger tillfälliga ersättningar under perioder då människor till exempel drabbas av arbetslöshet bör systemen präglas av en tydlig arbetslinje. Det innebär att det ska finnas tydliga drivkrafter och stöd att återvända till arbete. Bidragssystemen ska motverka att människor är frånvarande från arbetskraften alltför länge eftersom risken att fastna i längre arbetslöshet då ökar. Drivkrafterna till arbete beror på ersättningsnivåerna i försäkringarna, men också på hur kraven på individen att söka och ta ett arbete utformas och tillämpas. Dessutom ska individen ges stöd för att komma tillbaka i arbete. Moderaterna föreslår därför en genomgripande bidragsreform för att stärka arbetslinjen och göra det mer lönsamt att arbeta för de som står längst ifrån jobb.

Bidragstak säkrar att det alltid ska löna sig att jobba

Vi vill tydligt slå fast den självklara principen att arbete ska löna sig mer än bidrag. De svenska bidragssystemen är komplexa och kan tillsammans skapa betydande tröskeeffekter. Behovsprövade bidrag som bostadsbidrag och försörjningsstöd ger stora marginaleffekter. När bidrag staplas på varandra kan den samlade bidragsinkomsten bli så hög att steget in på arbetsmarknaden försenas eller helt uteblir då det inte lönar sig att arbeta. I dag kan till exempel de samlade bidragen för en familj med tre barn uppgå till 27 700 kronor per månad efter skatt. För att öka drivkrafterna att gå från bidrag till arbete vill Moderaterna införa ett bidragstak i försörjningsstödet och etableringsersättningen. Den exakta utformningen av bidragstaket måste utredas, men utgångspunkten ska vara att ett hushåll utan skattepliktig inkomst maximalt ska kunna erhålla 75 procent av lägstalönen och bostadsbidrag i samlade bidrag, exklusive barnbidrag och underhållsstöd. Det måste också löna sig att gå från bidrag till både heltidsarbete och deltidsarbete. Bidragstaket ska omfatta personer som har etableringsersättning eller försörjningsstöd av arbetsmarknadsskäl. Inom försörjningsstödet ska det alltså inte omfatta den som är sjuk eller av andra sociala skäl inte kan arbeta.

Arbetslöshetsförsäkringen som effektiv omställningsförsäkring

Arbetslöshetsförsäkringen reformerades under alliansregeringen i syfte att uppmuntra till arbete, öka sysselsättningen och stärka dess roll som omställningsförsäkring. Enligt ekonomiska bedömare som Konjunkturinstitutet och Riksbanken leder reformer av detta slag till ett ökat deltagande på arbetsmarknaden och därmed till ökad sysselsättning. Höjningen av arbetslöshetsförsäkringen som regeringen genomförde 2016 har nu en motsatt effekt. En tidig hög ersättning riskerar att förlänga arbetslöshetsperioderna eftersom människor skjuter upp sitt jobbsökande eller ställer för höga krav för att acceptera ett nytt jobb. Finanspolitiska rådet bedömer att regeringens höjning leder till 27 000 färre jobb.

Det är viktigt att värna a-kassans roll som omställningsförsäkring, och tiden för a-kassa bör därför kortas. Moderaterna föreslår att antalet ersättningsdagar med a-kassa begränsas till ett år, eller 265 ersättningsdagar. Till den som dag 265 i ersättningsperioden är förälder till barn under 18 år lämnas dock ersättning under längst 450 dagar. Nivån på taket i a-kassan, samt ersättningens avtrappning, bör fortsatt vara sådan att den tydligt uppmuntrar till att söka och skaffa jobb. Moderaterna föreslår därför att taket i arbetslöshetsförsäkringen under de 100 första dagarna av arbetslösheten uppgår till 760 kronor per dag och därefter uppgår till 680 kronor per dag. Förslaget innebär en högre nivå de 100 första dagarna jämfört med den försäkring som gällt fram till regeringens höjning, men ger starkare drivkrafter till arbete än regeringens förslag. Samtidigt säkerställer avtrappningen av ersättningen att den tydligt uppmuntrar till att söka och skaffa jobb. En uppskattning av sysselsättningseffekterna ger vid handen att Moderaternas utformning leder till ytterligare cirka 21 000 jobb jämfört med dagens a-kassa.

- Moderaterna föreslår att antalet ersättningsdagar i arbetslöshetsförsäkringen begränsas till ett år, vilket motsvarar 265 ersättningsdagar, och att arbetslöshetsförsäkringens nivå och avtrappning skärps. Förslaget bedöms förstärka de offentliga finanserna med cirka 1,5 miljarder kronor 2018, 1,8 miljarder kronor 2019 och 1,9 miljarder kronor 2020.

Tidsbegränsa aktivitetsstödet

Ersättningen vid arbetslöshet påverkar de arbetslösas drivkrafter för arbete. Det är därför önskvärt med en avtrappning av ersättningen efter arbetslöshetstidens längd, men många arbetslösa möter i dag inte en sådan avtrappning. Personer som varit kvalificerade för a-kassa får, om de fortfarande är arbetslösa när ersättningsdagarna tagit slut, i stället aktivitetsstöd om de deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program. För de personer som uppfyller villkoren i a-kassan är ersättningsnivåerna i aktivitetsstödet de samma som i a-kassan. Detta innebär att många personer i dag kan vara arbetslösa under lång tid med bibehållen ersättningsnivå. För att förstärka drivkrafterna behöver därför möjligheten till ersättningar som överstiger försörjningsstödet begränsas.

- Moderaterna föreslår att aktivitetsstödet upphör vid arbetslöshet längre än tre år. Förslaget bedöms förstärka de offentliga finanserna med cirka 4,2 miljarder kronor 2018, 4,0 miljarder kronor 2019 och 3,9 miljarder kronor 2020. Kommunerna finansieras fullt ut för inkomstbortfall och ökade utgifter.

Öka aktivitetskraven i försörjningsstödet

Försörjningsstödet är en grundläggande del av det svenska trygghetssystemet. Stödet är tänkt att täcka det nödvändigaste, under relativt korta perioder och när ingen annan försörjning är möjlig. I dag får närmare 40 procent av de vuxna biståndsmottagarna långvarigt bistånd. För att hejda denna utveckling och se till att fler går från försörjningsstöd till egen försörjning, behöver drivkrafterna för att komma tillbaka i arbete förstärkas.

Internationell forskning visar att kombinationen av aktivitetskrav och ekonomiska incitament har störst betydelse för att minska bidragstagandet och öka sysselsättningen. Många kommuner arbetar effektivt med aktivitetskrav inom försörjningsstödet, men det kan förbättras ytterligare på många håll. Inom ramen för migrationsöverenskommelsen som slöts mellan Alliansen och regeringen beslutades att aktivitetskraven för att få försörjningsstöd skulle skärpas inom ramen för socialtjänstlagen.

Mer behöver göras för att öka drivkrafterna för arbete. Socialtjänstlagen ska skärpas så att alla kommuner ska ställa krav på motprestation, normalt på heltid, för den som får försörjningsstöd. Kraven kommer oftast att handla om att söka arbete och att egen försörjning ska vara målet i alla handlingsplaner. Liksom i Danmark ska arbetsföra personer som har haft försörjningsstöd längre än tre månader delta i enklare samhällsnyttiga tjänster. Det kan handla om tjänster i kommunal verksamhet eller hos ideella aktörer. Sanktionerna ska skärpas för de som inte deltar i de aktiviteter som krävs, liksom kontrollerna av hur försörjningsstödet används. Inga kommuner ska betala ut försörjningsstöd till personer som fått avslag på sin asylansökan, eller till EU-medborgare som befinner sig här tillfälligt utan att arbeta eller studera. Socialtjänstlagen bör också tydligt slå fast att den som är arbetsför och oförhindrad är skyldig att stå till arbetsmarknadens förfogande i hela landet. Moderaterna anser också att fler som lever på bidrag behöver omfattas av aktivitetskrav. Ett rimligt krav att ställa är till exempel att språkundervisning ska kunna ske under föräldraledigheten för den som också får försörjningsstöd. Det skulle hjälpa utrikes födda kvinnor att ta steget närmare arbetsmarknaden.

Många kommuner arbetar också framgångsrikt med hembesök och uppsökande verksamhet i fråga om de som lever på bidrag. Hembesök är ett viktigt verktyg för att kunna ge rätt stöd till dem som är i behov av försörjningsstöd samt även för att identifiera fusk och felaktiga utbetalningar. Det ger också möjlighet att nå den som inte har kontakt med arbetsmarknaden alls. Socialtjänstlagen bör därför ses över med syfte att alla kommuner ska göra regelbundna, och vid behov oanmälda, hembesök.

Också i etableringsersättningen som utgår till nyanlända bör aktivitetskraven skärpas. Detta förslag beskrivs i detalj under avsnitt h.

En sjukförsäkring som stödjer återgång till arbete

Den som är sjuk eller skadad och inte kan arbeta ska självklart ha rätt till ersättning, vård och rehabilitering. Men den som har eller får tillbaka sin arbetsförmåga måste alltid få stöd och hjälp att komma tillbaka i arbete. Moderaterna vill därför reformera sjukförsäkringen så att den i högre utsträckning stödjer återgången till arbete. För att stärka incitamenten att börja arbeta tidigare än i dag vill Moderaterna stärka drivkrafterna för att komma tillbaka till arbete genom att öka avtrappningen av sjukpenningen och införa en karensdag vid övergången från sjuklön till sjukpenning, det vill säga vid dag 15. Moderaterna föreslår också att sjukpenningen ska uppgå till 75

procent av den sjukpenninggrundande inkomsten från dag 90 och 70 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten från dag 365. Hela Moderaternas reform för en sjukförsäkring som stödjer återgång till arbete beskrivs under avsnitt f.

Kvalificering till bidrag genom arbete eller permanent, laglig bosättning i Sverige

Sverige har ett ovanligt välfärdssystem. Förmåner får man inte främst för att man är försäkrad via jobbet utan genom att helt enkelt bo i Sverige. Barnbidrag, föräldrapenning, bostadsbidrag och assistansersättning är några exempel på bosättningsbaserade förmåner. Dessutom är bidragssystemen mycket generösa. Med en ökad globalisering och ökad internationell rörlighet finns anledning att se över bidragssystemens utformning.

Moderaterna anser att man bör få full tillgång till svenska bidrag och ersättningar enbart genom eget arbete, eller genom permanent och laglig bosättning i Sverige. I annat fall bör ersättningarna begränsas till en grundläggande generell trygghet. Exakt utformning behöver utredas, men kvalificering skulle kunna ske genom arbete (i form av sjukpenninggrundande inkomst), genom permanent och varaktig bosättning eller genom medborgarskap och bosättning.

Vuxna utan barn bör enbart ha rätt till etableringsersättning eller försörjningsstöd samt bostadsbidrag innan de kvalificerat sig till fulla bidrag. Äldre ska enbart ha rätt till äldreförsörjningsstöd och bostadstillägg. Personer med barn ska enbart ha rätt till etableringsersättning (inklusive etableringstillägg) eller försörjningsstöd, samt bostadsbidrag, barnbidrag, underhållsstöd och kortad föräldrapenning upp till barnets ettårsdag.

Förslaget innebär att man inte längre har rätt till följande bidrag i socialförsäkringsbalken: full föräldrapenning, flerbarnstillägg, adoptionsbidrag, vårdbidrag, bilstöd, handikapptillägg, omställningspension, särskilt pensionstillägg, sjukpenning och rehabiliteringspenning i särskilda fall samt assistansersättning.

Förslaget ska i första hand gälla för alternativt skyddsbehövande och anhöriga till f.d. asylsökande. För flyktingar kan sociala förmåner inte begränsas enligt gällande EU-rätt. Att skilja på regelverken för alternativt skyddsbehövande och flyktingar riskerar att leda till gränsdragningsproblem. Därför bör EU-regelverket ses över för att harmonisera reglerna för de olika grupperna.

- Moderaterna föreslår att en tydligare kvalificering in i svenska bidragssystem införs. De offentlig-finansiella effekterna är svårbedömda. Kvalificering till flerbarnstillägg bedöms stärka de offentliga finanserna med cirka 0,2 miljarder kronor per år.

Samma kvalificeringsregler för alla i garantipension och sjuk- och aktivitetsersättningen

Garantipensionssystemet är en grundtrygghet för dem som haft låg eller ingen inkomst. Systemet har en inbyggd kvalificeringsmodell. För att få full garantipension krävs att man har bott minst 40 år i Sverige. Har man bott i Sverige kortare tid minskar garantipensionen med 1/40 för varje år som saknas. Om de totala pensionsförmånerna inte räcker till finns äldreförsörjningsstöd. För personer som kommit som flykting eller skyddsbehövande finns en undantagsregel som innebär att bosättningsstiden i hemlandet räknas in i försäkringstiden. Därmed skiljer sig ersättningen för olika grupper utrikes födda, och kvalificeringsmodellen sätts ur spel. Skillnaden i total ersättning kan uppgå

till 1 700 kronor per månad. Också i sjuk- och aktivitetsersättningen finns idag en inbyggd kvalificeringsmodell. För personer som kommit som flykting eller skyddsbehövande finns en undantagsregel som innebär att bosättningstiden i hemlandet räknas in i försäkringstiden. Därmed sätts kvalificeringsmodellen ur spel även där. Moderaterna föreslår att undantaget i kvalificeringsregeln för garantipension och sjuk- och aktivitetsersättningen tas bort. Samma kvalificeringsregler ska gälla för alla.

- Moderaterna föreslår att en tydligare kvalificering införs i garantipension och sjuk- och aktivitetsersättning. Detta bedöms stärka de offentliga finanserna med 0,8 miljarder kronor 2018 och 2019 samt 0,9 miljarder kronor 2020.

Kvalificering genom arbete till full föräldrapenning och stärkt förskola

Kvinnor födda i Afrika eller Asien har i dag en sysselsättningsgrad som är 26 respektive 15 procentenheter lägre än för inrikes födda kvinnor. Många har aldrig kommit in på arbetsmarknaden eller fått sitt första jobb. Denna fattigdomsfälla kan inte accepteras. För att stärka arbetslinjen för dem som aldrig fått sitt första jobb bör kvalificering genom arbete krävas för full föräldrapenning. För de som saknar sjukpenninggrundande inkomst bör föräldrapenningen begränsas till 12 månader. Samtidigt bör förskolan utökas för dem som lever på bidrag. Med en mer generös förskola och kortare föräldrapenning bör också kraven på att göra sig anställningsbar öka genom exempelvis bredare arbetssökande eller utbildning.

- Moderaterna föreslår att föräldrapenning på grundnivå, det vill säga för den som inte har arbetsinkomst, begränsas till 365 dagar. Förslaget bedöms stärka de offentliga finanserna med cirka 0,2 miljarder kronor 2019 och 0,3 miljarder kronor 2020.

c. Ökade jobbchanser för alla

En stor och ökande andel av de som är arbetslösa i dag har svag förankring på arbetsmarknaden och svårigheter att etablera sig. Det kräver nya vägar in på arbetsmarknaden och ökade drivkrafter för företag att anställa.

Kostnaderna för att anställa en person med bristande erfarenhet eller kort utbildning i kombination med ett starkt anställningsskydd leder till att inträdande grupper har en svagare ställning än den etablerade arbetskraften. Att sänka kostnaderna för, och osäkerheten med, att anställa minskar arbetsgivarens risktagande och gör att fler vägar öppna dörren. Bättre möjligheter behövs också för att pröva om en arbetssökande fungerar på arbetsplatsen och för de specifika uppgifter som ska utföras. Moderaterna föreslår i denna motion ett brett reformprogram för att skapa ökade jobbchanser för alla.

Inträdesjobb – för fler i arbete

För att stärka integrationen och för att fler ska kunna lämna utanförskap för jobb vill vi tillsammans med Alliansen införa en ny förenklad anställning för nyanlända och unga upp till 23 år utan gymnasieexamen: inträdesjobb.

Lönen uppgår till 70 procent av rådande ingångslön i branschen, upp till ett tak om 21 000 kronor i bruttolön per månad. 30 procent av arbetstiden anses därmed gå till att lära sig arbetet eller till utbildning. Det arbetsrättsliga skyddet ska motsvara provanställning i två år, som övergår i tillsvidareanställning därefter. Anställningen får innehas i maximalt tre år. Om en person byter arbetsgivare fortsätter tiden att räknas

ned. Arbetsgivaravgiften slopas i tre år inom ramen för anställningsformen. Anställningsformen ska också kunna kombineras med nystartsjobb.

- Moderaterna satsar 554 miljoner kr 2018, 1 108 miljoner kronor 2019 och 1 663 miljoner kr 2020 på att införa inträdesjobb som en ny anställningsform.

Utvidgat RUT-avdrag för bättre integration

En av alliansregeringens mest lyckade reformer var införandet av RUT-avdraget. Tiotusentals jobb har blivit vita, och tjänster som tidigare utfördes av hushållen själva görs nu mer effektivt på den öppna marknaden.

Sedan regeringen sänkt taket i RUT-avdraget har dock möjligheterna att skapa nya jobb försämrats. Vår idé är en annan. Vi vill tillsammans med Alliansen genomföra en ny omfattande RUT-reform för att fler enkla jobb ska kunna växa fram i Sverige.

För att ta tillvara sysselsättningspotentialen i RUT-sektorn ska det nuvarande taket tredubblas till 75 000 kronor per år och person. RUT-avdraget bör också breddas till följande nya tjänster:

- Trygghets-RUT: RUT breddas till tillsyn av hem vid resa eller frånvaro.
- Tvätt-RUT: RUT breddas till att även gälla tvätt av kläder som sker utanför hemmet. Det gäller dock ej industriell tvätt.
- Flytt- och hämt-RUT: RUT breddas till flytt av bohag inom samma bostad, hämtning och lämning av återvinning, bortforsling av trädgårdsavfall samt plantering av växter i trädgård.

För att möta de äldres utökade behov av hjälp i hemmet bör det utredas om RUT-avdraget ska breddas till ett bredare hemavdrag för de över 70 år, där fler eller alla tjänster i hemmet berättigar till skattereduktion. Det finns även anledning att utreda om avdragsrätten för äldre personer över 80 år ska höjas från 50 till 60 procent.

RUT-tjänster kan i dag köpas av den som bor i bostaden där tjänsten utförs samt till tjänster i föräldrarnas bostad. För att förenkla regelverket och göra det mer likvärdigt bör möjligheten att köpa tjänster i föräldrars bostad breddas till att omfatta samtliga närstående familjemedlemmar såsom syskon och barn.

- Moderaterna satsar 730 miljoner kronor per år på att utveckla RUT-avdraget.

Förstärkta och förenklade anställningsstöd

Subventionerade anställningar är en viktig väg in för nyanlända och arbetslösa eftersom de sänker arbetsgivarnas kostnader för att anställa. Dagens subventioner fungerar för dåligt och är för krångliga och administrativt tungrodda. För att fler ska kunna få ett första jobb eller komma tillbaka i arbete vill vi ersätta befintliga stöd med ett nytt som är betydligt enklare. Förslaget innebär att åtta stöd – nystartsjobb, särskilt nystartsjobb, särskilt anställningsstöd, förstärkt särskilt anställningsstöd, instegsjobb, extratjänster, traineetjänst i välfärden och traineetjänst för bristyrken – ersätts med en samlad väg in.

Vårt förslag är betydligt enklare än både nuvarande system och de introduktionsjobb som regeringen bland annat vill ersätta de misslyckade traineejobben med.

Moderaternas förslag bygger på nystartsjobben som Alliansen införde och som är det stöd som fungerar bäst i dag. Den nya vägen in kräver ingen arbetsmarknadspolitisk bedömning utan endast att personen har varit arbetslös i minst ett år eller är nyanländ.

För att undvika rundgång mellan lönestöd och a-kassa anser Moderaterna att en anställning med lönestöd inte ska leda till att man kvalificerar sig på nytt till a-kassan. Moderaterna vill också skärpa regelverket för att motverka överutnyttjande och missbruk genom att det som huvudregel ska finnas en gräns för hur stor andel av de anställda som får ha ett lönestöd.

Antalet nystartsjobb har sjunkit med 15 procent det senaste året, bland annat på grund av ökade krav på arbetsgivare att inte bara erbjuda kollektivavtalad lön utan också kollektivavtalade villkor. Moderaterna vill återgå till de regler som gällde tidigare, nämligen att det krävs lön i nivå med kollektivavtal, men inte övriga villkor. Därmed kan fler företag använda sig av nystartsjobben, och kostnaderna blir lägre.

- Moderaterna satsar sammantaget 0,4 miljarder kronor 2018, 0,44 miljarder kronor 2019 samt 0,4 miljarder kronor 2020 på att förstärka och förenkla anställningsstöden.

Förenklade stöd för personer med funktionsnedsättning

Moderaterna föreslår även att de subventionerade anställningar som är riktade till personer med funktionsnedsättning ska förenklas och ersättas med två stöd: lönestöd för utveckling samt lönestöd för trygghet. Lönestöd för utveckling syftar till att ge möjlighet för individer att utveckla sin arbetsförmåga under maximalt två år medan lönestöd för trygghet ska vara till för personer med mer varaktiga behov av stöd. Det sistnämnda stödet bör omprövas vart fjärde år. Dessa stöd ska kunna finnas hos samtliga typer av arbetsgivare, som kompenseras utifrån nedsättningen av arbetsförmåga upp till en maximal bidragsgrundande lönekostnad.

Lägg ned Arbetsförmedlingen – inför en ny statlig matchningsfunktion

I dag vilar ett tungt ansvar på Arbetsförmedlingen när det kommer till att förbättra matchningen och integrationen, men tyvärr fungerar det inte. Arbetsförmedlingen har under lång tid uppvisat låga förtroendesiffror och alltför dåliga resultat. Myndigheten har haft lång tid på sig att försöka vända utvecklingen utan att lyckas.

Moderaterna vill att Arbetsförmedlingen läggs ned till förmån för en struktur där andra aktörer på arbetsmarknaden spelar en betydligt större roll. Vi föreslår en ny statlig myndighet som framför allt ansvarar för funktioner som myndighetsutövning, kontroll och uppföljning. Matchningen och rustningen ska i stället huvudsakligen skötas av andra aktörer. Det finns i dag många väl etablerade aktörer som skulle kunna bidra till en mer effektiv matchning, bland annat genom en ökad specialisering och upparbetade arbetsgivarkontakter. På så sätt kan tiden till jobb kortas och kompetensförsörjningen förbättras. För arbetssökande som är i behov av utbildning, till exempel många nyanlända eller för de med enbart förgymnasial utbildning, kommer även kommunerna att behöva vara delaktiga i högre grad. En central del i reformen är en tydlig uppföljning och kontroll samt ett system där den som kan uppvisa goda resultat premieras. Lågpresterande och oseriösa aktörer ska sorteras ut, och resurser fördelas så att de ger bästa möjliga effekt. Kvalitet ska vara i fokus.

Sverige måste komma ifrån en situation där människor varit inskrivna på Arbetsförmedlingen under mycket lång tid och varken får insatser eller sysselsättning som ökar möjligheten till nytt jobb. Därför bör en bortre parentes för den statliga arbetsmarknadspolitiken införas och kommunerna bör ta över huvudansvaret för

personer som varit arbetslösa under en längre tid. I nuläget bör den gränsen sättas vid arbetslöshet längre än tre år.

Fler enkla jobb

Den kraftiga ökningen av arbetskraft som saknar gymnasieutbildning i kombination med en låg efterfrågan på lågkvalificerad arbetskraft innebär att det finns ett behov av att se över möjligheten att permanent sänka anställningskostnaderna för denna grupp. På många arbetsplatser finns det i dag arbetsuppgifter som utförs av personal som egentligen är anställda för att göra annat. Det finns också arbetsuppgifter som inte utförs, trots att det sannolikt skulle öka produktiviteten. Det är angeläget att arbetsmarknadens parter öppnar upp för nya typer av anställningar som gör det möjligt att i större utsträckning än i dag anpassa anställningskostnader efter produktivitet. Från politikens håll bör sådana initiativ stödjas. Om parterna inte förmår att träffa avtal om enkla jobb kan en ny anställning – trygghetsanställning – som ger samma rättigheter som när man omfattas av kollektivavtal och fackföreningsmedlemskap inrättas.

d. Längre arbetsliv och fler arbetade timmar finansierar välfärden

Svensk välfärd bärs i dag framför allt upp av alla de kvinnor och män som arbetar inom skolan, sjukvården och omsorgen, men den bärs också upp av alla andra som arbetar och gör rätt för sig. När fler arbetar ökar möjligheten att satsa på välfärden.

Integrationen är vår största utmaning här och nu, men långsiktigt måste vi hantera det faktum att befolkningen blir allt äldre och att allt färre i arbetsför ålder måste försörja allt fler äldre. Det kräver att fler jobbar längre, men också att de som arbetar jobbar fler timmar. Exempelvis behöver andelen heltidsarbetande kvinnor öka ytterligare.

Det goda konjunkturläget innebär att efterfrågan på arbetskraft är stark, både i offentlig och privat sektor. Trots att arbetslösheten är hög upplever dock många arbetsgivare att det är svårt att hitta arbetskraft. Att matchningsproblemen på den svenska arbetsmarknaden har ökat under senare år kan delvis förklaras av att de som är arbetslösa i allt högre grad tillhör grupper som står längre ifrån arbetsmarknaden. Med ett stort antal nyanlända som behöver ta sig in på arbetsmarknaden riskerar denna obalans att förstärkas ytterligare. När matchningen fungerar allt sämre och företagen får svårare att hitta rätt kompetens hämmas både jobb- och bnp-tillväxten.

Att fler kommer i arbete bygger i huvudsak på tre delar. För det första måste utbildningsväsendet stärkas så att fler kan ta jobben, för det andra behöver fler jobb växa fram och för det tredje måste det löna sig att arbeta.

Utökat antal platser och bättre kvalitet i yrkesutbildningen för vuxna

För att fler ska kunna få rätt kompetens för de jobb som skapas behöver framför allt skolan i sin helhet bli mer kunskapsfokuserad. Samtidigt är vuxenutbildningen extra viktig för att snabbt kunna ge dem som i dag står utanför en relevant yrkesutbildning, och detta arbete behöver byggas ut – oavsett om det handlar om gymnasial eller eftergymnasial kompetens.

Moderaterna vill göra det möjligt för alla människor att skaffa sig en utbildning som motsvarar arbetsmarknadens efterfrågan för att skapa fler chanser till jobb. Både för dem som saknar en fullständig utbildning och för dem som vill byta yrke eller inriktning spelar yrkesutbildningen för vuxna en viktig roll. Moderaterna föreslår därför fler

platser och särskilda medel för ökad kvalitet så att fler ska kunna skaffa sig en relevant gymnasial yrkesutbildning.

- Moderaterna satsar 1,2 miljarder kronor 2018, 1,6 miljarder kronor 2019 och 2,1 miljarder kronor 2020 på fler platser och ökad kvalitet inom yrkesutbildningen för vuxna.

Höjd brytpunkt för statlig skatt

Det finns ett brett stöd för ett progressivt skattesystem, där den som tjänar mer betalar mer i skatt. Att breda yrkesgrupper i normala lönelägen som till exempel lärare och sjuksköterskor ska betala hälften av en löneökning i skatt är dock inte rimligt. Särskilt i en tid när det råder akut brist på utbildad personal i vården och skolan är det skadligt att avskräcka dessa yrkesgrupper från att arbeta mer. Moderaterna har därför som mål att ingen lärare eller sjuksköterska ska betala statlig skatt. Det första steget tas genom att brytpunkten för statlig skatt höjs från dagens knappa 38 000 kronor per månad till 43 000 kronor per månad.

- Moderaterna satsar 2 miljarder kronor 2018, 4 miljarder kronor 2019 och 6 miljarder kronor 2020 för att höja brytpunkten för statlig inkomstskatt.

Förstärkt och tidigarelagt jobbskatteavdrag för äldre som arbetar

De kommande åren förutses betydande pensionsavgångar både i välfärden och i privat sektor. Samtidigt finns det en stor efterfrågan på kompetenta och erfarna medarbetare. Kan fler av de som nu närmar sig pensionen förmås att arbeta längre minskar bristen på arbetskraft på kort sikt samtidigt som välfärdens finansiering stärks också på längre sikt när fler arbetar längre. För att åstadkomma detta vill Moderaterna förstärka det förhöjda jobbskatteavdraget för äldre ytterligare. En person som tjänar 20 000 kr per månad får 1 000 kr i sänkt skatt varje månad. Personer som tjänar 25 000 kronor eller mer per månad får 1 250 kr i sänkt skatt. Förändringen blir ännu större för de 64-åringar som nu får ta del av det förhöjda jobbskatteavdraget för äldre.

Tabell 7 Skattesänkning till följd av det förhöjda jobbskatteavdraget för äldre

Månadsinkomst från arbete	Skattesänkning/månad
10 000	500
15 000	750
20 000	1 000
25 000	1 250
30 000	1 250

Källa: RUT dnr 2017:1357.

Dessutom ska detta avdrag gälla redan från 64 års ålder. På så sätt kommer den ökade lönsamheten av att fortsätta att arbeta att märkas redan innan 65 då många väljer att gå i pension. Utvärderingar av det nuvarande jobbskatteavdraget för äldre visar på betydande jobbeffekter av reformen, och en förstärkning kan också förväntas ge goda effekter.

- Moderaterna satsar 2,6 miljarder kronor per år på att förstärka det förhöjda jobbskatteavdraget och att sänka gränsen för när nedsättningen ska gälla till det året personen fyller 64 år.

e. Förbättrad omställning och matchning på arbetsmarknaden

Vi lever i en tid med stora förändringar på arbetsmarknaden. Den snabba tekniska utvecklingen med digitalisering och automatisering gör att gamla kunskaper snabbt blir föråldrade. Det gör att vi måste vara beredda att lära om och lära nytt under hela arbetslivet. Dagens system där vi skaffar oss en utbildning som ska räcka till pensionen passar inte i en snabb föränderlig omvärld. Att vi lever allt längre förstärker kraven på att kunna ställa om.

Moderaterna vill skapa förutsättningar för en modern arbetsmarknad där människor kan yrkesväxla, men också att bygga på sin kompetens för att få behålla sitt jobb eller avancera och göra karriär. För att öka rörligheten och underlätta för fler att få jobb bör även det arbetsrättsliga skyddet moderniseras. Trygghet på framtidens arbetsmarknad avgörs mer och i allt högre grad av vilken kompetens du har än av hur länge du varit anställd. Med fler som vågar ställa om och byta jobb eller karriär får vi en bättre fungerande arbetsmarknad – där fler kommer till sin rätt.

Bygg och inför valfrihet i vuxenutbildningen

Både för dem som saknar en fullständig utbildning och för dem som vill byta yrke eller inriktning spelar den kommunala vuxenutbildningen en viktig roll. Det är nu av största vikt att satsningarna byggs ut i planerad takt och att det säkerställs att utbildningarnas innehåll anpassas till de behov som finns. Särskilt kan utbildningsinnehållet behöva anpassas med anledning av det stora antalet nyanlända som behöver komplettera sin yrkesutbildning för att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden.

För att möta de krav som ett globaliserat kunskapssamhälle ställer och förbättra matchningen på arbetsmarknaden måste en modern vuxenutbildning vara mer efterfrågestyrd än i dag. Individens och näringslivets utbildningsbehov förändras snabbt, och anpassningar till denna efterfrågan behöver ske. En ökad mångfald av utbildningsanordnare bidrar såväl till en kvalitetshöjande konkurrens som till en ökad utbudsbredd – både avseende innehåll och form. Det ger individen bättre möjligheter att studera mer anpassat utifrån såväl sina behov som utifrån yrkeslivet. Moderaterna vill därför att en valfrihetsreform genomförs i vuxenutbildningen där den studerande fritt ska få välja att läsa inom kommunal eller annan regi.

En nationell studie- och jobbrådgivning för ökad rörlighet

Att karriärväxla mitt i livet är ett stort beslut som kan kräva att individen får stöd för att våga ta steget och fatta ett välinformerat beslut. I dag finns emellertid få möjligheter att få rådgivning om jobb och studier för dem som har ett arbete. Även andra kan behöva ett bättre stöd för att i högre utsträckning fatta beslut om utbildningsval utifrån arbetsmarknadens behov, såsom ungdomar. För att underlätta rörligheten och matchningen på arbetsmarknaden vill Moderaterna därför införa en nationell studie- och jobbrådgivning. Det skulle kunna utformas som en digital plattform där individen kan söka både jobb och utbildning samt få information om i vilken grad olika utbildningar leder till jobb. Plattformen kan kombineras med rådgivning, till exempel via chatt eller

över telefon. Moderaterna satsar 100 miljoner kronor årligen på en nationell studie- och jobbrådgivning.

- Moderaterna satsar 100 miljoner kronor per år under åren 2018–2020 på en nationell studie- och jobbrådgivning för ökad rörlighet.

Bättre möjligheter att finansiera högre utbildning senare i livet

Om fler ska kunna känna sig trygga med att byta arbete eller bransch, även högre upp i åldrarna, behöver förutsättningarna för att finansiera studier senare i livet förbättras. För att öka möjligheterna att kombinera arbete och studier föreslår Moderaterna att fribeloppet, den inkomst man kan tjäna utan att studiemedlet minskar, höjs från dagens dryga 170 000 kronor till över 200 000 kronor per kalenderår. Vi vill också att möjligheterna till extra studieveckor för den som fyllt 40 år ska utökas från 40 veckor till 60 veckor och att åldersgränsen för studiemedel höjs till 60 år. Slutligen bör möjligheten till tillägglån för studerande över 25 år med barn höjas från 3 800 kronor till 5 000 kronor per månad.

- Moderaterna satsar 159 miljoner kronor per år för att förbättra möjligheterna att finansiera högre utbildning senare i livet.

En modern arbetsrätt

Anställningsskyddet har en viktig roll i fråga om att skydda människor från godtyckliga uppsägningar, vilket bidrar till trygghet för arbetstagaren. Samtidigt kan ett alltför strikt anställningsskydd försvåra inträdet på arbetsmarknaden. Framför allt får unga och utrikes födda svårare att få ett första jobb. För att underlätta för dessa grupper att komma in på arbetsmarknaden och få sitt första jobb vill Moderaterna förlänga tiden för provanställning från sex till tolv månader.

Många företag upplever också att turordningsreglerna i lagen om anställningsskydd utgör ett hinder för att anställa och behålla rätt kompetens. Studier av turordningsreglerna ger stöd för att rörligheten och produktiviteten minskar och att sjukskrivningarna ökar. Senare studier ger också belägg för att sysselsättningen påverkas.

För att förbättra rörligheten och matchningen på arbetsmarknaden och ge fler möjlighet att få ett arbete bör turordningsreglerna reformeras. Moderaterna förordar turordningsregler som i högre grad är baserade på kompetens. En turordning som i högre grad är baserad på kompetens gör det möjligt för arbetsgivare att behålla dem som är bäst lämpade för arbetsuppgifterna, vilket stärker företagets konkurrenskraft. Rätten till återanställning är nära kopplad till regelverket om turordning. Vid en förändring av turordningsreglerna bör därför även rätten till återanställning ses över.

f. En sjukförsäkring som stödjer återgång till arbete

Långvarig sjukfrånvaro leder till att kontakten med arbetsgemenskapen bryts och privatekonomin försämras. Utanförskapet är både ekonomiskt och socialt. Effekterna kan också vara stora i nästa generation: Barn till föräldrar som är långtidssjukskrivna tenderar att själva bli sjukskrivna i större grad än andra. För Moderaterna är det därför självklart att samhällets insatser ska inriktas på att hjälpa människor tillbaka till arbetslivet. Den som är sjuk eller skadad och inte kan arbeta ska självklart ha rätt till

ersättning, vård och rehabilitering. Men den som har eller får tillbaka sin arbetsförmåga måste alltid få stöd och hjälp att komma tillbaka i arbete.

Människor reagerar på incitament och påverkas av attityder. Detta gäller även inom sjukförsäkringen och är en central utgångspunkt i våra förslag till reformer av dagens system. Inom sjukförsäkringen finns en rad huvudaktörer. Den försäkrade, läkaren, arbetsgivaren och handläggaren på Försäkringskassan. Alla förändringar som föreslås kommer att ha påverkan på hur incitamenten hos dessa aktörer förändras. Det centrala måste därför vara att ta fram reformförslag som påverkar incitamenten på ett sådant sätt att systemet uppmuntrar samtliga aktörer att agera i enlighet med grundprincipen – att hjälpa individer tillbaka till arbetslivet.

Inrätta en särskild rehabiliteringskedja för lättare psykiska diagnoser

Psykiatriska diagnoser är sedan 2014 den vanligaste sjukskrivningsorsaken. För att motverka en utveckling mot allt fler och allt längre sjukfall i psykiska diagnoser bör stödet vid psykisk ohälsa förbättras. Den nuvarande rehabiliteringskedjan utformades då dessa diagnoser var mindre vanliga och är därför bättre anpassad för andra sjukdomstillstånd. Arbetsförmågan prövas mot andra arbetsuppgifter först vid dag 90 och mot hela arbetsmarknaden vid dag 180. Vid psykisk ohälsa är det stor risk att långvarig sjukskrivning i hemmet inte förbättrar sjukdomstillståndet, utan viss aktivitet kan ge bättre resultat. Att vänta i 90 dagar innan någon prövning görs av huruvida andra arbetsuppgifter kan utföras hos arbetsgivaren är därför inte ändamålsenligt. Det är inte heller rimligt att vänta i ett halvår innan man lyfter frågan om personen överhuvudtaget ska arbeta kvar på sin nuvarande arbetsplats.

Moderaterna föreslår därför att en särskild rehabiliteringskedja införs för vissa lättare psykiska diagnoser. Syftet är att tidigare än idag skapa förutsättningar för rehabilitering och återgång till arbete och skapa fler vägar tillbaka till jobb. För den som inte har fått en särskild rehabiliteringsplan ska prövning av arbetsförmåga mot andra arbetsuppgifter eller annan arbetsplats hos arbetsgivaren ske dag 45 i stället för dag 90, och prövning av arbetsförmåga mot hela arbetsmarknaden ska ske dag 90 i stället för dag 180. Ett särskilt omställningsspår skapas hos Arbetsförmedlingen, på sikt dess ersättare, för att erbjuda stöd till byte av arbetsplats eller arbetsgivare. Försäkringskassans insatser för denna grupp ska utföras av erfarna handläggare specialiserade på psykisk ohälsa och samarbetet med Arbetsförmedlingen, på sikt dess ersättare, ska stärkas.

- Moderaterna föreslår att en särskild rehabiliteringskedja införs för lättare psykiska diagnoser. Moderaterna satsar 100 miljoner kronor per år på Försäkringskassan och 100 miljoner kronor per år på Arbetsförmedlingen, på sikt dess ersättare, för inrättande av den nya rehabiliteringskedjan.

Stärk dagens rehabiliteringskedja med tidsgränser och regelbunden uppföljning

Forskningen visar att kontrollinsatser av olika slag, inklusive tidsgränser, minskar användningen av försäkringen, både direkt via kontrollerna i sig och indirekt via drivkrafter att inte vilja bli kontrollerad. För en långsiktigt stabil sjukfrånvaro är en borte tidsgräns också en central komponent. Genom den skickas en signal om att en sjukskrivning inte kan pågå för evigt, vilket skapar drivkrafter för alla inblandade

aktörer att agera för att hitta en lösning innan tidsgränsen nås. I dag finns två tidsgränser där kontroll och prövning av arbetsförmågan sker, vid dag 90 och dag 180. Men en bortre tidsgräns saknas.

Moderaterna anser att rehabiliteringskedjan bör förstärkas. Dels bör Försäkringskassans uppdrag om ökad kontroll kompletteras med att handläggarnas sjukskrivningsmönster ska följas upp systematiskt för att identifiera felaktiga bedömningar och eventuella utbildningsbehov. Dels bör den bortre tidsgränsen återinföras och regelbunden uppföljning ske av den försäkrades arbetsförmåga fram till denna tidsgräns.

- Moderaterna satsar 100 miljoner kronor från 2019 på Försäkringskassan för ökad uppföljning. Införandet av en bortre tidsgräns bedöms stärka de offentliga finanserna med cirka 300 miljoner kronor per år.

Skärp tillsyn, krav och sanktioner för arbetsgivare med hög sjukfrånvaro

Arbetsgivaren har en nyckelroll i arbetet med att minska sjukfrånvaron, detta gäller särskilt vid psykisk sjukdom. Det finns ett samband mellan svag psykosocial arbetsmiljö och sjukfall med psykisk diagnos. Man kan också konstatera att många av de yrken där de anställda upplever brister i den psykosociala arbetsmiljön finns inom offentlig finansierad verksamhet. Sjuksköterskor, barnmorskor, specialistsjuksköterskor, vård- och omsorgspersonal samt grundskole- och gymnasielärare är särskilt utsatta. Sammanlagt finns det över 800 000 anställda i dessa grupper. För att komma till rätta med den höga sjukfrånvaro som finns i vissa sektorer och hos vissa arbetsgivare behöver tillsynen och kontrollen öka av de arbetsgivare som inte håller nere sjuktalet. Moderaterna föreslår att Arbetsmiljöverket får i uppdrag att genomföra en särskild tillsyn av den psykosociala arbetsmiljön inom yrkesgrupper och hos arbetsgivare med särskilt hög sjukfrånvaro.

- Moderaterna satsar 100 miljoner kronor per år för att införa särskild tillsyn av den psykosociala arbetsmiljön i riskmiljöer av Arbetsmiljöverket.

Öka tillsynen av läkarnas arbete med sjukskrivningsfrågor

Läkaren har en nyckelroll i sjukskrivningsprocessen. Trots beslutsstöd kan läkaren och patienten vara oense om vad som egentligen vore bäst för patienten. För att stärka läkarna i deras sjukförsäkringsarbete bör det försäkringsmedicinska beslutsstödet utvecklas och tillsynen av läkarnas och vårdgivarnas arbete med sjukskrivningsfrågor förstärkas. Osakliga avvikelser från det försäkringsmedicinska beslutsstödet kan därmed upptäckas och utredas. Vid upprepade anmärkningar liksom vid rent fusk bör rätten till utfärdande av sjukintyg kunna dras in.

Moderaterna föreslår att Försäkringskassan i nära samarbete med Inspektionen för vård och omsorg får i uppdrag att granska läkares sjukskrivningsbeteende och även möjlighet att dra in rätten att utfärda sjukintyg vid misskötsel.

- Moderaterna satsar 100 miljoner kronor per år på Försäkringskassan för att stärka läkarnas arbete med sjukskrivningsfrågor.

Stärk drivkrafterna att komma tillbaka till arbete

Att regler och ersättningsnivåer i sjukförsäkringen påverkar sjukfrånvaron är väl känt i forskningen. Sjukförsäkringssystemet har i dag en långsam avtrappning som medför att ersättningen minskar först vid dag 365 då ersättningsnivån minskar från 80 procent till 75 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. Den första karensdagen är det enda och tydliga exemplet på en tidig tröskel in i sjukförsäkringens sjuklönedel. För att stärka incitamenten att komma tillbaka till arbete tidigare än i dag vill Moderaterna stärka drivkrafterna för att komma tillbaka till arbete genom att öka avtrappningen av sjukpenningen och införa en karensdag vid övergången från sjuklön till sjukpenning, det vill säga vid dag 15. Dagens regelverk som medger att särskilt allvarliga sjukdomstillstånd kan undantas från nedtrappningen i ersättningsnivåer ska fortsättningsvis gälla.

- Moderaterna föreslår att en ny karensdag införs vid dag 15. Den ska tillsammans med den första karensdagen utformas som ett karensavdrag. Detta bedöms stärka de offentliga finanserna med cirka 400 miljoner kronor per år.
- Moderaterna föreslår att sjukpenningen ska uppgå till 75 % av den sjukpenninggrundande inkomsten från dag 90 och 70 % av den sjukpenninggrundande inkomsten från dag 365. Detta bedöms stärka de offentliga finanserna med cirka 1,4 miljarder kronor 2018 och 2019 samt 1,4 miljarder kronor 2020.

Inför en förebyggandegaranti mot psykisk ohälsa

Utvärderingar av insatser mot psykisk ohälsa innan och efter sjukskrivning har visat att de behandlingar som sätts in innan sjukskrivning hade god effekt på patientens hälsa, medan de som sattes in efter sjukskrivningen hade begränsad effekt. Därför bör möjligheterna att arbeta förebyggande stärkas. En rimlig målsättning är att den som har ett jobb och är i behov av förebyggande insatser ska kunna påbörja dessa inom en månad. Samtidigt bör lagstiftningen skärpas vad gäller landstingens ansvar att erbjuda förebyggande insatser för att motverka ohälsa.

- Moderaterna satsar 500 miljoner kronor 2018 och därefter 500 miljoner kronor per år på förebyggande insatser inom området psykisk ohälsa. Samtidigt bör lagstiftningen skärpas vad gäller landstingens ansvar att erbjuda förebyggande insatser för att motverka ohälsa.

g. Stärkt arbetslinje i fler socialförsäkringssystem

Många delar av de svenska bidragssystemen har reformerats under de senaste åren för att öka drivkrafterna att arbeta och minska risken att människor pressas ut i utanförskap. Tack vare alliansregeringens reformer av social- och arbetslöshetsförsäkringarna har utanförskapet minskat med nästan en fjärdedel. Men mer behöver göras. Först och främst måste vi minska hindren för de som står längst ifrån arbetsmarknaden mot att få det första jobbet och se till att de som haft ett jobb kan komma tillbaka. Men det är också viktigt att vi har kontroll på socialförsäkringssystemen för att hejda stora utgiftsökningar.

Regler för aktivitetsersättning ska inte leda till utanförskap

Antalet unga med aktivitetsersättning, förtidspensionssystemet för dem mellan 19 och 30 år, har ökat med över 500 procent sedan 2003. Samtidigt har uppemot 25 procent av de som tidigare haft aktivitetsersättning en förvärvsinkomst efter 30-årsdagen. Det är en indikation om att unga förtidspensioneras i onödan. Som huvudregel bör ungdomar med förlängd skolgång omfattas av det vanliga studiestödssystemet. Förtidspension ska bara beviljas av Försäkringskassan utifrån behov.

- Moderaterna föreslår att ersättningsmodellen vid förlängd skolgång reformeras. Förslaget bedöms stärka de offentliga finanserna med cirka 43 miljoner kronor 2018, 92 miljoner kronor 2019 och 150 miljoner kronor 2020.

h. Bättre integration med fokus på jobben

Många som är födda utanför Sverige arbetar, men andelen är betydligt lägre än bland inrikes födda. Det tar lång tid för de som kommit till Sverige som asylsökande att komma i arbete och egen försörjning. Det dröjer nio år från det att uppehållstillstånd har beviljats till att hälften i denna grupp har någon form av arbete. Många fastnar i bidragsberoende. Särskilt utrikes födda kvinnor har svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Insatserna för att påskynda vägen in i arbets- och samhällsliv brister betydligt i dag. Bristande samverkan mellan de aktörer som har ansvar för nyanländas etablering, däribland Arbetsförmedlingen och kommunerna, försvårar flexibla lösningar. Ledtiderna för att bedöma och validera utländsk utbildning och arbetslivserfarenhet är för långa. Språkutbildningen är inte tillräckligt tillgänglig, och möjligheten att delta i målgruppsanpassad eller yrkesinriktad sfi varierar mellan olika län och kommuner. Trots att hälften av alla nyanlända har en utbildning som motsvarar högst grundskola är det en mycket liten andel som studerar i den kommunala vuxenutbildningen under etableringstiden.

Den första tiden i Sverige är mycket viktig för hur framtiden här kommer att se ut. Långa tider av väntan försenar etableringen och låser fast människor i passivitet. Svenskundervisning och kompetenskartläggning bör ske från första dagen i Sverige. Tidiga insatser är särskilt viktigt i dagens läge givet de långa väntetiderna. I dag tar det många månader och i vissa fall flera år innan ett slutligt beslut.

Det bör för medborgarskap i Sverige ställas krav på grundläggande kunskaper i svenska och om det svenska samhället. Därtill bör det införas en särskild integrationsbonus kopplad till medborgarskap. Integrationsbonusen ska innebära att medborgarskap kan beviljas den som har jobb och egen försörjning samt uppfyller krav på grundläggande kunskaper i svenska och om det svenska samhället tre år tidigare än vad som annars hade varit fallet.

Integrationsplikt för alla nyanlända vuxna i Sverige

För att ytterligare slå fast vikten av integration och den enskildes ansvar för detta ska alla nyanlända vuxna i Sverige omfattas av integrationsplikt. I integrationsplikten ska ingå 100 timmars samhällsorientering med samhällstest, en utbildningsplikt, ansträngningar att lära sig svenska för att beviljas uppehållstillstånd samt ökade aktivitetskrav i etableringsersättning och försörjningsstöd.

Det ska inom ramen för integrationsplikten ställas krav på ansträngningar och aktivt deltagande. För den som inte deltar bör ersättningar och bidrag sättas ned i större utsträckning än i dag och ytterst kunna dras in.

100 timmars samhällsorientering med samhällstest

Samhällsorienteringen ska tydligt befästa att integration är plikt i Sverige samt belysa vikten av svenska språket, eget arbete samt de rättigheter och skyldigheter som gäller här. Det senare innebär till exempel att alltid ta ställning för individuella fri- och rättigheter och mot kulturella eller religiösa yttringar som kränker dessa. För att uppnå detta bör regler och riktlinjer för samhällsorienteringen skärpas.

Det finns också skäl att utöka antalet timmar för att ge större möjlighet till fördjupning samt för att tydligare visa på att kunskap om Sverige är centralt för att integreras här. Samhällsorienteringen bör därför utökas från dagens minst 60 timmar till minst 100 timmar.

Alla nyanlända i Sverige ska ha genomgått samhällsorientering inom ett år från att etableringen inleddes. Uppföljningen inom samhällsorienteringen bör samtidigt öka. Det bör därför införas en examination i samhällsorientering, ett samhällstest. Om man inte klarar examinationen bör man helt eller delvis göra om samhällsorienteringen och examinationen.

- Moderaterna satsar 120 miljoner kronor årligen på en utökning av samhällsorienteringen.

Utbildningsplikt

En stor del av de nyanlända i Sverige har inte med sig en färdig grundskoleutbildning från hemlandet. Samtidigt motsvarar skolplikten i Sverige grundskoleutbildning. Det är därför rimligt att ställa liknande krav på den som kommer till Sverige. Även nyanlända vuxna som saknar grundskoleutbildning bör omfattas av en utbildningsplikt. Genom en utbildningsplikt skärps kraven på att fler ska få grundläggande och avgörande kunskaper såsom att läsa, skriva och räkna.

- Moderaterna satsar 301 miljoner kronor för 2018, 467 miljoner kronor för 2019 och 378 miljoner kronor för 2020 på införandet av en utbildningsplikt.

Ansträngningar för att lära sig svenska för att få permanent uppehållstillstånd

För att kunna få permanent uppehållstillstånd, för dem utan jobb och egen försörjning, ska det krävas att man deltagit aktivt efter bästa förmåga i etableringsinsatser, och där måste alltid undervisning i svenska ingå.

Ökade aktivitetskrav under etableringstiden samt i försörjningsstödet

Det ska vara krav på att agera för att öka sin egen anställningsbarhet. Aktivitetskraven under etableringstiden samt i försörjningsstödet bör därför skärpas. Aktivitetskravet i försörjningsstödet bör också omfatta fler. Till exempel bör det kunna tillämpas för personer som söker kompletterande försörjningsstöd till föräldraförsäkringen, ofta nyanlända kvinnor, genom krav på att delta i språkundervisning även under föräldraledigheten.

Förläng etableringsplanen för nyanlända med kort utbildningsbakgrund

Arbetsförmedlingen har idag huvudansvaret för nyanländas etablering i Sverige. Under de två åren som etableringen pågår ska nyanlända delta i svenskundervisning, samhällsinformation och i andra insatser för att komma i jobb.

I dag fungerar Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag inte som avsett, vilket är en av anledningarna till att Arbetsförmedlingen bör läggas ner. Samverkan mellan staten och kommunerna är bristfällig och behöver förbättras. De insatser som erbjuds inom ramen för etableringen är av skiftande kvalitet. För nyanlända som har kort utbildning från hemlandet är den tvååriga etableringstiden, det vill säga den tid som etableringen pågår, ofta för kort. Enbart en av tre är i studier, eller har ett jobb, tre månader efter att etableringen har avslutats och endast omkring fem procent har ett jobb utan stöd.

Moderaterna vill att etableringstiden för nyanlända i åldern 28 till 54 år med kort utbildningsbakgrund (max grundskola i nio eller tio år) förlängs från dagens två år till tre år. En förlängning innebär att staten tar ett större ansvar för individens insatser och försörjning. Detta underlättar för kommunerna.

- Moderaterna satsar 1,1 miljarder kronor 2018, 800 miljoner kronor för 2019 och 700 miljoner kronor för 2020 på en förlängning av etableringstiden.

Ge kommunerna möjlighet att ta över ansvaret för integration av nyanlända

Arbetsförmedlingen har stora brister, och de resultat som visas vad gäller nyanländas etablering i Sverige är inte tillfredsställande. De kommuner som vill bör därför kunna ta över ansvaret för integrationen för nyanlända från Arbetsförmedlingen. Staten och Arbetsförmedlingen, på sikt dess ersättare, ska ha kvar ansvaret i de kommuner som inte vill eller har möjlighet.

Enklare att starta företag för utrikes födda entreprenörer

Företagande är en väg för många utrikes födda att komma in på arbetsmarknaden. Andelen företagare bland utrikes födda, och framför allt bland dem från länder utanför Europa, är högre än bland inrikes födda. Vi vill se över hur nyanlända i ett tidigt skede kan ges introduktion och vägledning i hur man startar och driver företag. IFS och Nyföretagarcentrum är två exempel på aktörer som skulle kunna involveras i detta arbete.

- Moderaterna satsar 15 miljoner kronor årligen för att se över hur nyanlända i ett tidigt skede kan ges introduktion och vägledning i hur man startar och driver företag.

i. Ett jämställt arbetsliv

Sverige är ett av världens mest jämställda länder. Vi har föräldraförsäkring och en väl utbyggd barnomsorg som ger förutsättningar för föräldrar att ta ett stort ansvar för barn och samtidigt förvärvsarbeta. Svenska kvinnor arbetar i hög grad under småbarnsåren, och även männen är föräldralediga.

Trots det återstår mycket att göra innan samhället och arbetslivet är jämställt. Fortfarande tjänar kvinnor mindre än män och arbetar deltid i större utsträckning. Kvinnor tar fortsatt ett större ansvar för det oavlönade hushållsarbetet och är i större

utsträckning föräldralediga och sjukfrånvarande. Allt detta bidrar till ojämställdhet – i vardagen och i plånboken.

Arbete är en hörnsten i ett jämställt samhälle. Alliansregeringens reformer för att förbättra drivkrafterna för arbete och minska utanförskapet har bidragit till ökade förutsättningar för ekonomisk jämställdhet. Det har blivit mer lönsamt för alla att gå från utanförskap till arbete tack vare jobbskatteavdraget. Eftersom förbättringen relativt sett varit som störst för låg- och medelinkomsttagare har drivkrafterna för arbete stärkts mer för kvinnor än för män. Moderaterna vill fortsätta sänka skatten med tyngdpunkt på dem som har låga inkomster, inte minst för att göra det mer lönsamt för kvinnor att arbeta.

Den största jämställdhetsutmaningen är det låga arbetskraftsdeltagandet och den låga sysselsättningsgraden bland invandrade kvinnor. Här behöver betydelsen av föräldraförsäkringens utformning, tillgången till förskola, försörjningsstödet utformning men även normer och attityder ses över. För att stärka arbetslinjen för dem som aldrig fått sitt första jobb lägger Moderaterna bland annat förslag om att full föräldrapenning ska kräva kvalificering genom arbete, samtidigt som förskolan ska utökas för dem som lever på bidrag. Vi lägger också förslag om att krav ska kunna ställas på deltagande i svenskundervisning för den som har föräldrapenning med kompletterande försörjningsstöd.

Ökad jämställdhet i försörjningsstödet

Att inkomstskatten individualiserades anses vara en viktig anledning till att kvinnor arbetar i så hög utsträckning i Sverige. Det lönade sig helt enkelt bättre för kvinnorna att börja arbeta när deras inkomst inte räknades ihop med mannens. Försörjningsstödet ges dock fortfarande på familjenivå. Möjligheterna att individualisera inkomstgränserna för arbetsinkomster i försörjningsstödet bör ses över. Detta gjordes för bostadsbidragen 1997 och har visat sig öka arbetsutbudet. I dag betalas också försörjningsstödet i normalfallet ut till mannen i familjen. Detta bör ändras så att försörjningsstödet betalas ut jämlikt mellan män och kvinnor.

9 Bekämpa brott och otrygghet

Moderaterna är partiet för lag och ordning. Tryggheten behöver säkras med fler poliser och skärpta straff. Samhället ska stå på brottsoffrets sida. Den som har blivit utsatt för brott ska tas på allvar, inte mötas av att utredningen läggs ned direkt. Det ska finnas stöd, och rättvisa ska skipas.

Verkligheten är dock en annan. Sverige har en nationell polis- och trygghetskris. Våldet från kriminella blir grövre. Rättsstaten är på reträtt och kriminella gäng äger i praktiken gator och torg; antalet utsatta områden har ökat. Polismyndigheten har rapporterat att det finns runt 5 000 kriminella aktörer och 200 kriminella nätverk i de utsatta områdena runt om i landet.

Trygghetsmätningar visar också att allt fler upplever otrygghet. Till exempel är var tredje kvinna otrygg under kvällarna utomhus i sitt eget bostadsområde. Samtidigt har vi en polis som inte fungerar. Polisens utredningsresultat är det lägsta på många år. År 2016 var andelen personupplästa brott lägre än på flera decennier. När brott som drabbar människor i vardagen, så kallade mängdbrott, polisanmäls händer ofta

ingenting. Hälften av alla anmälda brott under 2016 skrevs till exempel av direkt. Detta riskerar att leda till att förtroendet för polisen och rättsväsendet urholkas ytterligare. Vårt samhällskontrakt bygger på att den som begår brott ska ta konsekvenserna och mötas av ett straff som motsvarar det allvar och det det har betytt för den drabbade och för samhället. I dag finns det en rad olika brott för vilka straffen inte fullt ut motsvarar brottets allvar.

Att upprätthålla lag och ordning är en kärnuppgift som staten inte får svika. Respekt för och tillit till rättsstaten är själva grunden för ett fungerande och demokratiskt samhälle. När detta nu utmanas är det en både farlig och oacceptabel utveckling. Sverige måste bli hårdare mot kriminaliteten. Polisen måste ges förutsättningar att ta tillbaka makten från kriminella och återupprätta förtroendet för rättsordningen. Hederliga människor ska kunna röra sig tryggt ute, kvinnor ska leva fritt och kunna ta för sig, medan kriminella ska sitta inne. Brottsoffer ska få tydligt stöd och alltid känna att samhället står på deras sida. Brott ska utredas, lagföras samt leda till tydliga och väl avvägda straff. Den som straffats ska lämna brottets bana efter avtjänat straff. Hedersrelaterat våld och förtryck ska bekämpas med full kraft. För att bryta utvecklingen krävs det också att vi jobbar på flera fronter samtidigt. Det förebyggande arbetet är långsiktigt bryta trygghetskrisen. Jobb, skola och kvalificerat socialt arbete är avgörande. Utsatta områden ska inte överges utan alla laglydiga människor har rätt till ökad trygghet. Lag och ordning ska gälla överallt.

Svensk polis behöver förstärkas. Sverige ska ha minst 5 000 fler poliser senast år 2025 och därutöver lika många fler civilanställda under samma period. Det innebär 10 000 fler anställda inom svensk polis till 2025. Vi vill också att polislönerna höjs för att göra yrket mer attraktivt och för att få fler att stanna kvar.

Det nya säkerhetspolitiska läget, som fortsätter att försämrats och bli allt mer oförutsägbart, ställer hårda krav på Sverige. Ryssland drar sig inte för att försöka flytta gränser i Europa med våld och utsätter dagligen sina grannländer för såväl militära som civila påtryckningar och provokationer. Spänningarna i Östersjöområdet ökar. Asymmetrisk krigföring, påverkansoperationer och cyberangrepp är påtagliga hot som redan i dag riktas mot Sverige. Det ökar vår sårbarhet. Det är i sådana tider som ett lands ledarskap prövas. Moderaterna ska alltid sätta omsorgen om svenska intressen i främsta rummet i försvars- och säkerhetspolitiken. Moderaterna har under de senaste åren varit pådrivande i fråga om att höja försvarets anslag, både på kort och på lång sikt, men mer behöver göras. Det svenska försvaret måste stärkas och det kräver resurser. Hela Sverige ska kunna försvaras. Sverige behöver medlemskap i Nato, något hela Alliansen nu står bakom. Att låta gamla låsningar äventyra Sverige i ett osäkert läge är inte ansvarsfullt. Sverige får inte vara en tvekande röst som kan missförstås. Valet står inte mellan att stärka Sveriges försvar eller att bli medlem i Nato. För att stärka Sveriges säkerhet på allvar måste vi göra både och. I kampen mot terrorismen får vi aldrig stå neutrala. Den som stödjer, finansierar eller begår terrorbrott hotar vårt samhälle och vår livsstil och den ska upptäckas, stoppas och straffas hårt, allra helst innan det är för sent. Sverige ska vara ett tryggt och säkert land för alla. Sverige ska ha en trygghet att lita på.

Därför föreslår Moderaterna den största satsningen på lag och ordning i Sverige på över 20 år. Trygghetskrisen ska vändas. Vi föreslår också kraftfulla satsningar för att inleda vägen till att försvarsutgifterna ska nå 2 procent av bnp.

a. En stärkt och mer effektiv polis

När otryggheten ökar, färre brott klaras upp och polisen upplevs som frånvarande måste politiken agera. Arbetet för att bryta trygghets- och poliskrisen börjar med att stärka svensk polis. Polisen måste ges förutsättningar att ta tillbaka makten från kriminella och återupprätta förtroendet för rättsordningen. Sverige ska vara ett tryggt och säkert land för alla. Lag och ordning är en kärnuppgift som staten inte får svika.

Samhällsutvecklingen och befolkningsökningen gör att det behövs fler poliser för att utreda och bekämpa brott. Bekämpandet av gängbrottsligheten, kriminella uppgörelser med exempelvis skjutvapen, andra våldsbrott, bedrägerier, stölder och terrorhot är exempel på de problem polisen står inför. Genom den största trygghetsatsningen på över 20 år vill Moderaterna säkerställa en polisverksamhet i hela Sverige som både har förmågan och kapaciteten att med kraft arbeta mot mängdbrottsligheten i samhället och den grova vålds- och gängbrottsligheten.

Polisens fokus ska mer än i dag vara på kärnuppgiften att ingripa mot, utreda och klara upp brott. Resultatuppföljningen i polisorganisationen måste förbättras genom tydliga och mätbara mål. Polisen har över tid tilldelats en rad uppgifter som har mindre att göra med det huvudsakliga uppdraget.

En viktig utgångspunkt för polisreformen var en närvarande, lokalt förankrad polis. Den målsättningen har inte nåtts. Ökad trygghet för hela befolkningen fordrar en närvarande och synlig polis. Det gäller såväl i storstäder som i mindre orter och på landsbygden.

I ett tryggt samhälle är det avgörande med en polis som är synlig och närvarande på gator och torg. Det kräver poliser som är i yttre tjänst. Parallellt med en kraftig ökning av antalet poliser vill vi också se en kraftig ökning av antalet civilanställda inom polisen.

Stärk Polismyndigheten med fler poliser och civilanställda

Fler poliser krävs för att den växande otryggheten ska kunna stoppas. Antalet poliser i Sverige är också relativt få i jämförelse med övriga EU-länder. Moderaternas långsiktiga målsättning är att antalet poliser per capita i Sverige ska ligga i nivå med genomsnittet i EU. Ett första steg är att öka antalet poliser i Sverige till minst 25 000 senast till 2025. Förstärkningen behövs såväl i städerna som i de mer glest befolkade delarna av landet. Polisen ska finnas där när vi behöver den. Av såväl kvalitets- som effektivitetsskäl finns även behov av att i ökad omfattning kunna använda civilanställd personal inom Polismyndigheten för uppgifter som i dag endast får utföras av poliser. För att säkerställa att utbildade poliser i första hand ska ha förutsättningar för att koncentrera sig på kärnuppdraget, att förebygga och utreda brott, avsätter vi stora resurser för att kunna anställa 5 000 fler civilanställda inom Polismyndigheten till år 2025.

- Moderaterna satsar 1 700 miljoner kronor år 2018, 2 500 miljoner kronor år 2019 och 3 100 miljoner kronor år 2020 som ett steg mot att minst 5 000 nya poliser och lika många civilanställda ska anställas inom Polismyndigheten till år 2025. Det innebär minst 10 000 fler polisanställda till år 2025.

Utrustningslyft för bättre arbetsmiljö och ökad säkerhet

För att ge svensk polis bättre förutsättningar att göra sitt jobb krävs det att polisen har tillgång till modern utrustning som är anpassad efter respektive tjänstgöring. Det har rapporterats om att polisen har brist på skyddsutrustning, och poliser har uttryckt att exempelvis skyddsvästar och hjälmar inte är individuellt anpassade. För att säkerställa att polisen är rätt utrustad för sina olika uppdrag samt för att förbättra arbetsmiljön och säkerheten föreslår Moderaterna ett utrustningslyft riktat till svensk polis.

Polismyndigheten ansvarar för vilken typ av utrustning de avsatta medlen ska användas till, men utrustning till poliser i yttre tjänst bör prioriteras.

- Moderaterna satsar 200 miljoner kronor år 2018 och år 2019 på ett utrustningslyft för polisen.

Utrymme för att höja polisernas löner

Polisycket måste bli mer attraktivt, och trenden att erfarna poliser slutar i förtid måste brytas. Därför avsätter Moderaterna budgetmedel som motsvarar en höjning med 3 000 kronor i månaden per polis. Exakt hur dessa medel fördelas får avgöras i sedvanliga förhandlingar mellan parterna.

- Moderaterna satsar 300 miljoner kronor år 2018, 660 miljoner kronor år 2019 och 1 100 miljoner kronor år 2020 på ökat utrymme för att höja polisernas löner.

b. Fler verktyg mot brottsligheten

Inför zonförbud för personer som stör lag och ordning

För att öka tryggheten på särskilt brottsutsatta platser vill Moderaterna införa möjligheten för polis och domstolar att besluta om zonförbud. Ett zonförbud innebär ett förbud för den som är kriminell eller har uppvisat ett särskilt otrygghetsskapande beteende att befinna sig i ett bestämt område som utgår från den plats där beteendet ägt rum, till exempel ett torg eller ett köpcentrum. Det trygghetsskapande beteendet kan ha bestått i ett straffbart agerande, såsom narkotikaförsäljning eller olaga hot, men kan även avse exempelvis ordningsstörande handlingar som inte är brottsliga. Motsvarande lagstiftning finns sedan flera år i Danmark.

Trygghetskameror i utsatta områden och förstärkt möjlighet till kameraövervakning

Moderaterna vill öka polisens möjligheter till kameraövervakning. Det måste bli enklare att få kameror på plats på särskilt brottsutsatta och strategiskt viktiga platser. Detta bör kunna ske utan tillståndsplikt och inte som i dag efter tillstånd av länsstyrelsen.

Förslaget skulle göra att vår lagstiftning blir mer lik den som gäller i Danmark, Norge och Finland. Vi vill därtill ytterligare förstärka kommunernas möjlighet till kameraövervakning. Även här bör lagstiftningen i Danmark, Finland och Norge kunna tjäna som förebild.

Under 2017 har polisen pekat ut 23 geografiska områden som särskilt utsatta och 61 områden som utsatta. Dessa områden kännetecknas bland annat av att kriminella har inverkan på lokalsamhället, av öppen narkotikaförsäljning och av låg socioekonomisk status. De boende i områdena är ofta rädda för att delta i rättsprocesser, vilket försvårar

polisens arbete. Moderaterna vill därför anslå 150 miljoner kronor till år 2020 för att de utsatta områdena ska utrustas med trygghetskameror. Syftet med satsningen är att minska otryggheten och underlätta polisens brottuppklarande arbete.

- Moderaterna satsar 50 miljoner kronor per år till år 2020 på trygghetskameror i utsatta områden.

Förstärkning av hela rättssystemet

För att fler brott ska motverkas och klaras upp behöver samtliga brottsbekämpande myndigheter inom rättssystemet stärkas. Det handlar om Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten. Det är dock inte tillräckligt. Även andra rättsvårdande myndigheter måste stärkas. Det handlar bland annat om Sveriges domstolar, Kriminalvården och Tullverket.

Åklagarmyndigheten bör ges i uppdrag att väsentligt förstärka sina insatser för att bistå polisen i den brottsutredande verksamheten. Det kan till exempel handla om att åklagare arbetar kortare eller längre tid som förundersökningsledare i polisorganisationen. Det kan också handla om att åklagare på olika sätt bistår i de brottsutredningar som leds av polis. Dessutom behöver den internationella åklagarkammaren ges utökade resurser för att utreda terrorbrott, också utanför Sveriges gränser.

När straffen skärpts och polismyndigheten tillförs stora resurser kommer även Kriminalvårdens och domstolarnas arbetsbörda att öka. Till skillnad från regeringen minskar inte Moderaterna domstolarnas anslag med 17 miljoner per år. Vårt mål är att fler brott ska utdömas, vilket kräver att domstolarnas anslag i stället höjs. Kriminalvården har i sitt budgetunderlag begärt medel för att bland annat minska isoleringen i häktet, rusta upp lokaler samt öka kraven på säkerhet inom Frivården. Moderaterna vill genomföra en rad straffskärpningar samt förändra den nuvarande mängdrabatten i syfte att höja straffet för den som begått flera brott. Vårt mål är att fler grova brott ska leda till längre fängelsestraff, vilket bättre speglar det allmänna rättsmedvetandet. Samtidigt som vi vill genomföra ett antal straffskärpningar vill vi också förbättra Kriminalvårdens arbete med återanpassning.

Tullverket upprätthåller gränsskyddet i en tid när osäkerheten och rädslan växer för ytterligare terrordåd. Parallellt med verksamhet för handel och konkurrensneutralitet inklusive kommande brexit ska Tullverket leva upp till medborgarnas förväntningar på att gränsskyddet upprätthålls för att bidra till ett tryggt samhälle. Myndigheten står nu därmed inför förändrade förutsättningar för sitt uppdrag. Den traditionella smuglingen av narkotika, vapen, alkohol och tobak fortsätter samtidigt som nya områden tillkommer såsom punktskatter, terrorism, civilt försvar och förändrade satsningar inom samverkan mot den organiserade brottsligheten. Sammantaget behöver Tullverket ytterligare resurser för att kunna utföra sitt uppdrag och upprätthålla gränsskyddet.

Ekobrottsmyndighetens arbete med att bekämpa skattefusk, ekonomisk brottslighet och finansiering av terrorism behöver stärkas. Att motverka skatteflykt och aggressiv skatteplanering är centralt inte minst för att upprätthålla respekten för rättsstaten och visa på att lagarna gäller för alla, men också för att öka skatteintäkterna. Dessutom har terrorhotet gjort att motverkandet av finansiering av terrorism har blivit en allt viktigare fråga för att bekämpa terrorism.

- Moderaterna satsar 25 miljoner kronor 2018 och 50 miljoner kronor per år 2019 och 2020 för att stärka Åklagarmyndigheten.
- Moderaterna satsar 50 miljoner kronor per år för att stärka domstolarna.
- Moderaterna satsar 75 miljoner kronor år 2018 och 200 miljoner kronor år 2019 och år 2020 för att stärka Kriminalvården.
- Moderaterna satsar 10 miljoner kronor per år för att stärka Ekobrottsmyndigheten.
- Moderaterna satsar 150 miljoner kronor år 2018 och 200 miljoner kronor år 2019 och år 2020 för att stärka Tullverket.

c. Skärpta straff för allvarliga brott

Straff ska återspegla hur allvarligt ett brott är och allvarligare brott ska bestraffas strängare än mindre allvarliga brott. Den som begår upprepade brott bör även straffas väsentligt hårdare än den som begår ett enstaka brott. Därför bör dagens mängdrabatt tas bort. Ett annat område där lagstiftningen behöver ses över är det straffrättsliga skyddet mot angrepp på blåljuspersonal. Det handlar om att skydda människor som arbetar med samhällsviktiga uppgifter, men också om att värna respekten för rättsstaten. Moderaterna har även pekat ut ett antal andra brott där straffen är för låga. Exempelvis vill vi skärpa straffen för vapenbrott och sexualbrott.

Livstids fängelse ska vara normalstraff för mord

Riksdagen antog 2014 en lagändring som syftade till att göra livstidsstraffet till normalstraff när personer döms för mord. Högsta domstolen har i ett avgörande underkänt lagändringen som därmed inte fått det genomslag som avsågs. Moderaterna anser alltså att lagens strängaste straff ska vara normalstraffet för mord. Det är angeläget att regeringen snarast återkommer till riksdagen med ett lagförslag som säkerställer att livstids fängelse blir normalstraffet för mord.

Skärpta straff för attacker mot blåljuspersonal

Attacker mot blåljuspersonal är oacceptabelt, och utvecklingen måste brytas. Moderaterna vill att hot och våld mot hälso- och sjukvårdspersonal och angrepp mot väsentliga samhällsfunktioner såsom en akutmottagning ska leda till skärpta straff. Det handlar både om att skydda personer som har samhällsviktiga, ofta livsviktiga uppgifter, men också om att skydda samhällsviktiga funktioner såsom själva akutmottagningarna. Ytterst handlar det om att värna respekten för rättsstaten. Det är angeläget att en ny och skarp lagstiftning kommer på plats så snart som möjligt.

Ta bort ungdomsrabatten

Det behövs tydliga brottsförebyggande åtgärder mot ungdomar. Samhället behöver markera både tidigt och tydligt mot ungdomsbrottslingar. Ju tidigare samhället reagerar när unga är på väg i en negativ riktning, desto större är möjligheten att bryta utvecklingen. Gränsen för vem som betraktas och behandlas som vuxen ska, precis som i andra sammanhang, gå vid 18 års ålder och inte vid 21 års ålder, som idag. Det innebär att den särbehandling som för närvarande gäller unga vuxna mellan 18 och 21 år i form av straffrabatt, så kallad ungdomsrabatt, ska tas bort helt.

Ta bort mängdrabatten

Det finns ett behov av att tydligare än idag markera allvaret i upprepad brottslighet. Återfallet utgör i sig en faktor som kraftigt ökar personens ansvar för det han eller hon har gjort. Det är en väsentlig skillnad mellan att begå ett enstaka brott och att begå brott efter brott. Moderaterna föreslår därför skärpta straff för den person som döms för flera brott i en och samma rättegång genom att dagens mängdrabatt tas bort. Vi vill se en straffskärpning som i ett typiskt fall skulle medföra att fängelsevistelsen kan öka med 60–70 procent jämfört med dagens system. Moderaterna föreslår även skärpta straff för den person som döms till brott på nytt.

d. Ett starkt försvar i en orolig omvärld

Världen är mer orolig än på länge och oförutsägbarheten ökar. Rysslands aggression mot Ukraina fortsätter, och spänningen i vårt närområde är fortsatt hög. I Mellanöstern och Nordafrika ökar radikaliserings och följs av terror i och utanför regionen. De sönderfallande staterna destabiliserar hela regionen och utgör baser för terror som även riktas mot Europa. Läget på den koreanska halvön oroar allt mer.

Den nya administrationen i Washington och effekterna av Brexit skapar osäkerhet när det gäller utvecklingen av den transatlantiska länken och säkerheten i Europa. I ett bredare perspektiv utmanas liberala värderingar som frihandel, mänskliga rättigheter och rättsstat såväl av yttre auktoritära krafter som populistiska strömningar inom våra egna samhällen.

Utöver traditionella militära hot pågår redan i dag asymmetrisk krigföring, påverkansoperationer och cyberangrepp som ökar vår sårbarhet.

De mångfasetterade utmaningar vi står inför kräver ett starkt svenskt försvar. Försvarsförmågan måste stärkas och samarbetet med andra likasinnade stater måste öka för att möta gemensamma utmaningar.

Mer resurser till försvaret

Sammantaget kräver det försämrade omvärldsläget ökade resurser på både kort och lång sikt till försvaret för att höja försvarsförmågan. Moderaterna har genom att vara en del av 2017 års försvarsuppgörelse medverkat till att Försvarsmakten får extra resurser för 2018 i linje med de äskanden som myndigheten har gjort. Vårt ansvarstagande gör att den operativa förmågan i krigsförbanden stärks och att den samlade förmågan i totalförsvaret kan säkerställas. Detta är tredje gången sedan 2015 som vi har drivit fram substantiella tillskott till försvaret, i förhandlingar som nått bred uppslutning.

På längre sikt måste det till mer betydande summor. Moderaterna bedömer att Sveriges försvarsbudget behöver byggas ut under en tioårsperiod för att närma sig två procent av bnp. På sikt är det mer än en fördubbling av vår nuvarande försvarsförmåga. Sveriges försvar är en prioriterad fråga för Moderaterna.

Resursfrågan måste dock kopplas till en diskussion om förmåga och hur vägen framåt för Sveriges försvar ska se ut. För att möta den breda hotbild Sverige står inför krävs satsningar på såväl det militära som det civila försvaret.

Att bygga ut Sveriges försvarsförmåga kommer att kräva god kostnadskontroll, spårbarhet och uppföljning för att garantera att de extra resurserna också ger effekt. Det kräver tydlig uppföljning och kontrollstationer. Försvarsmakten måste fortsätta effektivisera så att försvarsförmågan ökar.

Hela Sverige ska kunna försvaras och alla stridskrafter stärkas. Särskilt viktigt kommer försvaret av Östersjön, och framför allt Gotland, att vara. Göteborgs hamn är central för Sveriges utbyte med omvärlden, vilket också måste tydligt avspeglas i Sveriges försvars- och säkerhetspolitiska prioriteringar.

Vi ser ett antal åtgärder på kort och lång sikt som är prioriterade för att nå den försvarsförmåga som Sverige behöver givet omvärldsläget. Det handlar om en ökad numerär i Försvarsmakten där nya förband och enheter skapas. Alla stridskrafter ska stärkas och utökas. Anskaffning av såväl avancerade materielsystem som tillgången till mängdmateriel är central. Resurserna ska också säkerställa goda villkor för de som är anställda i Försvarsmakten för att de ska kunna rekrytera rätt kompetens. Totalt satsar Moderaterna 17,7 miljarder kronor 2018–2020 – 9,6 miljarder kronor mer än regeringen. Satsningarna är permanenta och ett första steg mot en försvarsbudget på två procent av bnp.

- Moderaterna satsar 2,7 miljarder kronor 2018, 6 miljarder 2019 och 9 miljarder för att stärka försvaret ytterligare.

Svensk färdplan för Natomedlemskap

Parallellt med åtgärder för att stärka vårt eget försvar måste vi även utöka våra internationella försvarssamarbeten, särskilt det med Nato. Ett svenskt medlemskap i Nato har aldrig varit så angeläget som det är i dag. I takt med att Nato tvingats lägga större tonvikt på kollektivt försvar har skillnaden mellan partnerskap och medlemskap i Nato ökat. Moderaterna vill att Sverige ska gå med i Nato och vill se en svensk färdplan för Natomedlemskap.

Alla allianspartier är nu för ett svenskt Natomedlemskap. Detta är en viktig förändring i svensk säkerhetspolitik som visar på att allt fler inser vikten av ett svenskt Natomedlemskap i en osäker omvärld.

Moderaterna anser att det är av stor vikt att dialogen kring förutsättningarna för ett svenskt och finskt medlemskap i Nato fortsätter och fördjupas. Resultatet av utredningen om Sveriges internationella samarbeten inom försvars- och säkerhetspolitiken, inklusive Nato, är en viktig pusselbit i detta. Utredningen bidrar med ökad kunskap när det gäller vad ett Natomedlemskap skulle innebära för svensk del och drar slutsatsen att Sverige är beroende av hjälp utifrån för vår säkerhet. Utredningen bör vara en viktig utgångspunkt i en angelägen och bred debatt om nästa steg i svensk säkerhetspolitik och hur ett medlemskap i Nato skulle stärka Sveriges säkerhet.

Fortsatta behov för personal- och materielförsörjning

Det svenska försvaret står inför utmaningar i framtiden när det gäller såväl personal- som materielförsörjningen. De extra resurser som Moderaterna nu föreslår innebär att det är möjligt att höja ambitionen i bägge delarna redan på kort sikt.

Försvarsmakten ska vara en attraktiv arbetsgivare. Det kräver goda villkor för anställningarna och ett bra meritvärde vid avslutad anställning, men inte minst en meningsfull vardag där fokus ligger på kärnuppgiften. Moderaterna föreslår en lång rad åtgärder för att såväl rekrytera som att behålla personal i Försvarsmakten. Det handlar bland annat om att skapa nya ekonomiska incitament, möjligheter att få viss utbildning betald och breddad rekrytering till den militära grundutbildningen.

Frivilligheten är fortsatt grunden i det svenska försvarets personalförsörjning. Den möjliggör att vi kan ha välövade och kompetenta soldater och sjömän i förband som hålls samman över tid och som kan användas såväl för försvaret av Sverige som i internationella insatser.

Det är Försvarsmaktens behov utifrån omvärldsläget som ska styra utformningen av försvarets personalförsörjning. Mot bakgrund av det försämrade omvärldsläget och utifrån de problem som funnits när det gäller rekryteringen och en hög andel avhopp anser Moderaterna att det är motiverat att återaktivera värnplikten. Införandet av ett blandsystem av frivillighet och värnplikt stärker hållbarheten i försvarets personalförsörjning.

Försvaret ska ha tillgång till modern materiel för att kunna möta en motståndare som ligger i teknologisk framkant. Detta kräver stora investeringar i försvarsmateriel i närtid och på längre sikt. I den försvarsuppgörelse som Moderaterna var en del av nyligen ingår medel till materielanskaffningar.

Med hjälp av de medel Moderaterna nu föreslår för perioden 2018–2020 vill vi dock höja ambitionen ytterligare. Vi vill bland annat tidigarelägga anskaffningen och införandet av luftvärnet med medellång räckvidd, ta beslut om anskaffning av ny luftburen sensorförmåga samt även ta beslut om att behålla ett antal Jas Gripen C/D för att dels kunna överbrygga införandet av Jas Gripen E samt på sikt utöka flygvapnets krigsorganisation. Frågan om nästa generations ytstridsfartyg är en annan viktig aspekt för att stärka den svenska förmågan.

Den materielutredning som ska presentera sin slutrapport i februari 2018 kommer att bli ett viktigt underlag för vidare diskussioner.

Totalförsvar och hybridhot

Den asymmetriska krigföringen och hybridhotens större betydelse gör att behovet av att stärka det civila försvaret och totalförsvaret ökar. En relevant krisberedskap i fredstid utgör grunden för ett fungerande totalförsvar i händelse av kris och konflikt.

Den nya krigföringen där vi inte bara står inför militära hot utan också inför risken för cyberattacker, psykologisk krigföring, ekonomiska påtryckningar, underrättelsehot och störningar i vitala flöden av till exempel elektricitet och livsmedel ställer stora krav på samhällets förmåga att klara kriser.

Arbetet med att återta totalförsvaret har inletts i och med försvarsbeslutet från 2015, men mycket återstår att göra. Viktiga satsningar på cybersäkerhet, signalspaning, underrättelseförmåga, strategisk kommunikation och Rysslandskunskap görs dock redan i budgeten för 2018 som ett resultat av försvarsuppgörelsen.

För att stärka Sveriges krisberedskap vill Moderaterna att det görs en större utvärdering av den svenska krisberedskapen och dess beslutskedjor, särskilt förmågan att hantera nationella kriser bör beaktas. Det behövs ett samlat och tydligare ansvar för att stärka it-säkerheten. Moderaterna vill därför att kriskansliet flyttas tillbaka till Statsrådsberedningen, att det inrättas ett myndighetsråd för att stärka samarbetet samt att upphandlingsrutinerna skärps upp. Genom att utveckla och stärka Hemvärnet stärks såväl krisberedskapen som totalförsvarsförmågan i kris och krig.

Fortsatta internationella insatser

Slutligen måste vikten av fortsatta internationella insatser framhållas. Genom dem skapar vi fred och säkerhet på plats, men de är även centrala för Sveriges säkerhet.

Säkerhet i samverkan med andra ska fortsatt vara en hörnsten i svensk försvars- och säkerhetspolitik. De eskalerande skeendena i vissa delar av Mellanöstern och Nordafrika visar vilken säkerhetsrisk kollapsade stater utgör för det egna närområdet, men även som bas för terrorister som utför dåd i andra delar av världen.

Det är därför viktigt att Sverige och andra länder även fortsatt har ett starkt internationellt militärt engagemang för fred, säkerhet och stabilitet. Vi måste också ha en helhetssyn på insatserna där mål rörande långsiktighet och resultat, men även effektivitet och uppföljning, är självklara delar.

e. Bekämpa terrorismen

Sverige är inte förskonat från extremism och terrorhot. Attacken på Drottninggatan i Stockholm i april 2017 var en attack på det öppna och fria samhället. Den utfördes efter ett mönster vi känner igen från bland annat Berlin, Barcelona och Nice då en ensam gärningsman körde rakt in i folkmassor i syfte att döda och såra så många oskyldiga människor som möjligt.

Säkerhetspolisen pekar i sin årsrapport på hotet från ensamagerande individer med ideologiska motiv. En sådan person kan vara återvändare från ett konfliktområde som Syrien eller Irak, eller kan ha radikaliserats utan att ha lämnat Sverige. Eftersom ensamagerande gärningspersoner har få eller inga kontakter med andra personer lämnar de färre spår för Säpo att upptäcka. Samtidigt har studier av ensamagerande visat att de oftast avslöjar sina avsikter i förväg på något sätt, till exempel genom inlägg på sociala medier. Säpos förmåga att tidigt fånga upp den här typen av personer behöver stärkas.

Även om resandet från Sverige till exempelvis områden där IS är aktiv har minskat kraftigt, pekar Säpo i sin årsrapport för 2016 på att IS har uppmanat sina anhängare att i stället utföra terrorattacker i sina hemländer. Enligt Säpo utgör våldsbejakande islamister fortfarande det största attentatshotet mot Sverige och svenska intressen. Återvändare med stridserfarenhet har förmågan att genomföra terroristattentat, även om endast ett fåtal av dem bedöms ha avsikt att begå brott i Sverige. Ungefär 140 personer har så långt återvänt till Sverige från att ha anslutit sig till IS. Säpo har även presenterat siffror som visar på att det finns ungefär 3 000 personer i extremistmiljöer i Sverige. Givet denna situation ser Säpo en betydande utmaning i att säkerställa en tillräcklig underrättelsetäckning av de som har rest till konfliktområden samtidigt som antalet våldsbejakande extremister har ökat.

Polisens förmåga att stå emot terroristangrepp på svensk mark måste vara stark. I sitt budgetunderlag till regeringen skriver Polismyndigheten bland annat: ”Det förhöjda terrorhotet innebär att polisen och Säpo tillsammans med andra samhällsaktörer behöver öka förmågan att bekämpa terrorism.”

Ökade resurser till Säpo

Sveriges förmåga att motverka terrorism måste stärkas. Utvecklingen i Europa och attacken på Drottninggatan visar att terrorhotet är reellt och att satsningar för att stärka Säpos arbete mot terrorism är nödvändigt. Moderaterna vill därför öka Säpos förmåga till informationsinhämtning och övervakning för att minska risken för att ytterligare attacker drabbar Sverige. Det är också viktigt att Säpos verktyg stärks. Säpo bör få tillgång till signalspaning parallellt med pågående förundersökning och även få möjlighet att använda sig av hemlig dataavläsning.

- Moderaterna satsar 50 miljoner kronor år 2018, 75 miljoner kronor år 2019 och 100 miljoner kronor år 2020 på att stärka Säkerhetspolisens förmåga att minska risken för nya attacker i Sverige.

Ökade resurser till FRA, Must och den nationella insatsstyrkan

FRA och den svenska underrättelsetjänsten spelar en central roll i arbetet med att bekämpa terrorismen tillsammans med Säpo. För att än bättre kunna stödja Säpos arbete samt än tydligare kunna kartlägga de hot som Sverige ställs inför bör resurserna till FRA och de delar av försvarsanslagen som går till underrättelsetjänsten öka.

Erfarenheter från terrorangrepp i Sveriges närområde, som exempelvis attentaten i Paris hösten 2015, men även i Bryssel 2016, där flera koordinerade och samordnade attacker skedde samtidigt, visar på vikten av att vid ett eventuellt attentat kunna göra insatser mot terrorister på två eller flera ställen samtidigt. För att polisens nationella insatsstyrka ska ha förmågan att hantera flera händelser ökas därför resurserna.

- Moderaterna föreslår totalt 184 miljoner kronor under perioden 2018–2020 till Försvarets radioanstalt (FRA) och Must samt 30 miljoner kronor per år på polisens nationella insatsstyrka för att stärka arbetet mot terrorism.

Åtgärder för att förebygga våldsbejakande extremism

Värderingar om att varje människa ska ha frihet att råda över sitt eget liv och rätt att forma det efter sina val är starka i vårt land. Radikalisering och våldsbejakande extremism utgör ett hot mot såväl människor som stater och ytterst mot de värderingar som vårt samhälle vilar på. Våldsbejakande extremism måste, utöver rättsväsendets insatser, mötas med förebyggande åtgärder och avhopparverksamhet. Aktiva åtgärder måste sättas in för att försöka förmå IS-återvändare, som inte kan åtalas, att lämna sitt gamla liv. De som väljer att ta steget måste mötas av en professionell avhopparverksamhet. Verksamheten kan också vända sig till personer som verkar inom den extrema islamistiska miljön, även om de inte har stridit för IS i Irak och Syrien.

Slutligen krävs mer forskning om våldsbejakande islamism, för att skapa bättre underlag för det förebyggande arbetet mot extremism och radikalisering.

Våldsbejakande islamism är en relativt ny företeelse i vårt land och utmanar grundläggande demokratiska värderingar.

- Moderaterna satsar 30 miljoner kronor per år på åtgärder för att förebygga våldsbejakande extremism.

f. Bekämpa fusk och missbruk i skatte- och bidragssystemen

I Sverige ska alla göra rätt för sig. De som utnyttjar systemen för fusk och missbruk tar sig rätten att leva på andras bekostnad. Det gäller både de som inte betalar skatt som de ska och de som tar emot bidrag som de inte har rätt till. Fusk och missbruk kan aldrig accepteras. Regeringens insatser mot skattefusk är otillräckliga och fokuserar på åtgärder som inte kommer att få någon eller mycket begränsad effekt. Det är bra att frågan om bidragsfusk har utretts, men nu krävs att utredarens förslag blir konkreta reformer för att bekämpa det utbredda fusket.

Stärk legitimiteten i skattesystemet och försvåra att pengar göms undan

Att motverka skatteflykt och aggressiv skatteplanering är centralt. Moderaterna vill stärka Skatteverkets och Ekobrottsmyndighetens arbete med att bekämpa skattefusk. Ett prioriterat uppdrag för Skatteverket är att identifiera nya länder som används för skatteflykt.

Skärp skattetilläggen för dem som fuskar med skatten

Sveriges skattesystem bygger till stor del på uppgifter som enskilda individer själva lämnar in. Skattetillägg är en administrativ avgift som påförs den som undanhåller skatt, och uppgår till 40 procent av den undanhållna inkomstskatten och 20 procent av annan undanhållen skatt. Konsekvenserna för den som väljer bort att betala skatt ska vara tydliga. Skattetillägget bör därför höjas.

- Moderaterna höjer skatte- och tulltilläggen med 450 miljoner kronor per år.

Effektivisera kontrollen av reseavdrag

Reseavdraget är viktigt för att säkerställa möjligheterna att bo och arbeta på landsbygden utan att drabbas av orimliga kostnader för arbetspendling. Flera undersökningar har dock visat att fusket med reseavdraget är mycket utbrett. Moderaterna vill att Skatteverket kraftigt effektiviserar kontrollen av reseavdragets användning genom bättre användning av ny teknik.

Inför ett gemensamt utbetalningssystem för offentliga bidrag

Nuvarande system för utbetalningar från välfärdssystemen har mycket begränsade kontrollfunktioner, eftersom systemen inte står i förbindelse med varandra. Det leder till att dubbelutbetalningar från olika system kan förekomma. Moderaterna vill att Statskontoret tar fram förslag på hur införandet av ett myndighetsgemensamt utbetalningssystem eller en myndighetsgemensam utbetalningskontroll kan upprättas.

Bredda underrättelseskyldigheten vid misstanke om bidragsfusk

Felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen uppskattades 2010 av Ekonomistyrningsverket till någonstans mellan 12,5–45,5 miljarder kronor per år. En underrättelseskyldighet vid misstanke om felaktig utbetalning till enskilda infördes 2008. Lagen omfattar dock inte socialtjänsten och inkluderar inte utbetalningar till juridiska personer. Moderaterna föreslår därför att lagen ändras för att säkerställa att fusk och missbruk som utförs av företag och organisationer fångas upp och att även socialtjänsten har möjlighet att underrätta andra myndigheter vid misstanke om felaktigheter eller brott.

Pröva administrativa sanktionsavgifter för ringa bidragsbrott

Införandet av bidragsbrottslagen har lett till en ökad belastning på rättsväsendet. Ett system där myndigheterna kan ta ut en administrativ sanktionsavgift för ringa brott skulle avlasta rättsväsendet och även ha en preventiv effekt. Moderaterna vill utreda förutsättningarna och formerna för att införa administrativa sanktionsavgifter för ringa bidragsbrott.

10 Välfärd

Moderaterna ska vara den främsta garanten för en trygg och gemensam välfärd. Varje barn har rätt till en skola som ger en bra start i livet. Tillgängligheten till vården ska vara god och den som behöver stöd för att klara vardagen ska få det. Sveriges sammanhållning bygger på att grundläggande samhällsfunktioner fungerar. När samhället inte svarar upp mot medborgares rättmätiga krav skapas oro och missnöje som riskerar att skada förtroendet för samhället. Det är därför viktigt att upprätthålla god kvalitet i välfärden även när samhället utsätts för svåra prövningar. Det kommer att krävas tuffa prioriteringar för att värna välfärdens kärna. Men allra viktigast för att säkerställa välfärdens kvalitet är att bekämpa utanförskapet. För varje krona som går till bidrag till någon som kan jobba är en krona som i stället kunde ha gått till mer undervisning i skolan, kortare vårdköer, ökad trygghet och bättre välfärd.

Migrationskrisen 2015 har skapat ett stort tryck på stora delar av det svenska samhället, och effekterna kommer att påverka Sverige under lång tid framöver. Det handlar bland annat om bostadsbrist, otrygghet, värderingskonflikter och risk för ökat utanförskap. Dessutom får det stora antalet nyanlända omfattande konsekvenser för den svenska välfärden. Samtidigt som befolkningen ökar kraftigt på grund av invandring så blir vi allt äldre. Det är positivt att allt fler människor lever längre och friskare liv i Sverige, men även det innebär att trycket på svensk välfärd ökar. På många håll runt om i landet måste nu välfärdens kapacitet öka. Det innebär att det måste byggas fler förskolor och skolor, fler vårdcentraler, fler sociala boenden och nya boenden inom äldreomsorgen. Det kräver också att fler lärare, sjuksköterskor och socialsekreterare utbildas, rekryteras och väljer att stanna i sitt yrke. Det kräver att deras arbete lönar sig bättre. Dessutom måste vi bli bättre på att tillvarata de kompetenser som många nyanlända bär med sig. Den svenska välfärden står inför dubbla utmaningar. Den ska både klara att möta de långsiktiga utmaningarna som en förändrad demografi, på grund av migration och ett ökat antal äldre kräver, samtidigt som de brister och problem som finns i exempelvis skolan och sjukvården kräver omedelbara åtgärder.

Svensk skola ger inte tillräckliga kunskaper. Varje år ökar andelen elever som inte når gymnasiebehörighet, och introduktionsprogrammet är den inriktning med flest antal elever på gymnasiet. I många klassrum är det stökigt och det tar tid från undervisning och skolarbete. I flera utsatta områden väljer skickliga lärare att lämna sin arbetsplats för att söka sig till andra skolor eller till andra yrken. När svensk skola brister får det genomslag i hela samhället. Färre elever blir riktigt duktiga inom naturvetenskap. Det innebär färre ingenjörer och på sikt att färre företag väljer att bedriva forskning i Sverige. Det riskerar att försvaga svensk konkurrenskraft och därmed leda till färre svenska jobb.

Sverige har bland Europas längsta väntetider i vården, och dessutom ökar köerna kraftigt. Svenska sjukhus har lägst förmåga i Norden när det gäller att leverera vård med befintliga resurser. Att den nära vården inte är tillräckligt utbyggd är också en orsak till vårdens köer då fler i stället söker sig till sjukhusens akutmottagningar. Det skapar ett tryck på sjukhusen att koncentrera resurserna till de mest akuta fallen och då ökar köerna inom specialistsjukvården.

Svensk socialtjänst står under hårt tryck. Trots att det utbildas tillräckligt med socionomer varje år uppger åtta av tio kommuner att de har svårt att rekrytera och behålla socialsekreterare. Det innebär att de svåraste fallen inte alltid handläggs av de med mest kompetens och erfarenhet. Det riskerar att försämra rättssäkerheten och att

fler inte får det stöd och den hjälp de behöver. Värst drabbas barn och unga i utsatta situationer.

Äldreomsorgen ska säkerställa äldres rätt till ett värdigt liv. Ålderdom innebär inte att initiativ och egen handlingsförmåga försvinner, men ibland behövs hjälp med vardagssysslor. Hemtjänsten ska fylla det behovet utan att skapa onödigt otrygghet på grund av bristande personalkontinuitet. När behoven av hjälp blir ännu större finns det olika former av boenden. Det underlättar livet, men det skapar nya begränsningar. Möjligheten att själv få välja mat är begränsad och ibland får du inte bo med den du älskar. Behovet av sjukvård ökar också med åldern, och för multisjuka äldre innebär det ofta fler besök på akuten. Det ökar inte bara stressen utan även risken att hälsan försämras ytterligare. Mycket är bra med svensk välfärd, men det finns också stora problem.

Med en ökande och åldrande befolkning kommer hård prövning. Då är huvuduppdraget att säkerställa att grundläggande samhällsfunktioner fungerar. Välfärdens främsta utmaning är inte att en del skolor eller vårdcentraler lyckas bättre än andra utan att det finns de som inte är tillräckligt bra. Vi ska inte utjämna skillnader utan lyfta alla verksamheter.

Moderaternas övergripande mål för svensk välfärd till 2025 är:

1. Sverige ska vara bland världens tio bästa länder i kunskapsmätningen Pisa.
2. Köerna i svensk sjukvård ska halveras.
3. Alla patienter ska ha en fast vårdkontakt.
4. En ny samlad och nära vård för äldre multisjuka ska vara införd.
5. Socialsekreterares arbetsmiljö ska vara säker, och straffen för våld och hot som riktas mot dem på grund av deras arbetsuppgifter ska skärpas.

Kommuner och landsting står inför betydande utmaningar under kommande år. Behovet av bostäder, skolor, vård och omsorg ökar samtidigt som antalet skattebetalare inte följer med. Kommunernas ekonomi kommer befinna sig under betydande press under kommande år. Moderaterna föreslår därför en satsning för att stärka kommunerna gällande integrationsinsatser, skola, socialtjänst, välfärd och bostäder.

- Moderaterna satsar 13 miljarder kronor till kommunerna under 2018–2020 i generella statsbidrag.

Mer kunskap i skolan för ett växande Sverige

a. Fortsatta utmaningar för skolan

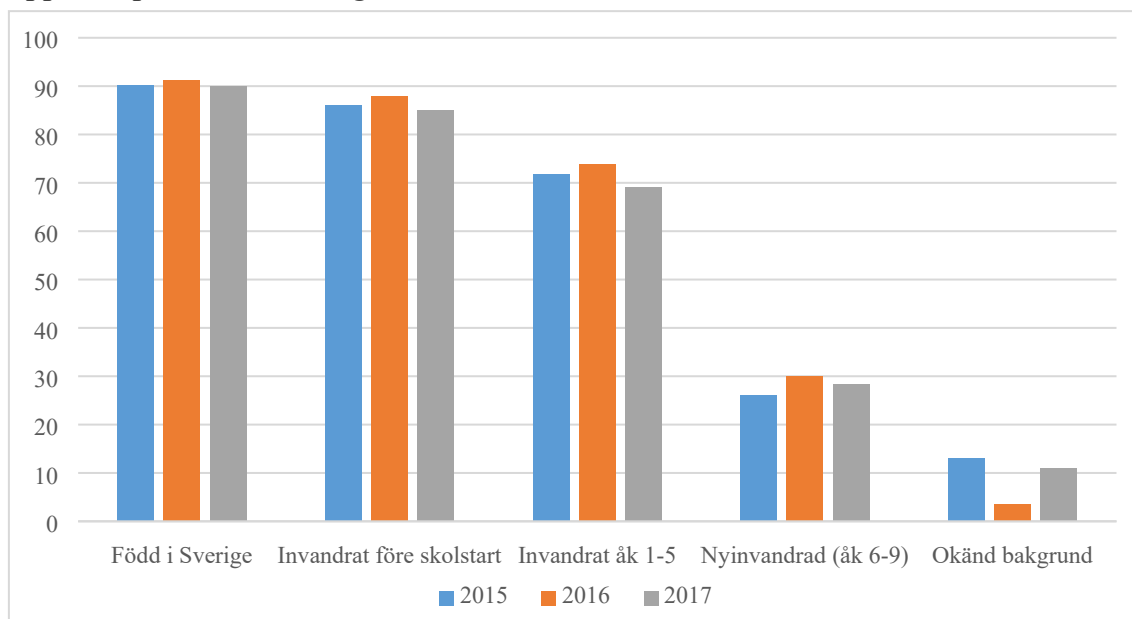
Alla ska ha rätt till en bra skola, och det är oacceptabelt att det finns skolor som brister. Barn och ungas möjligheter ska aldrig begränsas av varifrån de kommer eller var de bor. Idag finns det skolor där inte ens hälften av eleverna klarar kunskapskraven, vilket i sin tur riskerar att leda till utanförskap. Det är oacceptabelt. Därför behöver vi mer kunskap i skolan och nolltolerans mot dåliga skolor.

Svensk skola står inför stora reformbehov. Resultaten har sjunkit under de senaste 20 åren. Trots att ett antal betydande reformer har genomförts för att vända utvecklingen visar PISA-proven att svenska elever generellt presterat allt sämre, och under OECD-snittet inom läsförståelse, matematik och naturvetenskap även om resultaten stärktes

något i PISA 2015. Ska Sverige klara av att konkurrera med kunskap behöver resultaten i skolan förbättras.

Samtidigt innebär migrationskrisen att svensk skola är under hård press. Under 2015 och 2016 sökte över 80 000 barn asyl i Sverige. Dessa barn behöver ges en god utbildning och lära sig svenska. Det underlättar både integrationen och ett framtida inträde på arbetsmarknaden.

Figur 8 Andel (%) elever som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram, uppdelat på elevernas bakgrund, vårterminen 2015, 2016 och 2017

Källa: Skolverket.

b. Nolltolerans mot dåliga skolor

Moderaterna vill införa nolltolerans mot skolor som inte ger tillräckliga kunskaper. Det innebär ett stärkt statligt ansvar för dåligt fungerande skolor där staten kan besluta om att ta över driften eller lägga ned en skola – oavsett huvudman. Skolinspektionens granskningar ska ligga till grund för ett kunskapskontrakt där skolan tillsammans med Skolverket får hjälp att åtgärda bristerna. Skärpta insatser för skolor med fallande kunskapsresultat.

I de fall skolan inte lyckas genomföra de åtgärder som krävs behövs ett utökat statligt ansvar. Moderaterna vill därför att skolor som trots hjälp inte lyckas lyfta resultaten övergår till statligt huvudmannaskap under en övergångsperiod. Det gäller oavsett huvudman. Vid behov läggs skolan ner. Det innebär att Skolverket får en ny enhet som är ansvarig för temporär drift av skolor som tidigare omfattats av åtgärder i ett kunskapskontrakt, men inte lyckats förbättra resultaten. Det ska inte heller vara möjligt för ägare till friskolor som tecknar kunskapskontrakt eller ställs under statlig tvångsförvaltning att göra vinstuttag.

- För åtgärder kopplade till införandet av framförallt obligatoriska kunskapskontrakt och statligt huvudmannaskap av svagpresterande skolor satsar Moderaterna 1,2 miljarder kronor 2018, 3,25 miljarder kronor 2019 och 4,5 miljarder kronor 2020.

Inför ett aktivt skolval

Elever som själva inte väljer skola blir placerade i en skola i enlighet med närhetsprincipen. De som inte känner till det fria skolvalet ställs aldrig inför möjligheten att själva få välja. Moderaterna värnar det fria skolvalet och möjligheten att välja mellan olika skolor. För att säkerställa att alla elever ges möjlighet att använda denna rättighet vill Moderaterna att ett aktivt skolval införs i samtliga av Sveriges kommuner.

Information om skolvalet på fler språk än svenska

Moderaterna vill att kommuner ska erbjuda information om skolvalet på flera språk än svenska för att kunna möta alla familjer. Samtidigt bör socialt utsatta familjer också få information om andra delar som rör barnens utbildning, exempelvis var de kan få hjälp med läxläsning.

Inför ett gemensamt kösystem

Ett kommunalt huvudmannaskap innebär att varje kommun har en egen modell för hur deras kösystem till skolan utformas. Vi vill på sikt se att ett enhetligt kösystem tillämpas i varje kommun och där samtliga av kommunens kommunala skolor och friskolor ingår. Det året som ett barn fyller sex år ska en skolvalsperiod infalla under våren inför den följande höstens skolstart. Införandet av gemensamma kösystem måste ske med krav på transparens och garanterad rättssäkerhet för såväl skolhuvudmän som elever.

c. Fler ska kunna lära sig mer i den svenska skolan

En timme mer undervisningstid per dag

Jämfört med andra länder missar en svensk elev nästan ett helt år i undervisningstid under grundskoleåren. Snittet för undervisningstid inom OECD när det gäller den obligatoriska delen av skolan är 7 570 timmar medan svenska elever bara får 6 785 timmar.

Internationella studier visar att utökad undervisningstid leder till bättre kunskapsresultat för både flickor och pojkar och oavsett socioekonomisk bakgrund eller var man är född.

Moderaterna vill utöka den generella undervisningstiden med en timme per dag. Utbyggnaden bör ske i steg och i den takt som ekonomin tillåter. Som ett första steg vill Moderaterna utöka skoldagarna med en timme per dag i lågstadiet. Internationell forskning visar att tidiga insatser har störst effekt, och därför bör utökningen av undervisningstiden börja i så tidiga år som möjligt.

- Moderaterna satsar 225 miljoner kronor 2018, 900 miljoner 2019 och 1,35 miljarder kronor 2020 som ett led i att Sveriges elever ska få en timme mer undervisningstid per dag.

Mer matematik i högstadiet

Svenska elevers matematikresultat i PISA-testet har trendmässigt försämrats sedan undersökningen genomfördes för första gången år 2000. För att stärka svenska elevers matematikkunskaper behöver matematikundervisningen förstärkas. Moderaterna vill

utöka undervisningen med en timme matematik i veckan på högstadiet under kommande år.

- Moderaterna satsar 245 miljoner kronor 2018 och 490 miljoner kronor per år från 2019 för att införa en extra timme matematik i veckan på högstadiet.

Lovskola och läxhjälp till de som riskerar att halka efter

För elever i högstadiet kan extra undervisningstid eller läxhjälp vara avgörande för att komma ikapp studierna i något eller några ämnen. Moderaterna vill förstärka satsningen på lovskola och införa en skyldighet för kommunerna att arrangera fyra veckors obligatorisk lovskola från årskurs sex för alla som riskerar att halka efter. För nyanlända elever bör en försöksverksamhet startas som kombinerar lovskola med sommarkollo. Läxhjälp bör bli obligatorisk genom att införa en skyldighet för kommuner och fristående huvudmän att erbjuda läxhjälp till alla elever från årskurs fyra till nio.

- Moderaterna satsar 290 miljoner kronor per år på obligatorisk sommarskola från årskurs sex till årskurs nio för alla som riskerar att halka efter.

Prioriterad timplan för nyanlända

För nyanlända elever i tonåren blir den totala skolgången ofta för kort för att de ska hinna uppnå målen i grundskolans alla sjutton ämnen. Rektor ska därför ges långtgående befogenheter att för dessa elever prioritera om i timplanen så att målen i första hand nås i de viktigaste basämnena.

Förlängd skolplikt

Det finns i dag skolor där mer än hälften av eleverna inte når gymnasiebehörighet. Gymnasieskolans introduktionsprogram, ett program för elever som saknar gymnasiebehörighet, är det snabbast växande gymnasieprogrammet. Det är en ohållbar utveckling. Grundskolan ska garantera att elever har tillräckliga kunskaper för att klara gymnasieskolan. Därför vill Moderaterna att lärare ska få större möjligheter att låta elever gå om en årskurs för att nå årskursens kunskapsmål. Vi vill även förlänga skolplikten i grundskolan till 18 års ålder. Elever som inte uppnår gymnasiebehörighet efter årskurs nio ska kunna fortsätta inom grundskolan för att nå gymnasiebehörighet upp till 18 års ålder, men de ska också ha möjlighet att istället gå vidare till en yrkesskola som har en tydligare yrkesinriktning.

d. Fler och skickligare lärare

Enligt Skolverket riskerar det att saknas 70 000 lärare fram till 2025. Om man räknar med den stora invandringen på senare år riskerar det att saknas 6 500 lärare till. En löneutveckling som inte hunnit med den i det övriga samhället, en sjunkande status för yrket och bristfällig kvalitet i utbildningen har lett till ett gradvis sjunkande antal sökande till lärarutbildningen.

Högre lön för skickliga lärare

Skickliga lärare ska ha bra betalt, och Sveriges lärare ska känna sig trygga med att de riktade lönehöjningar som görs i dag ska fortsätta att gälla. För att göra läraryrket mer

attraktivt behövs även möjligheter att göra karriär och utvecklas i yrket. Moderaterna vill att den införda höjningen av lärarlönerna med tre miljarder kronor ska ligga kvar, samtidigt som vi vill bygga ut karriärtjänstsystemet och utöka satsningen på fler förstelärare i utanförskapsområden.

- Moderaterna satsar 186 miljoner kronor 2018, 316 miljoner kronor 2019 och 496 miljoner kronor 2020 på en utbyggnad av antalet karriärtjänster.
- Moderaterna satsar 26 miljoner kronor 2018, 36 miljoner kronor 2019 och 44 miljoner kronor på en fördubbling av satsningen på karriärtjänster i utanförskapsområden.

Stärk lärarutbildningen och utöka undervisningstiden

En nyckel till att få fler skickliga lärare är att höja kvaliteten på lärarutbildningen. Vi vill modernisera lärarutbildningen för att öka lärarkompetensen ytterligare. Därför bör Universitetskanslersämbetet (UKÄ) få i uppdrag att utreda hur specialpedagogik och svenska som andraspråk kan ingå som obligatoriska delar av utbildningen. Kvaliteten på lärarutbildningen bör höjas genom att införa lämplighetstest eller antagningsprov.

Över tid har den lärarledda undervisningstiden på lärarutbildningen minskat. För 40 år sedan hade lärarstudenterna i snitt 24 timmar lärarledd undervisningstid per vecka. I dag är den genomsnittliga undervisningstiden åtta timmar i veckan. Det är inte tillräckligt. Moderaterna avser att utöka lärarstudenternas undervisningstid och därigenom höja utbildningens kvalitet.

Inom ramen för Moderaternas satsning på kvalitet i högskolan på 400 miljoner kronor om året ska den lärarledda utbildningstiden på lärarutbildningen öka.

Kunskapslyft i fler ämnen

Matematiklyftet, en fortbildning i didaktik för lärare som undervisar i matematik, har utvärderats med goda resultat. Men liknande kunskapslyft behövs också inom andra områden. Moderaterna vill därför ge Skolverket i uppdrag att utforma en plan för hur alla ämnen ska kunna utvecklas likt Matematiklyftet. Skolverket bör också utreda och tydliggöra ansvarsfördelningen mellan stat och kommun.

Kompetensutveckling för lärare och skolledare

Att vara lärare i dag kräver att man ständigt vidareutvecklar sin kompetens och fyller sin kunskapsbank. Kunskap är i många avseenden en färskvara, och det gäller inte minst kunskapen om att lära ut. Vi vill därför att Skolverket får ett nytt uppdrag att se över hur alla skolhuvudmän kan åläggas krav på att ge alla lärare en individuell kompetensutvecklingsplan för att garantera regelbunden fortbildning. På sikt är det rimligt med ett krav på regelbunden fortbildning för bibehållen lärarlegitimation och att ett professionsutvecklingsprogram med nationella mål tas fram för att garantera alla lärares och skolledares fortbildning.

Skärpta befogenheter i klassrummet

Anmälningar om hot och våld mot lärare har ökat under senare tid. I en undersökning från Lärarnas Riksförbund uppger en fjärdedel av lärarna att de utsatts för hot, våld, sexuella trakasserier eller kränkningar inom sin yrkesutövning. Nästan fyra av tio lärare

har dessutom blivit hotade att bli anmälda av elever eller föräldrar. Det resulterar i att lärare drar sig för att tillrättavisa elever eller ingripa vid bråk av rädsla för att bli anmälda. Ett gemensamt vuxenansvar från både skola och föräldrar krävs för att få ordning på stökiga skolor och garantera en trygg arbetsplats för både lärare och elever. Moderaterna vill därför se över de bestämmelser i skollagen som rör trygghet och studiero i syfte att tydliggöra och stärka lärares rätt att ingripa vid en ordningssituation.

e. En mer tillgänglig förskola

Förskolan har stor betydelse för barns chanser att lyckas senare i livet, och en viktig utgångspunkt är därför att förskolan ska vara mer än bara barnomsorg. Dagens förskola bör ha höga ambitioner för att ge barnen pedagogisk utveckling och en bra kunskapsmässig grund att stå på inför skolstarten.

Kvaliteten i den svenska förskolan är överlag god, men liksom i grundskolan finns skillnader i likvärdighet också i förskolan. Skillnaderna märks i antalet behöriga förskollärare men också i hur huvudmännen väljer att fortbilda förskollärarna och vilka karriärmöjligheter som finns.

Skolstart från sex års ålder

För att stärka skolans kunskapsfokus vill Moderaterna på sikt införa en tioårig grundskola, där förskoleklassen blir den nya årskurs ett. Där ingår också fortbildning av befintliga förskollärare så att de ska bli behöriga att undervisa i den nya grundskolan. Riksdagen har fattat beslut om att regeringen bör återkomma med ett sådant förslag.

Kunskapsmål från dag ett

Förskolans nya läroplan tog steg för att ge förskolan ett större fokus på lärande och ett minskat fokus på barnpassning. Forskningen visar exempelvis att barn som vistats på förskola har en bättre utveckling än barn som enbart får omsorg i hemmet. För att stärka förskolan ytterligare bör den omfattas av mätbara kunskapsmål.

Fler karriärvägar för förskollärare och bättre skolledare

Skolverket bör se över möjligheterna att inrätta förstelärare i förskolan. Vi vill även att Skolverket ges i uppdrag att titta på hur befattningsutbildningen ska kunna bli obligatorisk för skolledare i förskolan, precis som för skolledare i grund- och gymnasieskolan.

Under de senaste åren har söktrycket till förskollärarytbildningen ökat. Alliansregeringen byggde ut utbildningsplatserna till förskollärarytbildningen. Samtidigt som vi fortsätter bygga ut förskollärarytbildningen bör vi säkerställa att utbyggnaden inte sker på bekostnad av utbildningens kvalitet. Även fortbildningen av befintliga förskollärare bör ses över. Vi vill också utreda hur vi kan förbättra implementeringen av förskolans läroplan för att stärka likvärdigheten i förskolan.

Bättre övergång från förskola till förskoleklass

En del i att förstärka den sammanhållna skolan är en mer likvärdig överlämning från förskola till förskoleklass. Det behöver ses över hur vi kan säkerställa att alla förskolor

lämnar över kunskaper om barnens utveckling genom en kvalificerad överlämning mellan förskolan och förskoleklassen.

f. En gymnasieskola för jobben och den högre utbildningen

Grundskolan ska förbereda för gymnasiestudier. Den som inte har gymnasiebehörighet ska inte påbörja gymnasiet. Därför är det olyckligt att det snabbast växande programmet på gymnasiet i dag är introduktionsprogrammet. Gymnasiet måste renodlas, kraven höjas och undervisningstiden öka. Samtidigt ska de som inte har behörighet för gymnasiet få en utbildning som leder till arbete.

En ny yrkesskola

Det behövs fler studievägar som snabbare leder till arbete, både för nyanlända elever och elever som gått hela den svenska grundskolan men inte når gymnasiebehörighet. Därför ska en ny yrkesskola inrättas.

Yrkesskolan ska, beroende på elevens förkunskaper, omfatta ett, två eller tre år. Utbildningen kan till exempel kombinera yrkesutbildning med språkstudier. Yrkesskolan ska utformas i nära samverkan med olika branscher och innehålla omfattande arbetsplatsförlagt lärande. Yrkesskolan ska verka som en snabb väg in på arbetsmarknaden men också ge möjligheter att läsa in den behörighet som krävs för gymnasiestudier.

Moderaterna föreslår även att skolplikten i grundskolan ska förlängas till 18 års ålder för samtliga elever som inte uppnått gymnasiebehörighet. Dessutom ska kunskapskraven för att bli antagen till gymnasiet höjas. Samlat innebär detta att de som påbörjar gymnasiet har förutsättningar att avsluta det. De som hellre vill påbörja en utbildning på yrkesskolan ska ha möjlighet att göra det från och med att de har avslutat årkurs nio. På yrkesskolan finns möjlighet att läsa in gymnasiebehörighet. Detta innebär att gymnasiets introduktionsprogram successivt avskaffas.

Yrkesskolan ska också vara ett alternativ för nyanlända unga vuxna som endast har förgymnasial utbildning. I juli 2017 var drygt 30 000 ungdomar i åldern 20–29 år inskrivna i Arbetsförmedlingens etableringsprogram. Av dessa har 49 procent endast förgymnasial utbildning. Under kommande år beräknas antalet unga nyanlända med uppehållstillstånd i åldern 18–29 år som bosätter sig i kommunerna att öka. Deras utbildningsbakgrund kommer sannolikt inte att skilja sig nämnvärt mot de som i dag befinner sig i etableringen.

- Moderaterna satsar 300 miljoner kronor år 2019 för utvecklandet av en ny yrkesskola för ungdomar och unga vuxna med förgymnasial utbildning.

En trygg välfärd och bättre sammanhållning

En trygg gemensam välfärd skapar vi genom att föra en konsekvent arbetslinje. Varje krona som används till bidrag istället för arbete är en krona som inte kan användas till välfärden. Fler i arbete skapar bäst förutsättningar för en trygg välfärd och bättre sammanhållning.

De största utmaningarna inom hälso- och sjukvården handlar om snabbt växande vårdköer. Idag står över 100 000 människor i Sverige i vårdköer. Det är oacceptabelt.

För varje extra dag som en människa tvingas att vänta på sin operation i vårdkön förlängs tiden innan man är återställd och kan vara tillbaka i arbetslivet igen. Patienten och patientsäkerheten ska alltid sättas allra främst.

g. En hälso- och sjukvård av hög kvalitet i rätt tid

Svensk vård och omsorg uppvisar goda resultat. Den håller mycket hög medicinsk kvalitet betraktat ur ett internationellt perspektiv. Samtidigt finns fortfarande brister. Långa väntetider och otillräcklig tillgänglighet är ett växande problem i delar av vården. Fördelningen av resurser mellan dem som har större och dem som har mindre behov fungerar inte tillfredsställande. Brist på kompetens i vissa vårddyrken, till exempel sjuksköterskor, är vanligt i stora delar av landet. Vården är fortfarande inte jämlik. Det finns oacceptabla skillnader gällande såväl kvalitet och kontinuitet som väntetider.

Trots att väntetiderna sjunkit betydligt i den svenska vården finns det fortfarande stora, och ibland livsavgörande, skillnader inom landet. Väntetiderna för lungcancer är ett exempel där stora variationer kan vara skillnad mellan liv och död. Byråkrati och administration, kommun- eller landstingsgränser ska inte få hindra den enskilde att få vård av hög kvalitet i rätt tid.

När nuvarande regering övertog makten hade vårdköerna halverats. Nu har vårdköerna fördubblats. Det är oroande att regeringen inte verkar ta dessa utmaningar om väntetider, tillgänglighet och kvalitet på tillräckligt stort allvar.

Regeringen har tillsammans med Vänsterpartiet avskaffat kömiljarden och omvandlat den till ett generellt statsstöd till landsting och regioner utan några krav på prestation eller minskning av väntetiderna. Det riskerar att leda till att landsting och regioner omprioriterar sina egna resurser och att stödet därmed har mycket små effekter på vårdens kvalitet och tillgänglighet.

Moderaterna står för en annan politik. Vi sätter patienten och patientsäkerheten allra främst. Vår viktigaste prioritering är att skyndsamt halvera vårdköerna för att därefter minska ned dem till ett minimum. Kvalitet, tillgänglighet, valfrihet och trygghet i hälso- och sjukvården är ledorden för de förslag som presenteras i budgetmotionen.

Korta patienternas väntetider – vårdgaranti med återinförd kömiljard

Hälso- och sjukvården i Sverige ska ges till patienten i rätt tid, på rätt plats och hålla hög kvalitet. Vården ska vara likvärdig för alla patienter oavsett var i landet man bor. Patienten och patientsäkerheten ska sättas allra främst. Vården ska fungera och vårdköer ska i ett första steg halveras. Den samlade nära vården och primärvården ska stärkas för att kunna öka tillgängligheten och minska väntetiderna. Därför behövs en mer utvecklad kömiljard. Den ska vara mer heltäckande och samordnande. Det är centralt att möjliggöra sammanhållna vårdkedjor utifrån patientkvalitet, kontinuitet och resurseffektivitet.

En prestationsbunden vårdgaranti vidareutvecklas med tydligt fokus på att korta vårdköer och öka samordning och tillgänglighet i hälso- och sjukvården. Därtill ska finansieringen av vårdgarantin i form av tillgänglighets- och samordningsmiljarder öka huvudmännens förutsättningar och drivkrafter att skapa mer sammanhållna vårdkedjor. Därmed ökar vårdgivarnas helhetsansvar för patienten i vården, vårdgarantin stärks och väntetiderna för barn och unga i psykiatrin kortas.

Vårdgarantin ska vara bredare än tidigare och även innehålla exempelvis röntgen och laborietester. Den ska innehålla snävare och ambitiösare tidsgränser gällande vårdgarantin. Den ska vara professionsneutral och inriktas mot att alla patienter har rätt att få kontakt med primärvården samma dag och att en medicinsk bedömning genomförs inom tre dagar i primärvården/den nära vården.

Det ska fastställas en bortre tidsgräns, och utformningen av det prestationsbundna statsbidraget ska underlätta den uppföljning och analys som ska utföras. Uppdraget att följa upp, utvärdera, analysera, och redovisa efterlevnaden av vårdgarantin bör ges till en eller flera statliga myndigheter.

- Moderaterna satsar 3 miljarder kronor per år på mer utvecklad heltäckande prestationsbunden vårdgaranti i form av tillgänglighets- och samordningsmiljarder.

Stärk patientsäkerheten – koncentrera högspecialiserad vård

Patienten och patientsäkerhet ska alltid sättas allra främst. Kvaliteten i vården varierar beroende på vilken kompetens som kan erbjudas. Högspecialiserad vård är komplex och kräver viss volym och kompetens för att kvalitet, patientsäkerhet och kunskapsutveckling ska kunna upprätthållas.

Utvärderingar visar på stora regionala skillnader inom cancervården. Genom ökade riktade resurser och genom att samla kompetens vill vi stärka kvalitet och jämlikhet i cancervården. Vi föreslår att mer avancerad högspecialiserad vård och cancervård koncentreras till färre utförare av vården i syfte att bidra till snabbare diagnoser, jämlikare vård och högre kvalitet för patienten.

- Moderaterna satsar 100 miljoner kronor per år på att stärka patienternas säkerhet genom förstärkt arbete med att koncentrera högspecialiserad vård.

Utveckla den nära vården med patienten i centrum – primärvårdsreform

En nationell primärvårdsreform behöver genomföras. Den nära vården med primärvården som bas ska byggas ut. Syftet med att stärka primärvården är att den samlade nära vården ska vara så bra och tillgänglig att den blir det naturliga förstahandsvalet för de allra flesta patienter. Det kommer därtill att kunna bidra till att lätta på det tryck som sjukhusens akutmottagningar möter.

Sverige har i dag en stor obalans inom vården som är mycket sjukhustung. I Sverige står primärvården vid en internationell jämförelse för en liten andel av den totala hälso- och sjukvården. Sverige använder 17 procent av de samlade resurserna inom vården till primärvård. De regionala skillnaderna är samtidigt omfattande. Det skiljer 45 procent mellan det landsting som satsar mest på primärvård jämfört med det som satsar minst.

- Moderaterna satsar 1 miljard kronor per år på att påbörja en nationell primärvårdsreform.

Prioritera vårdkedjan av de mest sjuka äldre

De mest sjuka äldre är patienter med skiftande och komplexa behov av vård. Sveriges sjukhustunga vård är emellertid inte anpassad att ge bästa möjliga vård till de mest sjuka äldre. Det krävs stor förmåga till samarbete mellan landsting/regioner och kommuner för att kunna erbjuda den sammanhållna vård som behövs.

Den stora möjligheten att skapa mer välfungerande vård handlar om det samlade omhändertagandet av de mest sjuka äldre som ofta är multisjuka kroniker. Idag är det många äldre som upplever att de ”faller mellan stolar” där ingen av de ledande aktörerna inom vare sig sjukhusvård, primärvårdscentral, kommunal hemsjukvård eller äldreomsorg tar ett helhetsansvar.

För att vården för de mest sjuka äldre och multisjuka kroniker ska kunna fungera bättre krävs sammanhållna vårdkedjor, tidigt insatt proaktiv vårdplanering, försök med till exempel mellanvårdsplatser, hemtagningssteam, mobila hemvårdsteam och ett utökat samarbete mellan landsting, regioner och kommuner som har ansvar för äldreomsorg och hemtjänst.

- Moderaterna satsar 500 miljoner kronor år 2018, därefter 800 miljoner kronor per år på att prioritera och stärka vårdkedjan för de mest sjuka äldre.

Hög kvalitet i vården genom nationella krav och kvalitetskontrakt

Det avgörande är att vården utgår från patienten och dennes behov. Att varje patient ges den individuella vård som har störst förutsättningar att nå bästa möjliga resultat. Så ser det inte ut i dag. För att ytterligare sträva efter att kunna säkerställa att alla ges bästa möjliga vård, oavsett bostadsort, vill vi införa vårdkvalitetskontrakt. Nationella kvalitetskrav ska därtill införas för att säkerställa vårdens kvalitet och resultat så att alla patienter ges den vård, i rätt tid och av hög kvalitet, som de har rätt att få. Alla vårdenheter ska bedömas efter dessa krav.

- Moderaterna satsar 100 miljoner kronor per år i syfte att stärka kvaliteten i vården genom införande av nationella krav och kvalitetskontrakt.

Stärk vårdkedjan – mödravård, förlossningsvård och eftervård

Sambanden mellan mödravård, förlossningsvård och eftervård är bristfällig. Dagens vårdkedja med dess olika delar hänger inte samman på det sätt som är nödvändigt. Många brister inom vården som erbjuds kvinnor efter förlossning är av strukturell karaktär.

- Moderaterna satsar 1 miljard kronor per år i syfte att stärka den samlade vårdkedjan av mödravård, förlossningsvård och eftervård och förbättra barnmorskors arbetsvillkor.
- Moderaterna satsar 15 miljoner per år på 150 fler utbildningsplatser för barnmorskor.

Valfrihet i vården som gynnar alla – stärkt tillsyn och uppföljning

Rätten att själv få välja var och hur man tar del av hälso- och sjukvården är en viktig del i att kunna utforma sitt eget liv och sin egen tillvaro. Man ska kunna välja sin vård utifrån egna behov och förutsättningar, oavsett var i landet man bor. Detta i sin tur förutsätter mångfald och alternativ. Det vill Moderaterna värna, inom ramen för system som sätter tydliga och enhetliga kvalitetskrav på alla offentliga och privata utförare.

Moderaterna vill införa en generell tillståndsplikt för alla utförare i välfärden. Det ska som huvudregel krävas tillstånd för att bedriva verksamhet enligt skollagen, socialtjänstlagen, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt hälso- och sjukvårdslagen. Därtill bör sanktionsmöjligheter införas vid uppenbara

brister som gör att vårdgivare och utförare inte uppfyller de grundläggande tillståndskraven. För att stärka kvaliteten i välfärden bör Inspektionen för vård och omsorg (IVO) få ett utökat uppdrag i syfte att bland annat stärka tillsyn, uppföljning och patienternas och anhörigas möjligheter att framföra klagomål och brister gällande vårdens kvalitet och bemötande.

- Moderaterna satsar 80 miljoner kronor per år för att stärka tillsyn och uppföljning hos Inspektionen för vård och omsorg.

h. En trygg ålderdom och äldreomsorg av hög kvalitet

Andelen äldre i Sverige ökar stadigt. Idag är ungefär två miljoner svenskar över 65 år. Att åldras innebär ofta ett ökat behov av hjälp i vardagen. Hur hjälpen utformas påverkar i hög grad livskvaliteten. Moderaternas utgångspunkt är att varje människa är unik, med egna önskemål och intressen. Rätten till självbestämmande är lika viktig oavsett ålder. Den välfärd som betalas med våra gemensamma resurser ska därför präglas av stor valfrihet, hög kvalitet, ett värdigt bemötande och den ska vara tillgänglig för alla som behöver den.

I Sverige lever vi idag i genomsnitt 20 år efter pensioneringen. Det är en fantastisk utveckling. Men det kräver också en förändring i synen på äldre. Det är viktigt att politiken visar förståelse och respekt för att äldre inte är en homogen grupp människor med samma behov och önskemål. Det behöver skapas fler vägar för att underlätta för människor att leva det aktiva liv de vill leva.

En viktig fråga för många äldre är att få ekonomin att gå ihop i vardagen. Regeringens skattehöjning som ökar kostnaderna för att anställa äldre gör det svårare för äldre att vara aktiva på arbetsmarknaden och på det sättet förbättra både sin egen och samhällets ekonomi. Möjligheten att fortsätta arbeta handlar om att ha ett sammanhang där man behövs och där man har en social tillhörighet.

Stärk äldres rätt till ett värdigt liv

Att stärka äldres rätt till ett värdigt liv handlar i grunden om att säkra äldres trygghet och välbefinnande. Ett värdigt liv är rätten till privatliv och kroppslig integritet, delaktighet och möjlighet till självbestämmande. Därtill att insatserna genomförs av äldreomsorgen med kvalitet, kontinuitet och respektfullt bemötande. För att möta äldreomsorgens omfattande utmaningar att kunna bidra till att stärka äldres rätt till ett värdigt liv krävs det att konkreta reformer genomförs. Vi prioriterar att bryta äldres ofrivilliga ensamhet, förbättra matens kvalitet och stärka äldreomsorgens medarbetare.

Genomför ett Måltidslyft i äldreomsorgen och bryt äldres ensamhet

I vissa kommuner är mer än var fjärde äldre inom äldreomsorgen undernärd. Detta är helt oacceptabelt. Vi föreslår att det ska genomföras ett Måltidslyft i äldreomsorgen. Vi vill därtill prioritera insatser rörande äldres ät- och sväljsvårigheter i samband med måltider i äldreomsorgen. Vi vill också bryta äldres ofrivilliga ensamhet. Det handlar i grunden om kommunernas ansvar att se till att personal inom hemtjänst och äldreboende har utbildning och tid för att möta äldres ensamhet. Viktigast av allt är ett tydligt och engagerat ledarskap som uppmuntrar och skapar ett arbetsklimat som tar tillvara idéer och uppmuntrar till fler aktiviteter för de äldre.

- Moderaterna satsar 30 miljoner kronor per år för att påbörja ett Måltidslyft i äldreomsorgen.

Hög kvalitet i äldreomsorgen genom tydliga och enhetliga kvalitetskrav

Moderaterna vill säkra tillståndsgivning, tillsyn, uppföljning och utvärdering inom äldreomsorgen genom ett tydligt uppdrag och ökade resurser till Inspektionen för vård och omsorg.

i. Sänkt skatt för pensionärer

En starkare ekonomi och fler i arbete skapar förutsättningar för en positiv utveckling av pensionerna. Inget är viktigare för pensionärernas ekonomi än att sysselsättningen och antalet arbetade timmar utvecklas väl samt att reallönerna ökar, eftersom pensionerna är kopplade till den ekonomiska utvecklingen.

Vi ser inget egenvärde i att pension och förvärvsinkomst beskattas olika. För att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för pensionärer vill Moderaterna ytterligare sänka skatten för denna grupp. Moderaterna föreslår därför sänkt skatt för pensionärer genom att det förhöjda grundavdraget för personer som fyllt 65 år förstärks. Vi satsar lika mycket som regeringen på att sänka skatten för pensionärer.

- Moderaterna satsar 4,4 miljarder kronor 2018, 8,6 miljarder kronor 2019 och 12,9 miljarder kronor 2020 på att sänka skatten för pensionärer.

j. En trygg social omsorg som sätter barnens uppväxtvillkor främst

Sverige är ett av världens bästa länder att växa upp i för de allra flesta barn och unga. Samtidigt mår vissa barn dåligt och lever i en uppväxtmiljö som till och med ibland är direkt skadlig. Det är ett misslyckande för samhället att det går dåligt för barn till föräldrar som haft problem.

Höjt barnbidrag och studiebidrag

Moderaterna föreslår att barnbidraget och studiebidraget inom studiehjälpen, som framför allt lämnas till studerande i gymnasieskolan, höjs till 1 250 kr per barn och månad. Barnbidraget är ett av få bidrag som inte försämrar drivkraften till arbete. Bidraget har också en bra fördelningsprofil, vilket innebär att ekonomiskt svaga hushåll relativt sett gynnas mer.

- Moderaterna satsar 4,5 miljarder kronor 2018, 5,6 miljarder kronor 2019 och 5,6 miljarder kronor 2020 på att höja barnbidraget och studiebidraget inom studiehjälpen.

Förskola för barn till föräldrar som är långvarigt bidragsberoende

Forskningen visar att barn som vistats på förskola har en bättre utveckling än barn som enbart får omsorg i hemmet. Förskolans uppgift att lägga grunden inför skolstarten är också viktig för barn som kommer från studieovana hem. Förskolan kan även spela en stor roll för barnens möjligheter att tidigt lära sig svenska. För barn till föräldrar som får

försörjningsstöd eller som är långtidsarbetslösa bör rätten till förskola utökas till 30 timmar i veckan.

- Moderaterna satsar 1,6 miljarder kronor per år från och med 2018 för avgiftsfri förskola för barn till föräldrar som är långvarigt bidragsberoende.

En nationell handlingsplan för socialtjänsten

Dagens socialtjänst behöver en nystart. Socialtjänstlagen som trädde i kraft år 1982 behöver moderniseras. Men man behöver även tackla frågor om kompetensförsörjning och organisation samt socialtjänstens inriktning och uppdrag. Särskilt personalflykten från socialtjänsten måste vändas. När sju av tio socialsekreterare funderar på att byta yrke är det en allvarlig larmsignal. Moderaterna föreslår att en nationell handlingsplan för socialsekreterarna och socialtjänsten tas fram och genomförs under kommande år. Moderaterna vill också att socialtjänsten i större utsträckning ska prioritera barnens skolresultat i familjer med sociala problem.

- Moderaterna satsar 250 miljoner kronor per år för att påbörja genomförande av en nationell handlingsplan för socialtjänsten.

11 Tillväxt i hela landet

För ett starkt Sverige som håller ihop måste vi möjliggöra för ökat företagande och goda levnadsvillkor i hela landet. Det handlar om att främja och utveckla företagsklimatet och digitala lösningar, öka bostadsbyggandet, stärka infrastrukturen och landsbygdens förutsättningar samt att trygga energiförsörjningen. Tydliga strukturer som gör att idéer, forskning, innovation och investeringar stimuleras är tillväxtfrämjande. Moderaternas utgångspunkt är att hela Sverige ska leva – vi ska ha tillväxt i hela landet.

a. Svensk konkurrenskraft prövas

Sveriges ekonomiska framgång förklaras ofta med att de grundläggande villkoren för företagande har varit relativt goda under lång tid. Ett gott företags- och innovationsklimat har utgjort grunden för svenska företag att växa sig starka i Sverige men också genom att exportera och konkurrera internationellt. Mätningar visar att svensk konkurrenskraft står sig jämförelsevis väl. På sikt riskerar dock Sverige att tappa det historiska försprånget vi haft. World Economic Forum pekar exempelvis på högt skattetryck, bristande flexibilitet på arbetsmarknaden och problem i utbildningssystemet som stora problemområden för svensk konkurrenskraft. Andra mätningar visar också att en femtedel av svenska företag anser att skattesystemet hämmar anställning av kvalificerade, högt utbildade medarbetare.

I stället för att stärka svensk konkurrenskraft slår regeringens politik i flera avseenden mot tjänstesektorn, industri och handel. Försenade infrastrukturinvesteringar, höjd skatt på drivmedel, flygskatt, försämrade RUT och hotet om en lastbilsskatt slår mot såväl industrijobben som tjänstesektorn och de gröna näringarna. Höga skatter på jobb försvårar också för kunskapsintensiva företag att rekrytera, och avsaknaden av nödvändiga reformer på bostadsområdet gör det svårare att hitta bostäder för anställda. En skeptisk inställning till arbetskraftsinvandring och utstationering riskerar att

ytterligare försvåra för kompetensförsörjningen. Flygskatten är särskilt problematisk i ett avlångt land som Sverige med stora avstånd. Regeringens förslag bygger på att straffa avstånd istället för utsläpp. Skatten skapar inga incitament att sänka utsläppen och visa ökad miljöhänsyn. Det är anmärkningsvärt att regeringen går vidare med en skatt som enligt deras egna utredare endast leder till marginella utsläppsminskningar. En bättre väg fram för att hantera flygets utsläpp är att stimulera övergången till miljövänligare flygplan och att få fart på biodrivmedelsinblandningen.

Sammantaget krävs fortsatta ansträngningar för att skapa förutsättningar för svenska företag att växa och konkurrera i och utanför Sverige. Vi måste säkra att svenska företag möter väl fungerande institutioner och regelverk, minskat krångel, ett gott innovationsklimat, tillgång till arbetskraft och kompetens samt trygga och effektiva system för infrastruktur och energi.

b. Infrastruktur som binder ihop Sverige

En väl fungerande infrastruktur är en förutsättning för att knyta samman vårt land. När tågen inte går i tid eller när vägarna slits ner blir pendlare försenade till jobbet och företagens leveranser kommer inte fram i tid. Befintlig infrastruktur behöver vårdas samtidigt som nya smarta satsningar ska stärka transportsystemet. Varje skattekrona ska användas där den ger mest nytta, lönsamhet och effektivitet ska styra valen av investeringar i infrastruktur samtidigt som hela landets perspektiv ska tas i beaktande.

Stärk transportinfrastrukturen

Investeringar i och underhåll av infrastruktur är en förutsättning för fler jobb och tillväxt i Sverige. I vår infrastrukturmotion från 2016 presenterade vi vår ekonomiska ram för nästkommande planperiod, 2018–2029. Moderaterna satsar totalt 628,5 miljarder kronor på vårt transportsystem, vilket är en historiskt hög nivå. Vi satsar totalt 6 miljarder kronor mer på vägunderhåll än vad regeringen gör under planperioden. Vår utgångspunkt är att hela Sverige ska leva och att vi inte har råd att ställa olika transportslag mot varandra. Det finns fortsatt stora behov av både utökad kapacitet samt förstärkt underhåll av såväl järnväg som väg. Sverige ska ha ett transportsystem som både människor och företag kan lita på.

I budgetpropositionen för 2018 uppger regeringen följande: ”Stadsmiljöavtalen är fr.o.m. 2018 en del av den ekonomiska ramen för utvecklingen av transportsystemet och beräknas omfatta en miljard kronor per år 2018–2029.” I infrastrukturpropositionen som regeringen presenterade så sent som hösten 2016 omnämndes stadsmiljöavtalen ett flertal gånger. Det redogjordes dock aldrig för att regeringens avsikt var att de skulle komma att utgöra en del av den ekonomiska ramen för utvecklingen av transportsystemet från och med 2018. Vår bedömning är att behoven av kapacitetsökningar i andra delar av transportsystemet är mer motiverat. Vi avslår därmed regeringens satsning på stadsmiljöavtal och avser att återkomma i frågan kring våra egna prioriteringar inom den ekonomiska ramen.

- Moderaterna satsar 500 miljoner kronor från 2018 och framåt för att höja anslagen till vägunderhåll.
- Moderaterna omfördelar 1 miljard kronor från stadsmiljöavtalen till prioriteringar inom den nationella planen.

Nej till vägslitageavgift

Moderaterna säger nej till avståndsbaserad vägslitageavgift, även kallad lastbilsskatt, som regeringen avser att införa. Svenska företag och svensk industri behöver inte ytterligare pålagor i form av straffskatter; de behöver bättre konkurrensvillkor samtidigt som vi arbetar för att nå ett hållbart samhälle. Ett steg i rätt riktning är i stället de försök som görs med elektrifierade vägar för den tyngre trafiken. Vi tror på tekniska framsteg i stället för straffskatter.

Nej till införande av en nationell flygskatt

Flyget är nödvändigt för att Sverige ska behålla sin konkurrenskraft i ett internationellt sammanhang och binda ihop vårt avlånga land. Regeringen har aviserat att de kommer införa en nationell flygskatt i budgetpropositionen för 2018. Flygskatter, utformade som en fast avgift per resenär, har visat sig ha omfattande negativa samhällsekonomiska effekter. I Holland medförde skatten en direkt ekonomisk förlust på 13 miljarder kronor under det år den infördes samtidigt som effekterna på klimat och miljö enbart var marginella. Globala utmaningar kräver globala lösningar och internationellt samarbete. Därför säger Moderaterna nej till införandet av en nationell flygskatt. Istället vill vi minska flygets klimatpåverkan genom att satsa på förnybart flygbränsle.

- Moderaterna avslår regeringens förslag om flygskatt.
- Moderaterna satsar 20 miljoner kronor 2018, 30 miljoner kronor 2019 och 50 miljoner kronor 2020 på bättre förutsättningar för förnybart bränsle.

Inför ett transportpolitiskt råd

Moderaterna vill tillsätta ett transportpolitiskt råd. Förslaget innebär att en ständig kommitté av oberoende experter ska granska hur medlen till infrastrukturen används. Likt Finanspolitiska rådet ska Transportpolitiska rådet även utvärdera hur regeringen skött infrastrukturarbetet i stort samt vilka större projekt som valts och på vilka grunder dessa val har gjorts. Samhällsekonomiska nyttokalkyler och de transportpolitiska målen ska vara utgångspunkten för rådets granskning av regeringen. Moderaterna anser att ett transportpolitiskt råd kan leda till en effektivare användning av infrastrukturmedel och bidra till att varje investerad skattekrona gör maximal samhällsnytta.

- Moderaterna satsar 5 miljoner kronor per år på att tillsätta och finansiera ett transportpolitiskt råd.

c. Fler bostäder och en effektivare bostadsmarknad

Sveriges långvariga bostadsbrist har under senare år utvecklats till en akut bostadskris. Bostadskrisen hindrar människor från att flytta till sin första bostad och företag från att anställa och växa, den hämmar tillväxt och bromsar utveckling. I grunden är den svenska bostadsmarknaden dysfunktionell och det behövs sedan länge en större reform som tar ett helhetsgrepp om bostadspolitikens alla delar. Detta var tyvärr inte möjligt i de bostadssamtal som Alliansen förde med regeringen och Vänsterpartiet 2016. Moderaterna vill se en blocköverskridande och därmed långsiktigt hållbar överenskommelse om bostadsmarknadens funktionssätt som möjliggör en bättre tillgång till bostäder för fler.

Enligt Boverkets senaste prognos behöver det byggas drygt 600 000 bostäder fram till 2025. För att detta ska kunna uppnås behöver Sverige en politik som kraftfullt tar sig an såväl det akuta som långsiktiga behovet av fler bostäder. Hinder för byggande behöver rivas och det befintliga bostadsbeståndet användas bättre. Mer mark måste gå att bygga på, och koppling mellan infrastrukturinvesteringar och bostadsbyggande behöver stärkas.

Tack vare rådande högkonjunktur och alliansregeringens reformer byggs det idag mer än vad det gjorts de senaste 20 åren. Trots detta är behovet av fortsatta reformer stort. Med den nuvarande regeringen har dock behovet av reformer fått stå tillbaka till förmån för en återgång till ineffektiv subventionspolitik som inte är efterfrågad.

Öka rörligheten i det befintliga bostadsbeståndet

Rörligheten på bostadsmarknaden måste öka. Det befintliga fastighetsbeståndet nyttjas inte effektivt och flyttkedjorna är tröga på grund av inlåsnings effekter. Det skapar svårigheter för dem som står utanför bostadsmarknaden att ta sig in och fördröjer planeringsprocesserna. Reavinstbeskattningen gör dessutom människor mindre benägna att flytta från sin bostad.

Moderaterna vill att uppskovstaket slopas och att uppskovsräntan sänks. På sikt vill vi se över möjligheten att all beskattning ska skjutas upp tills utträde från bostadsrätts- och villamarknaden. Moderaterna vill även se över hur reavinstbeskattningen långsiktigt kan sänkas för att undvika inlåsnings effekter och överväga att ta bort uppskovsräntan helt.

- Moderaterna satsar 500 miljoner kronor 2018, 600 miljoner kronor 2019, 700 miljoner kronor 2020 på att slopa uppskovstaket och sänka uppskovsräntan till 1,05 procent.

Moderaterna anser också att det bör byggas fler hyresbostäder. En friare hyressättning vid nybyggnation skulle möjliggöra fler lägenheter utan att det påverkar villkoren för befintliga hyresrätter.

Korta tiden från idé till spade i marken genom förenklad planprocess

Det behöver gå snabbare från idé till dess att spaden kan sättas i marken. I dag tar det vanligtvis tre till fyra år att få bygglov – det är för länge. Vi vill minska möjligheterna till kravställande i detaljplaner och korta handläggningstiderna. Planprocessen behöver göras om i grunden. Moderaterna vill se en förstärkt översiktsplanering och att detaljplanekravet begränsas. När det finns en gällande detaljplan ska bygglov i normalfallet kunna beviljas utan att en ny detaljplan upprättas, under förutsättning att en byggnad inte skiljer sig påtagligt från omkringliggande bebyggelse. Detsamma ska gälla om detaljplan saknas. Moderaterna vill också att privat initiativrätt för detaljplaner införs.

Färre och kortare överklaganden

Överklaganden försvårar och fördröjar byggande. Moderaterna anser att möjligheten till överklagande av bygglov bör begränsas när inga nya omständigheter tillkommit sedan detaljplan överklagats. Instanskedjan vid överklagande bör kortas genom att länsstyrelsen som instans för överklagande tas bort. Överklaganden bör också

avgiftsbeläggas, och kretsen som har rätt att överklaga bör påtagligt begränsas. Tidsgränser för handläggning av överklagande bör införas hos kommuner och myndigheter och kopplas till ekonomiska sanktioner.

Frigör mer mark till bostäder genom ett reformerat riksintressesystem

Antalet riksintressen har ökat kraftigt de senaste decennierna. Många riksintressen är i sin nuvarande form inaktuella eller saknar tydligt beskrivna värden, vilket gör att de inte fungerar som underlag för samhällsplanering. När städer växer måste mer mark kunna bebyggas och den osäkerhet som många riksintressen orsakar för bostadsbyggandet behöver därför åtgärdas. Det är rimligt att se över vilka riksintressen som faktiskt uppfyller sitt syfte och vilka som inte gör det, för att fler bostäder ska kunna byggas.

Frigör mer mark till bostäder genom ett reformerat system för naturreservat

Att säkerställa tillgången till parker, skog och andra grönområden samt att bevara skyddsvärda miljöer är viktigt för både hälsa och natur. Samtidigt måste det alltid finnas en balans mellan olika intressen. Tyvärr finns indikationer på att inrättandet av naturreservat används som ett verktyg för att hindra bostadsbyggande, vilket inte är syftet med lagstiftningen och under rådande bostadsbrist är högst beklagligt. För att undvika att naturreservat bildas på felaktiga grunder bör kommuner bara få inrätta naturreservat med godkännande från regeringen eller av regeringen utsedd myndighet. Dessutom bör tidigare inrättade naturreservat lättare kunna upphävas.

Frigör mer mark till bostäder genom ett reformerat system för strandskydd

Strandskyddet fyller en viktig funktion i fråga om att värna naturvärden och människans tillgång till dessa naturvärden. Dock upplevs reglerna som oförutsägbara och utgör en betydande markrestriktion som hindrar byggande av fler bostäder. Moderaterna vill reformera strandskyddet i grunden, för att uppnå en mer balanserad och flexibel lagstiftning som skyddar stränder och natur där det är som viktigast samtidigt som de generella markrestriktionerna lättar. Kommunerna bör ta över beslutanderätten avseende strandskyddet och stärkas i förhållande till länsstyrelserna och Naturvårdsverket. Det generella strandskyddet bör avskaffas och i stället ska kommunerna kunna peka ut sjöar och vattendrag där strandskydd om 50 meter respektive utvidgat strandskydd om 100 meter ska gälla. Länsstyrelsens rätt att ompröva kommuners beslut om dispens bör också tas bort. Eventuella beslut som innebär ändring av kommunala strandsskyddsbeslut bör fattas av allmän förvaltningsdomstol.

Frigör mer mark till bostäder genom ett reformerat regelverk för buller

Med tätare bebyggelse och krav på närhet till goda kommunikationer följer också ökat buller. Tack vare modern byggteknik är det möjligt att nå goda ljudnivåer inomhus även i lägenheter nära källor till omfattande buller, exempelvis tågstationer. Bullerreglerna behöver därför förändras på flera punkter. Källan till bullret bör spela mindre roll genom att alla typer av buller jämföras. Boverket bör få det samlade ansvaret för regelverken kring buller, och olika modeller för hur byggnation i bullerutsatta miljöer kan möjliggöras, såsom så kallade bullerservitut, bör utredas.

Möjliggör prisvärda bostäder som fler har råd att bo i

Byggekostnaderna i Sverige ligger långt över EU-snittet, vilket bidrar till att det inte byggs tillräckligt med bostäder. En viktig faktor är att stordriftsfördelar inte tas tillvara. Sverige behöver en mer industrialiserad byggprocess. Krav på bostäders utformning, tillgänglighet och energihushållning är grundläggande för att säkerställa en god standard på svensk bostadsmarknad. Dessa regler är dock ofta både föråldrade och mycket högt satta, vilket gör det svårare att bygga prisvärt för till exempel ungdomar och nyanlända. Regelverket bör därför ses över och moderniseras. Det försvårar åtkomsten av hyresrätter för ekonomiskt svaga hushåll. Moderaterna vill att serietillverkade bostäder, med snabb planprocess, ska kunna byggas i större utsträckning i syfte att underlätta industriellt byggande. Byggreglerna bör ses över i syfte att främja byggande och prisvärt boende.

Förändrade bostadsbidrag och statliga hyresgarantier

Bostadskrisen innebär att det är mycket svårt för många att hitta en bostad, särskilt för ekonomiskt utsatta hushåll. Det bidrar till trångboddhet och sociala problem och slår direkt mot arbetsmarknadens funktionssätt genom att försvåra för människor att flytta dit jobben finns. Därför behövs reformer för att möjliggöra fler bostäder som är ekonomiskt åtkomliga för personer med låga inkomster, reformer för att stötta fler till att komma i egen försörjning samt åtgärder för att stärka den sociala bostadspolitiken i syfte att hantera bristerna i dagens system. Bostadsbidragens konstruktion behöver ses över för att minska marginaleffekterna för den som erbjuds arbete. Det gäller även inkomst- och hyresnivåer. Det bör också prövas vilka grupper som ska kvalificera sig för bostadsbidrag. Bostadstillägget för pensionärer behöver också ses över.

De kommunala hyresgarantierna bör göras om till statliga för att möjliggöra för fler att få tillgång till en bostad. I dag är det enbart ett fåtal kommuner som använder sig av lagstiftningen.

d. Bättre villkor för entreprenörskap och företagande

I Sverige har vi väl fungerande institutioner, relativt enkla regelverk för att starta och driva företag och en jämförelsevis välutbildad befolkning. Under senare år ser vi samtidigt hur andra länder kommer i kapp inom till exempel digitalisering och regelförenkling för företag. Samtidigt har vissa historiska styrkor för Sverige försvagats, som till exempel utbildningssystemet och företagens kompetensförsörjning. Svenska företag och entreprenörer behöver bättre villkor för företagande för att klara konkurrensen och fortsätta utvecklas.

Kvalificerade personaloptioner för nyckelpersoner i växande företag

För att få ett dynamiskt näringsliv måste mindre, snabbväxande företag kunna konkurrera om samma arbetskraft som större och mer etablerade företag. Snabbväxande företag har dock sällan möjlighet att erbjuda marknadsmässiga löner till nyckelpersoner, även när den långsiktiga potentialen är stor. För att underlätta för mindre, snabbväxande företags rekrytering av kompetent arbetskraft vill vi därför göra det enklare och mer konkurrenskraftigt att erbjuda anställda incitamentsprogram och delägarskap. Moderaterna föreslår att företag med maximalt 250 anställda inkluderas i systemet för

personaloptioner stället för den nu liggande utredningens förslag om 50 anställda. Vi vill att gränsen för bruttotillgångar ska uppgå till maximalt 350 miljoner kronor samt ta bort utredningens förslag om tidsgränser för hur länge företaget har funnits. Sammantaget gör detta personaloptioner till ett kraftfullt verktyg för att få företag att växa, attrahera spetskompetens och vara konkurrenskraftiga på en internationell marknad.

- Moderaterna satsar 600 miljoner per år för att fler företag ska inkluderas i systemet för personaloptioner.

Gör det enklare och snabbare att anställa utländsk kompetens

Internationell rekrytering är ett viktigt verktyg för att hitta rätt kompetens för svensk industri och svenska företag. Alliansens reformering av regelverket för arbetskraftsinvandring var ett viktigt steg, men reformarbetet bör fortsätta. Handläggningstiderna för arbetsmarknadsärenden hos Migrationsverket är alldeles för långa och behöver kortas till maximalt 30 dagar. En annan utmaning för att rekrytera inom EU är att många EU-medborgare upplever svårigheter med att erhålla personnummer. Därför är vi beredda att göra det möjligt för experter från andra EU-länder att få personnummer även om deras vistelser i Sverige är kortare än ett år. En ”one-stop-shop” för högkvalificerad arbetskraft bör också införas för att underlätta kontakten med myndigheter såsom Skatteverket, Försäkringskassan, Migrationsverket med flera.

Sänk kravet på aktiekapital och inför bättre möjlighet till tjänstledighet

Att göra det enklare och mer lönsamt att starta och driva företag är en viktig del i att skapa fler och bredare vägar till jobb och etablering i Sverige. Sveriges krav på aktiekapital ligger fortfarande jämförelsevis högt och bör sänkas till 25 000 kronor. Moderaterna vill också att det ska bli enklare att våga ta steget och bli entreprenör genom att rätten till tjänstledighet för att starta företag förlängs från de sex månader som gäller i dag till åtminstone ett år. Det bör också bli enklare att växa och anställa genom att så kallade mikroföretag undantas från en del administration så att de istället kan fokusera mer på att driva verksamheten framåt.

Stärk ungas och utrikes föddas företagsamhet

Unga och utrikes födda som vill starta eget ska uppmuntras. På så sätt kan de skapa jobb både åt sig själva och åt andra. Moderaterna vill därför satsa på verksamheter som stödjer dessa grupper att starta eget och som framgångsrikt visat på goda och varaktiga resultat. Vi vill att Ung Företagsamhet (UF) ska erbjudas på alla gymnasieprogram i hela Sverige samt att ett kvalitetslyft genomförs inom gymnasiets yrkesprogram som bland annat innebär att kopplingen till arbetslivet stärks med hjälp av UF. Därtill vill vi att Drivhuset ska få ett utökat uppdrag att etablera sin verksamhet på yrkeshögskolor för att på plats kunna hjälpa unga entreprenörer att starta och bedriva företag.

- Moderaterna avsätter 16 miljoner kronor per år för satsningar på Ung Företagsamhet samt 5 miljoner per år för att utöka Drivhusets verksamhet.

Nej till beskattning av investeringssparkonton (ISK)

Att kunna spara på investeringssparkonton har varit en viktig reform för att människor ska kunna spara inför framtiden. Att spara långsiktigt förutsätter stabila och gynnsamma skatteregler.

- Moderaterna avslår regeringens förslag om att beskatta investeringssparkonton.

e. Stärk forskningen och den högre utbildningen

För att den svenska konkurrenskraften ska stärkas behöver Sverige en utbildningskedja av hög kvalitet och som håller ihop, från förskola till högskola och tillämpad forskning och innovation. En väl fungerande högskola behövs också för att Sverige ska fortsätta vara ett land som präglas av tillväxt och hög livskvalitet. Möjligheten att studera vidare oberoende av dina uppväxtförhållanden ska finnas för alla.

Stärk kvaliteten på utbildningarna

Kvaliteten på många av landets högskoleutbildningar brister. Det finns flera rapporter som vittnar om att studier som räknas som heltid, det vill säga 40 timmar per vecka, ibland har en mycket låg andel lärarledda timmar och en hög andel självstudier. Moderaterna vill därför inrätta ett särskilt kvalitetsstöd för att stärka kvaliteten och öka den lärarledda tiden på högskolan.

- Moderaterna satsar 400 miljoner kronor per år för att höja kvaliteten på utbildningarna på landets universitet och högskolor.

Stärk forskningen

Forskning av hög kvalitet är avgörande för att Sverige ska vara internationellt konkurrenskraftigt. Sveriges universitet och högskolor har i dag många, ofta spretande, uppdrag att klara av samtidigt som den statliga styrningen är otydlig och skiftande. Dessutom har varje lärosäte sina egna prioriterade forskningsprojekt som i vissa fall går emot de övergripande visionerna för svensk forskning. Lärosätenas styrkedja, från styrelse till rektor, prefekt och dekanus, behöver präglas mer av linjestyrning så att de nationella prioriteringarna får genomslag i forskningen.

Därför behöver antalet forskningsfinansiärer konsolideras. Det innebär färre, men större, forskningsprogram som möjliggör mer omfattande finansiering till ett mindre antal prioriterade projekt. Det finns ett behov av en ny formell klassificering – Forskningsuniversitet – som våra mer forskningsintensiva lärosäten kan få. De skulle skapa bättre förutsättningar och ett regelverk som får dem att bli internationellt konkurrenskraftiga.

Moderaterna anser vidare att det är rimligt att höja basanslagen för att stärka kvaliteten och möjliggöra för lärosätena att genomföra sitt uppdrag. Vi behandlar dessa frågor mer i Moderaternas kommittémotion om forskning.

- Moderaterna satsar 150 miljoner kronor mer än regeringen för att stärka basanslagen. För att stärka forskningsprojekt inom Vetenskapsrådet, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och Research Institutes of Sweden (Rise) satsar Moderaterna 100 miljoner kronor per år.

f. Utnyttja kraften i delningsekonomi och digitalisering

Den snabbt växande delningsekonomin innebär att resurser kan användas mer effektivt och komma fler till del. Sverige bör välkomna delningsekonomin, men för att delningsekonomin ska kunna växa krävs en anpassning av lagstiftningen.

Delningsekonomin har potential att skapa fler enkla jobb i den vita ekonomin. Vi föreslår därför en åtgärdsplan för en växande delningsekonomi. En kartläggning bör göras av hur berörda myndigheter kan tillmötesgå den digitala ekonomins krav och behov. Målet ska vara att alla offentliga tjänster som går att digitalisera ska digitaliseras. En översyn av Skatteverket och andra berörda myndigheter bör ske för att genom it-stöd och administrativt stöd förenkla administrationen för köpare och säljare inom delningsekonomin och säkerställa att skattebetalning fungerar. Skatteverket bör få i uppdrag att ta fram digitala lösningar som möjliggör en enklare redovisning av småskaliga inkomster i näringsverksamhet och som förenklar och möjliggör för delningsplattformarna att rapportera till Skatteverket på ett effektivt sätt. Statistiska centralbyrån bör även se över möjligheten att inkludera delningsekonomin i bnp-måttet. Möjligheten för delningsplattformar att certifiera sig gällande beskattning samt grundläggande ansvar för användarnas säkerhet och integritet bör ses över. Genom en sådan certifiering kan konsumenterna enkelt försäkra sig om att plattformen ser till att lagstiftningen efterlevs även inom delningsekonomin. För att underlätta tillväxt i delningsekonomin behöver administrationen minska och skattenivåerna sänkas – framför allt för tjänster mellan privatpersoner, men på sikt även för enklare företagande.

g. Goda villkor för landsbygden

Hela Sveriges utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas tillvara. Människor och företag över hela landet ska ges möjligheter att växa och utvecklas. Det är självklart för oss att stärka förutsättningarna för företagande, handel och konkurrenskraft så att fler jobb skapas. Städerna klarar sig inte utan landsbygden. De gröna näringarna såsom jordbruket, livsmedelsproduktionen och skogsbruket är viktiga grundstenar för en livskraftig landsbygd.

Regeringens politik gör det svårare att leva i många delar av Sverige. Höjd bensinskatt, ny flygskatt, minskat RUT-avdrag och förslag om en lastbilsskatt är några exempel på förslag som drabbar eller riskerar att drabba hushåll och företag. Dessutom ser vi hur äganderätten naggas i kanten och hur det försvårar för såväl skogs- som jordbruk. Det är fel väg framåt. För att hela Sverige ska leva behöver villkoren för människor att leva och verka på landsbygden i stället stärkas.

Vår politik är bättre för landsbygden. Med den kommer företag kunna växa, och människorna som lever på landsbygden kommer få större möjligheter att bo kvar där de trivs och har sina liv.

Nej till överindexering av drivmedelsskatterna

Regeringen har aviserat kraftiga skattehöjningar på avstånd och resor. Detta slår särskilt hårt mot landsbygden, där bilen ofta är nödvändig för att ta sig till jobbet, skolan och träningen. Regeringen har utöver vanlig indexering av bensinskatten infört en årlig omräkning av bensin- och dieselskattesatserna, vilket kommer driva upp bensinskatten med över en halv krona per liter. Som ett första steg för att avskaffa överindexeringen så fryser Moderaterna den extra uppräknings som ska ske 2018.

- Moderaterna avsätter 800 miljoner kronor per år för att frysa den överuppräknning som ska ske av drivmedelsskatten 2018.

Gröna näringar och livsmedel

Potentialen för de gröna näringarna är mycket stor framöver, inte minst till följd av de stora globala utmaningarna. Sverige ligger på många sätt i framkant både inom jordbruk och skogsbruk, och med rätt förutsättningar kan de gröna näringarna växa ännu mer. Vi behöver värna och stärka konkurrenskraften genom sänkta kostnader, minskat regelkrångel och färre särkrav. Moderaterna vill till exempel öka skattenedsättningen för lantbruksdiesel i syfte att minska skillnaden gentemot våra konkurrentländer. Vi anser att offentlig sektor vid livsmedelsupphandlingar bör ställa krav som motsvarar svenska lagkrav avseende miljöhänsyn, djurskydd och antibiotikaanvändning. Myndigheterna bör ha ett allmänt uppdrag att främja berörda näringar, och vid implementering av nya krav ska konkurrenskraften alltid värnas. Vi vill dessutom se en ökad satsning på livsmedelsexport, på tillämpad livsmedelsforskning och på ett paket för att underlätta försäljning av viltkött.

Grunden för de gröna näringarna är äganderätten, en mänsklig rättighet som skyddas av både regeringsformen och Europakonventionen. Många markägare upplever nu att äganderätten successivt urholkas. Det gäller exempelvis tillämpningen av artskyddsförordningen eller att allemansrätten missbrukas. Moderaterna anser att äganderätten måste värnas.

- Moderaterna avsätter 140 miljoner kronor per år för att utöka den nedsatta dieselskatten för jordbruket med 50 öre per liter utöver regeringens nivå.

h. Tillgänglig kultur för alla

Kulturen följer oss genom livet. Den tillhör och förenar alla. Det är utifrån den utgångspunkten Moderaterna prioriterar att resurser riktas särskilt mot barn och unga från miljöer där idrotts- och kulturaktiviteter inte är ett självklart val. Därför investerar vi i satsningar som inkluderar alla barn och ungdomar och stärker integrationen. Vidare vill vi underlätta för professionella kulturskapare, stötta den nyskapande kulturen, ge fler konstnärer en fristad i svenska kommuner samt öka säkerheten för trossamfunden.

Barns och ungas rätt till kultur och idrott

Moderaterna prioriterar barns och ungas rätt till kultur genom en tydlig satsning på Skapande skola där alla elevers rätt till kultur och egen kreativ utveckling sätts i centrum. Reformen kompletterar det arbete som sker i kulturskolorna och förstärker skolornas olika estetiska ämnen. Moderaterna föreslår att Skapande skola även ska omfatta gymnasieskolan.

Vidare vill Moderaterna stötta de kommunala kulturskolorna. Dessa erbjuder barn och ungdomar en verksamhet som är bred, tillgänglig, av hög kvalitet och därför viktig för tusentals barn och ungdomar. Regeringen har under det sista året satsat på att via riktade statsbidrag motivera kommunerna att sänka sina avgifter. Detta är ett kostsamt och ineffektivt sätt att göra kulturskolorna mer tillgängliga och riskerar långsiktigt att skapa ett system där staten och kommunerna får ett gemensamt ansvar för kulturskolornas verksamheter. Stödet till de kommunala kulturskolorna bör istället

utformas så att staten erbjuder stöd till kommunerna via samordning, forskning och stöd kring hur man breddar och fördjupar kulturskolornas verksamheter.

Läsning är grunden för ett barns språkliga och intellektuella utveckling. En god läsförmåga är nyckeln till en framgångsrik skolgång och skapar möjligheter för resten av livet. Språkinläring handlar även om alla barns och ungas rätt till kunskap. Moderaterna prioriterar därför arbetet med att stärka de kommunala bibliotekens arbete gentemot skolorna med fokus på barns och ungas integration.

Myndigheten för kulturanalys har analyserat regeringens reform avseende fri entré för alla vuxna på statliga museer. Myndigheten har kommit fram till att det är en dyr reform som gynnar de som redan frekvent besöker utställningar, företrädesvis människor boende i Stockholms innerstad, samt turister. Moderaterna vill istället prioritera de centrala museernas arbete med att nå nya grupper. Särskilt är barn och unga prioriterade. Detta är långsiktigt en fråga om rättvisa.

Slutligen vill Moderaterna utforma en idrotts- och fritidspolitik som når alla barn och ungdomar. Moderaterna föreslår därför en satsning på idrott på fritids och där uppdrag ges för att utforma ett projekt där idrotten blir en ännu tydligare del av fritidshemmets verksamhet.

- Moderaterna satsar 157 miljoner kronor per år på alla barns och ungas rätt till kultur och idrott med socialt utsatta grupper som särskild prioritet.

Stöd till kommuner som erbjuder konstnärer en fristad

Hotet mot konstnärer och författare är ett hot mot yttrandefriheten. Varje år dödas konstnärer eller tvingas att fly från sitt land för att dessa har valt att använda sig av sin självklara rätt att uttrycka åsikter. Att värna demokratin, det fria ordet och den konstnärliga friheten är därför en gemensam uppgift för alla demokratiska länder.

Idag finns det 23 fristadskommuner/regioner. Fler kommuner och regioner har uttryckt intresse för att bli fristäder. Detta innebär att Sveriges kommuner och regioner ger ett väsentligt bidrag till att skydda yttrandefriheten. Moderaterna vill konkret stötta arbetet så att fler kommuner tar sitt ansvar och ger förföljda konstnärer en fristad.

- Moderaterna satsar 2 miljoner kronor per år för att fler kommuner skall erbjuda förföljda konstnärer en fristad.

Utveckla den nyskapande kulturen och förenkla regler för konstnärer

Konstnärsnämndens övergripande uppgift är att främja möjligheter för konstnärer att vidareutveckla sitt konstnärskap samt att främja konstnärlig utveckling och stödja nyskapande kultur. Moderaterna föreslår att stödet till Konstnärsnämnden ökar med 60 miljoner kronor. Av dessa skall 35 miljoner gå till arbetsstipendier.

Kulturbryggan skapades 2007 för att aktivt stötta nyskapande kultur. Erfarenheten visar att riktat stöd för nya konstnärer i början av deras yrkesverksamma gärning är viktigt. Kulturbryggan lägger grunden för framtidens svenska konst- och kulturskapande och bör byggas ut de närmaste åren. Moderaterna föreslår att 25 miljoner avsätts för att dubblera stödet till Kulturbryggan.

- Moderaterna vill öka stödet till Konstnärsnämnden med 60 miljoner kronor per år.

Stärk bibliotekens digitalisering

Den digitala utvecklingen har inneburit möjligheter men också stora kostnader för de kommunala biblioteken. 2015 räknade folkbiblioteken till 1,5 miljoner nedladdningar, enligt den nationella biblioteksstatistiken. Kostnaden för den digitala utlåningen ökar ständigt, och många kommuner har tvingats begränsa möjligheten till digital utlåning.

Moderaterna ser de kommunala bibliotekens arbete med digitalisering bland annat som ett viktigt redskap att nå nya grupper.

- Moderaterna satsar 50 miljoner kronor per år för att stärka digitaliseringen på de kommunala biblioteken.

Stöd till trossamfundens arbete med säkerhet

Flera av de svenska trossamfundet har under de senaste åren upplevt en ökad grad av hot, våld och trakasserier. Moderaterna ser ett långsiktigt behov av att stärka enskilda kyrkor och samfunds säkerhets- och trygghetsarbete.

- Moderaterna satsar 10 miljoner per år för att stärka trossamfundens trygghetsarbete.

12 En ansvarsfull migrationspolitik

Krig, konflikter och oroligheter runt om i världen gör att ett stort antal människor i dag är på flykt. På fyra år har det kommit över 300 000 asylsökande till Sverige. Sverige har haft ett oproportionerligt stort mottagande av asylsökande i förhållande till jämförbara länder. EU:s gemensamma asylsystem har inte fungerat. Hur flyktingmottagandet till Sverige kommer se ut framöver är osäkert och beror bland annat på hur andra länder i EU och hur EU som helhet agerar.

Att det kommit många asylsökande till Sverige på kort tid bidrar till stora påfrestningar i delar av samhället. Det är i dag brist på till exempel skolplatser, lärare och socialsekreterare. På sikt handlar det om att människor som kommit hit ska ha jobb, egen försörjning och någonstans att bo. Att skapa fler vägar in på arbetsmarknaden är helt avgörande för att det ska fungera.

För att skapa ett hållbart mottagande och upprätthålla förtroendet för och legitimiteten i asylsystemet behöver asylprocessen präglas av ordning och reda. Vi behöver ha tydliga regelverk som skapar förutsättningar för ett jämnt flyktingmottagande inom EU. Vi ska ha korta och rättssäkra processer. Den som får uppehållstillstånd ska ha goda förutsättningar att etablera sig i Sverige och få arbete och bostad. Den som nekas uppehållstillstånd ska lämna Sverige och återvända till sitt hemland.

a. En långsiktigt hållbar migrationspolitik

Moderaterna står för en långsiktigt hållbar migrationspolitik. I en tid när så många människor är på flykt är det viktigt att Europa och övriga delar av världen kan erbjuda skydd undan krig och förtryck. Samtidigt måste mottagandet i Sverige fungera i praktiken. För att migrationspolitiken ska vara långsiktigt hållbar krävs bland annat att myndigheter och kommuner klarar sina uppdrag.

Sverige behöver ordning och reda i flyktingmottagandet

Åtgärder såsom tillfälliga uppehållstillstånd och skärpta försörjningskrav vid anhöriginvandring bör bli permanenta och gälla även efter att giltighetstiden av den tillfälliga lag, som nu gäller, har gått ut. Id-frågan ska vara central i asylprocessen. Medicinska åldersbedömningar ska ske då det finns ett behov. Den som har nekats uppehållstillstånd i ett slutligt beslut ska återvända till sitt hemland så fort som möjligt.

Sveriges asyllagstiftning ska som helhet inte avvika från hur lagstiftningen ser ut i andra jämförbara länder, framförallt i övriga Norden och Tyskland.

Gemensamt ansvar för flyktingmottagandet i EU

Sverige har tagit och tar ett stort ansvar för människor på flykt. År 2015 tog vi emot drygt 160 000 asylsökande. Det är det största mottagande som ett OECD-land någonsin haft under ett enskilt år i förhållande till antal invånare. Moderaterna vill ha ett fungerande EU-gemensamt asylsystem. I det ligger att EU-gemensamma beslut efterlevs av alla medlemsländer. Det största problemet har inte varit svårigheter att fatta beslut på migrationsområdet på EU-nivå, utan att få besluten att efterlevas. Vi vill att ekonomiska incitament och sanktioner på EU-nivå används för att få länder att efterleva besluten och ta ett större ansvar.

Tillfälliga uppehållstillstånd övergår till permanenta när man kommer i jobb

Integrationen i Sverige har fungerat alldeles för dåligt, vilket ger oss anledning att se över hur lagstiftning och andra regelverk kan påverka människors drivkrafter. Politiken har mycket att bidra med för att underlätta för människor att integreras i det svenska samhället, men vi måste också förvänta oss att människor vill och har förmåga att göra det. Vi vill stärka människors drivkrafter till arbete och integration.

Moderaterna föreslår därför att huvudprincipen för uppehållstillstånd bör ändras från permanenta till tillfälliga uppehållstillstånd. Detta bör gälla även efter att giltighetstiden för den treåriga lagstiftningen om begränsade möjligheter att beviljas uppehållstillstånd i Sverige har gått ut, sommaren 2019. Det bör fortsatt finnas möjlighet att omvandla tillfälliga uppehållstillstånd till permanenta vid jobb och egen försörjning.

Utvidga försörjningskravet för anhöriginvandring

Försörjningskravet infördes 2009 av alliansregeringen. Sverige var då det enda land i EU som saknade liknande krav. I och med införandet av kravet infördes också en mängd undantag, som i praktiken gjorde kravet verkningslöst. Regeringen avskaffade vissa av undantagen inom ramen för den treåriga asyllagstiftning som trädde i kraft sommaren 2016. Moderaterna vill att det nya regelverket ska gälla permanent och att regelverket justeras ytterligare. Arbetslöshetsersättning ska till exempel inte längre godtas som försörjningskälla.

Värna arbetskraftsinvandringen och stoppa missbruk

Sverige behöver arbetskraftsinvandring för att ge företag, offentlig sektor och organisationer möjlighet till god kompetensförsörjning. Moderaterna vill värna regelverket för arbetskraftsinvandring, samtidigt som missbruk måste beivras. Vi vill att en helhetsbedömning görs vid omprövning av arbets- och uppehållstillstånd med målet att arbetskraftsinvandrare inte utvisas på grund av små misstag från seriösa arbetsgivare.

Detta har vi på senare tid sett flera exempel på. Vi vill också införa ett tak på 30 dagar för den maximala handläggningstiden av arbetstillstånd, då väntetiden i dag är för lång. Migrationsverket ska ges direktåtkomst till vissa uppgifter hos andra myndigheter för att motverka missbruk av systemet. Därför vill vi även skärpa straffen vid bland annat medvetet lämnade oriktiga uppgifter i tillståndprocessen.

b. Ett effektivt återvändande

Det måste vara en tydlig skillnad mellan ett ja och ett nej i asylprocessen. Våra insatser i Sverige måste vara inriktade på människor som har ett skyddsbehov, inte på de som saknar skyddsbehov. Det handlar också om systemets trovärdighet. Därtill finns en uppenbar risk för att skuggsamhällen med människor som är i landet utan tillstånd växer sig större om skillnaden mellan ett ja och ett nej i asylprocessen inte upprätthålls. På bara fem år beräknas cirka 50 000 personer avvika och gå under jorden efter att ha nekats uppehållstillstånd.

Effektivt återvändande för de som nekas uppehållstillstånd i Sverige

Moderaterna vill se ett kraftigt förstärkt återvändandearbete. Migrationsverkets, polisens och Kriminalvårdens insatser måste intensifieras. Det behöver bli enklare att ta hand om id-handlingar i asylärenden. Fler återtagandavtal med andra länder måste komma på plats. Sådana avtal bidrar till att underlätta återvändandet.

Förvar är en viktig åtgärd då det finns en risk att en person avviker. Möjligheten till förvar bör användas i större utsträckning, förvarsplatserna bör bli fler och lagstiftningen bör utvidgas. Det behövs minst ett nytt förvar i norra Sverige. Polisens arbete med inre utlänningskontroll, det vill säga att kontrollera att personer vistas i landet med tillstånd till det, bör förstärkas. Lagstiftningen bör skärpas så att det inte, som i dag, går att få en ny ansökan om asyl från samma person prövad på nytt efter enbart fyra år.

- Moderaterna satsar 150 miljoner kronor under 2018, 220 miljoner kronor under 2019 och 76 miljoner kronor under 2020 på fler förvarsplatser.

13 Värna miljö och klimat med effektiva insatser

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. För att vända utvecklingen är det av yttersta vikt att våra växthusgasutsläpp minskar, och därför har Moderaterna ställt sig bakom målet att Sverige ska ha noll nettoutsläpp av växthusgaser senast år 2045. Men vi behöver göra mer än så. Sverige måste genom att agera som ett föredöme få andra länder att följa i våra fotspår – och då räcker det inte med utsläppsminskningar. Vi måste visa att det samtidigt som vi sänker våra utsläpp är möjligt att öka tillväxten och ge fler människor möjligheten att förverkliga sina mål och drömmar.

Eftersom hotet från klimatförändringarna är akut måste våra insatser för att stoppa dem vara verkningsfulla. Sverige och klimatet har inte tid eller råd med ineffektiva klimatsatsningar. Varken jordens resurser eller våra gemensamma medel är oändliga. Därför måste varje satsad klimatkrona ge största möjliga klimatnytta.

Klimatpolitiken ska fokusera på att sänka de globala utsläppen i stället för att flytta runt dem. Tuffa särkrav leder ofta till sänkta svenska utsläpp, men gör det rakt motsatta

för de globala utsläppen. När energiintensiv produktion flyttar från Sverige hamnar den nästan alltid i länder och regioner med såväl mindre klimatvänlig elproduktion som mindre tuffa klimatkrav. Därmed gynnar tuffa särkrav sällan vare sig miljön eller de svenska jobben.

Alliansregeringen visade att en ambitiös miljöpolitik och minskade utsläpp av växthusgaser kan gå hand i hand med ökad tillväxt. Växthusgasutsläppen i Sverige minskade med 19 procent mellan 2006 och 2014. Samtidigt steg bnp med närmare 10 procent. Tyvärr är nu Sveriges miljöpolitik på väg åt fel håll. Flera experter, exempelvis Finanspolitiska rådet, dömer ut regeringens åtgärder som ineffektiva. Det är därför inte förvånande att utsläppen ökade under 2016 enligt Statistiska centralbyrån. Arbetet med att nå miljömålen behöver trappas upp.

Ensam är inte stark i kampen mot klimatförändringarna. Sverige måste genom både internationellt samarbete och kostnadseffektiva lösningar på hemmaplan bekämpa klimatförändringarna. Med kostnadseffektiva lösningar och marknadsbaserade styrmedel byggda på principen att förorenaren betalar gör vår miljö- och klimatpolitik största möjliga nytta.

En stark röst för det globala klimatavtalet

I slutet av 2015 enades världens länder om ett historiskt klimatavtal i Paris, och hösten 2016 ratificerades det. Moderaterna står fast vid den ambitiösa linjen att EU:s utsläpp ska minska med 40 procent till år 2030 och med 80 procent till år 2050 jämfört med 1990 års nivåer. Moderaterna vill även att Sverige fortsätter driva på för kompletterande insatser vid sidan av klimatförhandlingarna. Den globala koalitionen som Sverige under alliansregeringen var med och startade, som syftar till att begränsa kortlivade klimatgaser som sot och metan i atmosfären, ska öka sina insatser.

Internationella klimatinvesteringar för största nytta per skattekrona

För Moderaterna är det centralt att få ut största möjliga miljönytta eller utsläppsminskning för varje skattekrona som satsas på klimatåtgärder. Vi eftersträvar kostnadseffektivitet, oavsett om satsningarna sker i Sverige eller utomlands. Det är att ta ansvar för miljön, klimatet och skattebetalarnas pengar. Eftersom klimatutmaningen är global spelar det ingen roll i världen om utsläppsminskningarna som Sverige kan tillgodoräkna sig sker. Därför vill vi förstärka satsningarna inom Sveriges program för internationella klimatinvesteringar, som har bevisad effekt samt stor klimatnytta och hög kostnadseffektivitet.

- Moderaterna satsar 500 miljoner kronor per år på internationella klimatinvesteringar.

Styrmedel för en klimatsmart fordonsflotta

Ett teknik- och kostnadsneutralt bonus–malus-system bör införas där mer miljöanpassade fordon premieras vid inköpstillfället genom en bonus, medan fordon med höga koldioxidutsläpp får högre fordonsskatt. Syftet med systemet ska vara att främja omställningen av fordonsflottan, inte att straffa ut bilen. För att uppfylla dessa krav kommer regeringens föreslagna bonus–malus-system på sikt att behöva omarbetas. Av samma anledning säger vi också nej till regeringens överfinansiering av systemet. Supermiljöbilspremien, som har varit framgångsrik och utnyttjats i mycket hög utsträckning, bör fortsätta tills ett bonus–malus-system införs.

Fortsatt satsning på laddinfrastruktur

Moderaterna vill att satsningen på statligt stöd till laddstolpar fortgår för att säkerställa att nödvändig infrastruktur finns på plats för att en omställning av fordonsflottan ska kunna ske.

- Moderaterna satsar 100 miljoner kronor 2018 och 2019 på statligt stöd till laddinfrastruktur.

Sänkta utsläpp från transportsektorn genom införandet av reduktionsplikt

För att sänka utsläppen från transporter kommer biobränslen att spela en allt större roll framöver. Därför vill Moderaterna införa en teknikneutral reduktionsplikt baserad på drivmedlens klimatprestanda som successivt ökar andelen biobränslen i drivmedelsmixen. Det är dock av yttersta vikt att ett sådant system är förenligt med EU-rätten och därmed skapar långsiktiga spelregler.

Rena och friska hav

Våra hav, sjöar och vattendrag är en fantastisk tillgång som måste vårdas. De möjliggör allt från fiske, företagande och transporter till rekreation och turism. Tyvärr utsätts havs- och vattenmiljöer idag för stora påfrestningar. Mikroplaster och marin nedskräpning är ett växande problem, liksom försurning av haven till följd av växthusgasutsläpp. Både övergödning och föroreningar behöver minska. Därför vill Moderaterna intensifiera arbetet för rena och friska hav.

- Moderaterna satsar 350 miljoner kronor 2018, 428 miljoner kronor 2019 och 463 miljoner kronor 2020 på åtgärder för bättre havs- och vattenmiljö.

Miljöforskning

Ökad kunskap behövs för att vi på bästa sätt ska kunna möta både dagens och morgondagens utmaningar på miljö- och klimatområdet. Genom ökad kunskap och bättre förståelse för vår omvärld skapas även goda förutsättningar för innovation. Moderaterna ser därför att miljöforskning har en avgörande roll i strävan att nå Sveriges miljö- och klimatmål.

- Moderaterna satsar 100 miljoner kronor på miljöforskning 2018 och 2019 och 30 miljoner kronor 2020.

Skatteavdrag för klimatkompensation

Moderaterna vill införa ett skatteavdrag för företag som klimatkompenserar genom att investera i olika typer av klimatåtgärder, exempelvis CDM (clean development mechanism) eller EU:s system med handelsrätter. Vi tror att fler företag kan uppmuntras att klimatkompensera om de ges större möjlighet att välja vilka åtgärder de vill satsa på. Insatser för att minska klimatutsläppen i exempelvis utvecklingsländer är ofta kostnadseffektiva och bör därför uppmuntras.

- Moderaterna satsar 15 miljoner kronor per år på ett skatteavdrag för klimatkompensering för företag.

Nollvision för basindustrin och carbon capture and storage

För att på sikt förverkliga visionen om en basindustri med nollutsläpp, och samtidigt behålla industrin i Sverige, behöver staten ha tät dialog och nära samarbete med basindustrin. Nollvisionen vilar på två ben: dels utsläppsfri processteknik, dels geologisk lagring av koldioxid, carbon capture and storage (CCS). Moderaterna vill tillföra resurser för att nollvisionsstrategin arbetar tillsammans med basindustrin, inledningsvis med särskilt fokus på att fortsätta utvecklingen av CCS.

- Moderaterna satsar 75 miljoner kronor per år på en nollvisionsstrategi med särskilt fokus på utvecklingen av CCS-teknik.

Ta fram en nationell bioekonomistrategi

Sverige är mycket rikt på skog. Det medför ett ansvar att bruka skogen på ett långsiktigt hållbart sätt, och det finns i Sverige mycket kunskap och forskning på området som bör tas tillvara. Genom att utarbeta en nationell bioekonomistrategi kan vi tillsammans med de gröna näringarna skapa ännu större miljö- och klimatnytta. Bioekonomistrategin ska vara en väl förankrad strategi som främjar samverkan mellan stat och näringsliv för att underlätta den fortsatta omställning som krävs i exempelvis skogsindustrin och lantbruket.

- Moderaterna satsar 5 miljoner kronor per år för att påbörja arbetet med en nationell bioekonomistrategi.

Reformera kemikalieskatten

En välutformad kemikalieskatt kan bidra till ökad miljöhänsyn. En viktig utgångspunkt för ekonomiska styrmedel på miljöområdet är dock att de utformas så att förorenaren betalar i relation till sin miljöpåverkan. Dessutom ska styrmedel i största möjliga mån vara kostnadseffektiva, teknikneutrala och administrativt enkla, och de bör inte avvika alltför mycket från motsvarande styrmedel i andra delar av en gemensam marknad. Den kemikalieskatt som regeringen infört uppfyller inte dessa krav, utan fungerar enbart som en straffskatt på vitvaror och hemelektronik. Det ger svenska aktörer en betydande nackdel jämfört med internationella konkurrenter och riskerar att endast leda till att konsumenter gör sina inköp via utländska återförsäljare – till noll miljönytta. Moderaterna vill därför på sikt se en annan utformning av kemikalieskatten än den som regeringen har infört.

14 Finansiering

Utöver de åtgärder som har beskrivits tidigare i budgetmotionen föreslår Moderaterna följande större finansieringsförslag och budgetförstärkningar.

Nedsatt rikthyra för myndigheter i Stockholms innerstad

Det bedöms finnas utrymme för effektiviseringar av lokalkostnaderna för de myndigheter som befinner sig i Stockholms innerstad, och därför reduceras rikthyran för dessa myndigheter.

- Moderaterna vill reducera rikthyran för myndigheter i Stockholms innerstad. Åtgärden bedöms stärka de offentliga finanserna med 69 miljoner kronor 2018, 169 miljoner kronor 2019 samt 220 miljoner kronor 2019.

Effektivisering av arbetsmarknadsutbildningen

Arbetsmarknadsutbildningen har haft svaga resultat under senare år och många av dem är även kostsamma. Vi ser därför ett stort behov av att rikta om resurserna till mer effektiva insatser.

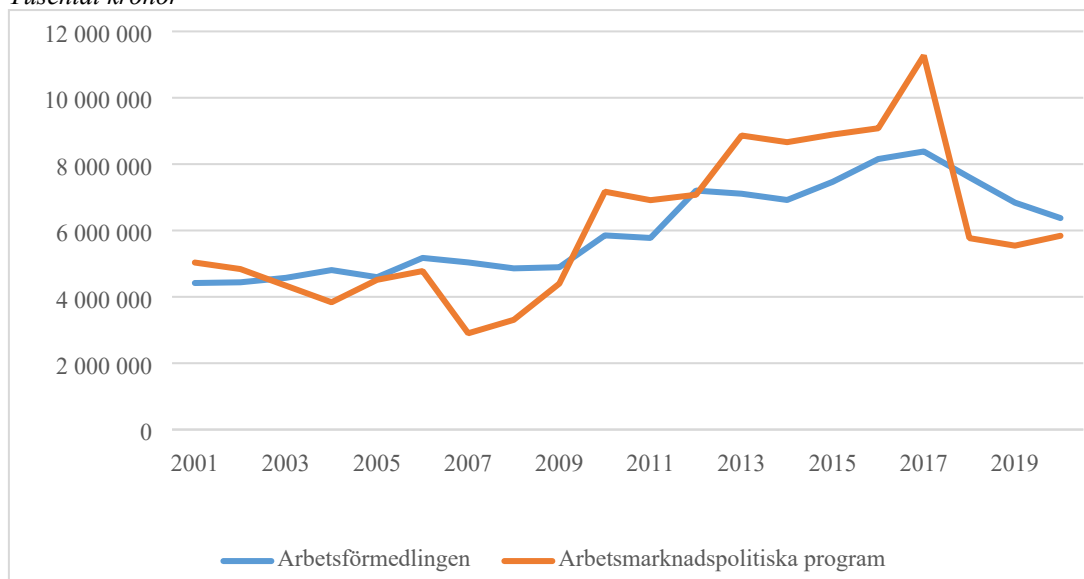
Moderaterna vill rikta om 2,1 miljarder kronor per år från arbetsmarknadsutbildning och förberedande utbildning till att finansiera satsningar för att fler ska få sitt första jobb.

Effektivisera Arbetsförmedlingen och Arbetsförmedlingens insatser

Arbetsförmedlingens resurser, både förvaltningsanslag och programanslag har vuxit kraftigt sedan finanskrisen, delvis till följd av etableringsreformen (se figur 10). Moderaterna vill genom besparingar och omprioriteringar återgå till de nivåer som rådde tidigare.

Figur 10 Anslagsutveckling, Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag och programanslag

Tusental kronor

Källa: Ekonomistyrningsverket och egna beräkningar baserade på Moderaternas budgetmotion.

- Moderaterna drar ner på Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag för ökad prioritering och effektivisering. Detta stärker offentliga finanser med 800 miljoner kr 2018, 1 200 miljoner kronor 2019 och 1 600 miljoner kronor 2020.

Höjd reducerad moms

Att genomföra begränsade höjningar av konsumtionsskatter medför att resurser kan frigöras samtidigt som de genomsnittliga kostnadsökningarna för hushållen runt om i

Sverige bedöms som små. För att skapa utrymme för prioriterade reformer bör den reducerade momsen höjas från 12 procent till 13 procent. Att höja momsen med en procentenhet medför en ökad månadskostnad med cirka 30 kronor för en person som tjänar 25 000 kronor i månaden. För att kompensera för momshöjningen föreslås att bostadstillägget för pensionärer utökas samt att inkomstgränserna i bostadsbidraget för barnfamiljerna höjs.

- Moderaterna vill höja den reducerade momsen från 12 procent till 14 procent, vilket bedöms stärka de offentliga finanserna med cirka 3,3 miljarder kronor 2018 då momsen höjs till 13 procent. När momsen höjs till 14 procent bedöms de offentliga finanserna stärkas med 6,4 miljarder kronor 2019 och 5,9 miljarder kronor 2020.

Höj fastighetsskatten på obebyggd tomtmark

Den statliga fastighetsskatten på obebyggd tomtmark bör höjas för sådan mark som är avsatt för byggnation av hyresfastigheter. Detta ökar drivkrafterna för markägare att snabbare bebygga detaljplanelagd mark avsedd för flerfamiljsfastigheter.

- Moderaterna vill höja fastighetsskatten på obebyggd tomtmark till 2 procent av taxeringsvärdet, vilket bedöms stärka de offentliga finanserna med 200 miljoner kronor per år från 2018.

Slopad gruppregistrering av moms

I dag är vissa företag, framför allt inom den finansiella sektorn, undantagna från mervärdesskatt. Beskattningen bör göras mer neutral, och därför föreslås att reglerna i mervärdesskattelagen om gruppregistrering slopas.

- Moderaterna vill slopa gruppregistrering av moms, vilket bedöms stärka de offentliga finanserna med 320 miljoner kronor 2018, 340 miljoner kronor 2019 och 360 miljoner kronor 2020.

Höjd referensränta

Referensräntan vid ränteförmån höjs med 0,5 procentenheter.

- Moderaterna vill höja referensräntan, vilket bedöms stärka de offentliga finanserna med 245 miljoner kronor per år.

Nej till ineffektiva byggsbventioner

Regeringen satsar stort på subventionerat byggande. Detta trots att byggandet är högt i högkonjunktur och att inte ens byggföretagen själva är intresserade av subventionerna. Dessutom har det sedan tidigare visat sig vara ett ineffektivt sätt att öka byggandet.

Moderaterna vill därför avskaffa dessa. Ingångna avtal ska efterlevas, men nya avtal ska inte ingås.

- Moderaterna sparar in 4,24 miljarder kronor 2018, 4,11 miljarder kronor 2019 och 5,9 miljarder kronor 2020 genom att stoppa regeringens byggsbventioner.

Ansvarsfull uppräknig av biståndet mot 1 procent av bni

För att uppfylla enprocentsmålet för biståndet gör regeringen nu ökning av utgifterna för biståndsverksamhet på 6 miljarder kronor mellan 2017 och 2018. Så snabba utgiftsökningar riskerar att leda till sämre kvalitet och större risk för fel. Moderaterna väljer att göra kraftiga ökning, 2,7 miljarder kronor till 2018, men med en mer försiktig bana för att återgå till 1 procent av bni. På så sätt värnas både skattebetalarnas pengar och målet om ett generöst bistånd.

- En långsammare återgång till 1 procent av bni stärker de offentliga finanserna med 3,42 miljarder kronor 2018, 3,03 miljarder kr 2019 och 1,43 miljarder kronor 2020.

Nej till regeringens skatteförslag

I sin budgetproposition för 2018 har regeringen föreslagit ett antal skatteförändringar. En del av dem har berörts tidigare i denna motion, men sammantaget avvisar vi följande skatteförslag som ingår i regeringens proposition:

- lättnader i beskattning av personaloptioner i vissa fall
- utvidgat växa-stöd
- sänkt skatt för sjuk- och aktivitetsersättning
- sänkt moms för naturguider
- skattereduktion för fackföreningsavgift
- särskild inkomstskatt för utomlands bosatta
- överfinansieringen av bonus–malus
- indexering av miljöskatter
- höjd koldioxidskatt i värmesektorn
- skatt på flygresor
- slopad skattefrihet för förmån av privat hälso- och sjukvård
- höjd beskattning av sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring
- skattetillägg vid rättelse på eget initiativ
- ändrad beräkning av bilförmån.

Vid sidan av dessa förslag görs även budgetomflyttningar som beskrivs i tabell 4 samt i våra utgiftsområdesmotioner.

Bilaga A

Förslag till utgiftsramar 2018

Tusental kronor

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (M)
1 Rikets styrelse	14 531 335	-171 000
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	16 285 547	-101 000
3 Skatt, tull och exekution	11 399 384	+45 000
4 Rättsväsendet	45 776 783	+361 300
5 Internationell samverkan	2 009 032	±0
6 Försvar och samhällets krisberedskap	53 835 520	±0
7 Internationellt bistånd	42 985 209	-3 423 000
8 Migration	15 748 230	-575 600
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	77 696 041	-1 457 000
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	102 615 229	-9 402 100
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	34 635 669	-400 000
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	94 586 418	-283 500
13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering	25 600 209	-354 863
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	74 083 840	-8 512 800
15 Studiestöd	24 352 692	-1 436 740
16 Utbildning och universitetsforskning	77 965 638	-2 592 672
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	15 879 752	-1 221 860
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	6 951 648	-4 055 400
19 Regional tillväxt	3 921 525	-42 000
20 Allmän miljö- och naturvård	10 772 788	-3 287 000
21 Energi	3 588 354	-1 235 000
22 Kommunikationer	56 418 505	-385 800
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	19 253 779	-790 000
24 Näringsliv	7 370 651	-838 000
25 Allmänna bidrag till kommuner	111 385 385	+5 379 000
26 Statsskuldräntor m.m.	11 355 200	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	39 510 631	±0
Summa utgiftsområden	1 000 514 994	-34 780 035
Minskning av anslagsbehållningar	-8 479 386	±0
Summa utgifter	992 035 608	-34 780 035
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto	6 548 487	±0
Kassamässig korrigering	0	±0
Summa	998 584 095	-34 780 035

Bilaga B

Förslag till utgiftsramar 2019–2020

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Avvikelse från regeringen (M)	
	2019	2020
1 Rikets styrelse	-166	-159
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	-26	+123
3 Skatt, tull och exekution	+80	+80
4 Rättsväsendet	+1 261	+1 612
5 Internationell samverkan	±0	±0
6 Försvar och samhällets krisberedskap	+3 300	+6 300
7 Internationellt bistånd	-3 026	-1 429
8 Migration	-18	-254
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	-1 519	-694
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	-10 357	-10 661
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	-400	-400
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	-747	-849
13 Jämställdhet och nyanlända invandrarers etablering	-433	-651
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	-11 368	-13 608
15 Studiestöd	-1 428	-1 420
16 Utbildning och universitetsforskning	-1 872	-2 783
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	-1 178	-1 129
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	-4 190	-5 746
19 Regional tillväxt	-48	-48
20 Allmän miljö- och naturvård	-4 297	-5 567
21 Energi	-1 290	-1 525
22 Kommunikationer	-389	-391
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	-1 415	-1 465
24 Näringsliv	-978	-1 083
25 Allmänna bidrag till kommuner	+5 999	+4 249
26 Statsskuldsräntor m.m.	±0	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	±0	±0
Summa utgiftsområden	-34 504	-37 498
Minskning av anslagsbehållningar	±0	±0
Summa utgifter	-34 504	-37 498
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto	±0	±0
Kassamässig korrigering	±0	±0
Summa	-34 504	-37 498

Bilaga C

Beräkning av statsbudgetens inkomster 2018

Tusental kronor

Inkomsttitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (M)
1100 Direkta skatter på arbete	657 127 381	-27 582 000
1111 Statlig inkomstskatt	60 806 690	-2 415 000
1115 Kommunal inkomstskatt	726 025 038	-2 557 000
1120 Allmän pensionsavgift	123 118 767	±0
1130 Artistskatt	341	±0
1140 Skattereduktioner	-252 823 455	-22 610 000
1200 Indirekta skatter på arbete	581 913 420	+1 735 000
1210 Arbetsgivaravgifter	564 778 746	+1 735 000
1240 Egenavgifter	12 809 175	±0
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	-38 689 001	±0
1270 Särskild löneskatt	48 667 764	±0
1280 Nedsättningar	-6 076 699	±0
1290 Tjänstegruppliv	423 435	±0
1300 Skatt på kapital	255 612 596	-698 200
1310 Skatt på kapital, hushåll	69 434 494	-1 280 000
1320 Skatt på företagsvinster	129 635 828	+181 800
1330 Kupongskatt	7 261 050	±0
1340 Avkastningsskatt	4 349 813	±0
1350 Fastighetsskatt	32 663 881	+400 000
1360 Stämpelskatt	12 267 530	±0
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	580 892 265	+1 643 000
1410 Mervärdesskatt, hushåll	450 559 840	+4 070 000
1420 Skatt på alkohol och tobak	26 536 952	±0
1430 Energiskatt	47 591 485	-900 000
1440 Koldioxidskatt	23 321 585	-317 000
1450 Övriga skatter på energi och miljö	4 331 590	-1 080 000
1470 Skatt på vägtrafik	21 364 841	-130 000
1480 Övriga skatter	7 185 972	±0
1500 Skatt på import	6 812 759	±0
1600 Restförda och övriga skatter	15 254 541	+70 000
1700 Avgående poster, skatter till EU	-6 812 759	±0

Inkomsttitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (M)
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	2 090 800 203	-24 832 200
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	-998 580 690	+2 557 000
Statens skatteintäkter (periodiserat)	1 092 219 513	-22 275 200
1900 Periodiseringar	-6 990 001	±0
1000 Statens skatteinkomster	1 085 229 512	-22 275 200
Övriga inkomster (kassamässigt)	-42 328 335	-300 000
2000 Inkomster av statens verksamhet	30 833 948	-300 000
3000 Inkomster av försåld egendom	5 000 000	±0
4000 Återbetalning av lån	766 470	±0
5000 Kalkylmässiga inkomster	11 873 000	±0
6000 Bidrag m.m. från EU	12 910 157	±0
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-103 711 910	±0
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	±0	±0
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	1 042 901 177	-22 575 200

Bilaga D

Beräkning av statsbudgetens inkomster 2019–2020

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Avvikelse från regeringen (M)	
	2019	2020
1100 Direkta skatter på arbete	-29 122	-31 222
1111 Statlig inkomstskatt	-4 625	-6 725
1115 Kommunal inkomstskatt	-2 917	-2 717
1120 Allmän pensionsavgift	±0	±0
1130 Artistskatt	±0	±0
1140 Skattereduktioner	-21 580	-21 780
1200 Indirekta skatter på arbete	+461	-93
1210 Arbetsgivaravgifter	+461	-93
1240 Egenavgifter	±0	±0
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	±0	±0
1270 Särskild löneskatt	±0	±0
1280 Nedsättningar	±0	±0
1290 Tjänstegruppliv	±0	±0
1300 Skatt på kapital	-147	-207
1310 Skatt på kapital, hushåll	-1 310	-1 480
1320 Skatt på företagsvinster	+763	+873
1330 Kupongskatt	±0	±0
1340 Avkastningsskatt	±0	±0
1350 Fastighetsskatt	+400	+400
1360 Stämpelskatt	±0	±0
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	+4 543	+4 233
1410 Mervärdesskatt, hushåll	+7 650	+7 670
1420 Skatt på alkohol och tobak	±0	±0
1430 Energiskatt	-900	-900
1440 Koldioxidskatt	-317	-317
1450 Övriga skatter på energi och miljö	-1 510	-1 600
1470 Skatt på vägtrafik	-380	-620
1480 Övriga skatter	±0	±0
1500 Skatt på import	±0	±0
1600 Restförda och övriga skatter	+60	+60
1700 Avgående poster, skatter till EU	±0	±0

Inkomsttitel	Avvikelse från regeringen (M)	
	2019	2020
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	-24 205	-27 229
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	+2 917	+2 717
Statens skatteintäkter (periodiserat)	-21 288	-24 512
1900 Periodiseringar	±0	±0
1000 Statens skatteinkomster	-21 288	-24 512
Övriga inkomster (kassamässigt)	-300	-300
2000 Inkomster av statens verksamhet	-300	-300
3000 Inkomster av försåld egendom	±0	±0
4000 Återbetalning av lån	±0	±0
5000 Kalkylmässiga inkomster	±0	±0
6000 Bidrag m.m. från EU	±0	±0
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	±0	±0
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	±0	±0
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	-21 588	-24 812

Bilaga E

Utgiftstak för staten (M)

Miljoner kronor, avvikelse från regeringen

	2018	2019	2020
Takbegränsade utgifter	-34 780	-34 504	-37 498
Budgeteringsmarginal	-17 220	-42 496	-68 502
Utgiftstak för staten	-52 000	-77 000	-106 000

Statsbudgetens inkomster (M)

Miljoner kronor, avvikelse från regeringen

	2018	2019	2020
Direkta skatter på arbete	-27 582	-29 122	-31 222
Indirekta skatter på arbete	+1 735	+461	-93
Skatt på kapital	-698	-147	-207
Skatt på konsumtion och insatsvaror	+1 643	+4 543	+4 233
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	-24 832	-24 205	-27 229
avgår skatter från andra sektorer	+2 557	+2 917	+2 717
Statens skatteintäkter (periodiserat)	-22 275	-21 288	-24 512
Periodiseringar	±0	±0	±0
Statens skatteinkomster (kassamässigt)	-22 275	-21 288	-24 512
Övriga inkomster (kassamässigt)	-300	-300	-300
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	-22 575	-21 588	-24 812

Statsbudgetens saldo och statsskulden (M)

Miljoner kronor, avvikelse från regeringen

	2018	2019	2020
Statsbudgetens inkomster	-22 575	-21 588	-24 812
därav inkomster av försäld egendom	±0	±0	±0
Statsbudgetens utgifter	-34 780	-34 504	-37 498
därav statsskuldsräntor	±0	±0	±0
Riksgäldskontorets nettoutlåning	±0	±0	±0
kassamässig korrigerering	±0	±0	±0
Statsbudgetens saldo	+12 205	+12 916	+12 686
Statsskuld vid årets slut	-12 205	-25 121	-37 807

Den offentliga sektorns finanser (M)*Miljoner kronor, avvikelse från regeringen*

	2018	2019	2020
Offentlig sektors inkomster	-25 132	-24 575	-27 529
Offentlig sektors utgifter	-35 133	-36 647	-37 541
Finansiellt sparande i offentlig sektor	+10 001	+10 072	+10 012
Staten	+12 205	+12 846	+12 686
Ålderspensionssystemet	-1 947	-2 157	-2 057
Kommunsektorn	-257	-617	-617
<i>Finansiellt sparande i procent av bnp (nivå)</i>	1,1 %	1,2 %	1,7 %

Kommunsektorns finanser (M)*Miljoner kronor, avvikelse från regeringen*

	2018	2019	2020
Kommunal inkomstskatt	-2 557	-2 917	-2 717
Kapitalinkomster och övriga inkomster	±0	±0	±0
Statsbidrag under utgiftsområde 25	+5 379	+5 999	+4 249
därav ekonomiska regleringar	±0	±0	±0
Statsbidrag från övriga utgiftsområden	±0	±0	±0
Inkomster totalt	+2 822	+3 082	+1 532
Utgifter	+3 079	+3 699	+2 149
Finansiellt sparande i kommunsektorn	-257	-617	-617

*Ulf Kristersson (M)**Elisabeth Svantesson (M)**Hans Wallmark (M)**Anti Avsan (M)**Lotta Finstorp (M)**Cecilia Magnusson (M)**Tobias Billström (M)**Ewa Thalén Finné (M)**Karin Enström (M)**Camilla Waltersson Grönvall (M)*